

Ügyiratszám: HF/1595-34/2011.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (7. piac)

HATÁROZAT

A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára jogszabályban meghatározott kötelezettségek előírására hivatalból indított eljárás során

m e g á l l a p í t o t t a m ,

hogy a fenti piacon három elkülönült érintett piac azonosítható:

1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén (a továbbiakban: **1. sz. érintett piac**).
2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén (a továbbiakban: **2. sz. érintett piac**).
3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Mobil Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén (a továbbiakban: **3. sz. érintett piac**).

Ezen érintett piacokon a fennálló verseny hatékonyságát elemeztem és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosítottam az alábbi szolgáltatókat:

1. Az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot (székhely: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cégjegyzékszám: Cg. 01-10-041928; a továbbiakban: **Magyar Telekom**, illetve **MT**).

2. A 2. számú érintett piacon a Telenor Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (székhely: 2045 Törökbálint Pannon út 1.; cégjegyzékszám: Cg. 13-10-040409; a továbbiakban: **Telenor**).
3. A 3. számú érintett piacon a Vodafone Mobil Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (székhely: 1096 Budapest, Lechner Ödön fasor 6.; cégjegyzékszám: Cg. 01-10-044159; a továbbiakban: **Vodafone**)

Az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított Magyar Telekom Nyrt., a Telenor Zrt., valamint a Vodafone Zrt. (a továbbiakban külön-külön „**Kötelezett Szolgáltató**”, vagy „**Kötelezett**” és együttesen „**Kötelezett Szolgáltatók**”) tekintetében a jelen határozatban (a továbbiakban „**jelen határozat**” vagy „**Határozat**”) az alábbi kötelezettségeket határoztam meg:

I.

A) A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: „**NHH Tanácsa**” vagy „**Tanács**”) **DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény** (a továbbiakban „**Eht.**”) **102. § szerinti „átláthatóság” kötelezettséget az alábbiak szerint**

m ó d o s í t o m :

A Kötelezett Szolgáltató a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében köteles a szolgáltatására vonatkozó, a jelen határozat rendelkező részének C) pontjában meghatározott ütemezés egyes időszakaiban érvényes hívásvégződtetési díjat nyilvánosságra hozni.

A Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételei vonatkozásában, jelen határozat közzétételétől számított 15 napon belül, ezt követően a jelen határozat rendelkező részében meghatározott ütemezés szerinti díjváltozás, valamint a szolgáltatás nyújtása és igénybevétele feltételeinek változása esetén – a változást 30 nappal megelőzően – honlapján köteles nyilvánosságra hozni:

- a) az összekapcsolás általános feltételeit, beleértve az előrendelést,
- b) az ajánlattételi és szerződéskötési eljárás részletes szabályait,
- c) az összekapcsolás földrajzilag meghatározott pontjait, beleértve azok módosításait a jelen határozat rendelkező részének D) pontjában meghatározott feltételekkel;
- d) az összekapcsolás lehetséges műszaki megoldásait;
- e) a megajánlott összekapcsolási forgalmi szolgáltatásokat;
- f) a szolgáltatásminőséget, beleértve az üzemeltetés és karbantartás feltételeit;
- g) az összekapcsolási interfészek megjelölését;
- h) a támogató (kezelői, segélykérő) szolgáltatásokat, valamint
- i) a felek közötti együttműködés szabályait az együttműködési kötelezettség körében.

A Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani, hogy a nyilvánosságra hozandó adatok a nyitó honlapjáról legfeljebb három egyértelmű menüpont lépésben elérhetők legyenek.

A Kötelezett Szolgáltató köteles továbbá a fenti adatokat tartalmazó oldal internetes azonosító címét (URL) a jelen határozat hatálybalépését követő 30 napon belül a Nemzeti

Média- és Hírközlési Hatóságnak (a továbbiakban: **Hatóság**) bejelenteni elektronikus levélben az „atlatthatosag@nmhh.hu” címen a Hatóság honlapján (www.nmhh.hu) való közzététel érdekében. Amennyiben az URL-ben változás áll be, a Kötelezett Szolgáltató 3 napon belül köteles bejelenteni a változást a Hatóságnak.

A jelen pontban kiszabott átláthatóság kötelezettség az 1., 2. és 3. sz. érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a határozat közzétételét követő naptól terheli, ezzel egyidejűleg a DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt „átláthatóság” kötelezettség hatályát veszti.

B) A DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt, az Eht. 104. § szerinti „egyenlő elbánás” kötelezettségét

f e n n t a r t o m

azzal, hogy a kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót jelen határozat közzétételét követő naptól folytatódóan terheli a DH-25712-47/2008. számú határozatban foglalt tartalommal.

C) A DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt, az Eht. 108. § szerinti „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget az alábbiak szerint

m ó d o s í t o m :

A Kötelezett Szolgáltató a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatást a hatósági BU-LRIC költségszámítási módszerrel jelen határozathoz kapcsolódóan megállapított költségalapú díj ellenében köteles nyújtani.

A Kötelezett Szolgáltató az így megállapított költségalapú hívásvégződtetési díjat több lépcsőben köteles elérni. A hívásvégződtetési díjat jelen határozat közzétételét követő naptól kezdve 11,86 Ft/perc értékben állapítom meg.

Ezt követően jelen határozat keretében két további díjcsökkentési lépcsőt állapítok meg: 2012. január 1-jétől 9,46 Ft/perc, 2013. január 1-jétől pedig 7,06 Ft/perc értékben. A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozatban kirótt hívásvégződtetési díjcsökkentéseket ennek megfelelően az alábbi táblázatban meghatározott ütemezés szerinti időszakokban érvényes díjak alkalmazásával kell teljesíteni.

Kötelezett Szolgáltató	a Határozat közzétételét követő naptól 2011. december 31. napjáig	2012. január 1. napjától 2012. december 31. napjáig	2013. január 1. napjától
Magyar Telekom	11,86 Ft/perc	9,46 Ft/perc	7,06 Ft/perc
Telenor	11,86 Ft/perc	9,46 Ft/perc	7,06 Ft/perc
Vodafone	11,86 Ft/perc	9,46 Ft/perc	7,06 Ft/perc

A jelen határozat rendelkező részében foglaltak értelmében a költségalapú hívásvégződtetési díj elérését célzó, a fenti táblázatban rögzített díjak naptári és napszaki megosztástól függetlenül az összes végződtetett beszédpercre vonatkozóan azonos mértékűek.

A jelen határozattal a fentiekben foglaltak szerint módosított „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a Határozat közlését követő napon lép hatályba, azzal, hogy Kötelezett Szolgáltatónak ettől az időponttól kezdve a fenti táblázatban meghatározott ütemezés első lépcsőjében meghatározott díjat, majd a fenti táblázat ütemezése szerint a további időszakokra meghatározott mértékű díjakat kell alkalmaznia.

A korábban a DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség a jelen határozat szerint módosított „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti.

D) A DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt, az Eht. 106. § szerinti „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget az alábbiak szerint

m ó d o s í t o m :

A Kötelezett Szolgáltató továbbra is köteles más elektronikus hírközlési szolgáltató részére „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatást nyújtani, amely kötelezettség teljesítése érdekében:

- a) továbbra sem vonhatja vissza indokolatlanul a szolgáltatásaihoz, illetve eszközeihez korábban biztosított hozzáférést, és
- b) gazdaságilag és műszakilag indokolt ajánlat esetén köteles hálózatát más elektronikus hírközlési szolgáltatók hálózatával összekapcsolni, illetve csatlakoztatni.
- c) A Kötelezett Szolgáltató a fenti kötelezettség teljesítése során a már megkötött vagy a jövőben kötendő hálózati szerződéseinek tekintetében – amennyiben ezt a nyújtott „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás sajátosságai lehetővé teszik – a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Hszr.**) szabályait köteles alkalmazni a III., V., VI. és VII. fejezetben foglalt szabályok kivételével.
- d) A Kötelezett Szolgáltató – a Hszr. 12. §-ában foglaltaktól eltérően – a jelen határozat rendelkező rész C. pontjában foglalt hívásvégződtetési díjakra meghatározott ütemezésnek megfelelően köteles az egyes díjak alkalmazására előírt kezdő időpontoktól számított 15 napon belül valamennyi Jogosult Szolgáltatóval kötött hálózati szerződésének módosítását kezdeményezni, és a hálózati szerződéseket a módosítás kezdeményezésétől számított 30 napon belül módosítani. Amennyiben a felek által megkötött hálózati szerződés ezt kifejezetten megengedi, akkor jelen határozat rendelkező rész C. pontjában foglalt

hívásvégződteségi díjakra meghatározott ütemezésnek megfelelően a Kötelezett Szolgáltató egyoldalúan is jogosult a hálózati szerződés módosítására.

- e) A Kötelezett Szolgáltató valamely Jogosult Szolgáltató részére elérhetővé tett összekapcsolási pontját indokolt esetben is csak akkor szüntetheti meg, helyezheti át, vagy módosíthatja a technológiai változások hatására (pl. újgenerációs hálózatokra való áttérés miatt), ha ezen szándékát a Jogosult Szolgáltatóknak és a Hatóságnak legalább 3 évvel a megszüntetést, áthelyezést, vagy módosítást megelőzően bejelenti, és ezzel egyidejűleg, az „átláthatóság” kötelezettség keretében szabályozott módon az internetes honlapján közzéteszi.

A Kötelezett és a Jogosult Szolgáltató írásban megegyezhet 3 évnél rövidebb, kölcsönösen elfogadható időben. A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, az összekapcsolási pont megváltoztatása által érintett szolgáltatóra vonatkozik. A Kötelezett Szolgáltató abban az esetben is eltérhet az 3 éves időtávtól, ha saját költségén biztosítja az eredeti és az új összekapcsolási pont között a forgalom átvitelét, és/vagy a technológiai változásnak megfelelő illesztését. A Kötelezett Szolgáltató mindkét esetben köteles a változást a Hatóság részére bejelenteni és az „átláthatóság” kötelezettség keretében szabályozott módon, internetes honlapján közzétenni.

Élő összekapcsolással nem rendelkező (kijelölt, de nem használt) összeköttetési pont esetében az előzetes bejelentési és közzétételi kötelezettség 12 hónap.

- f) Az IP alapú, csomagkapcsolású új összekapcsolási pontok létrehozására irányuló hálózatfejlesztési terveit a Kötelezett Szolgáltató – az összekapcsolási pontok földrajzi helyének és hálózati interfészének megjelölésével – ugyancsak köteles legalább hat hónapos időtávra rendszeresen, előzetesen nyilvánosságra hozni.

A jelen határozattal módosított „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség jelen határozat közzétételét követő napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg a DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség hatályát veszti.

E) A DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt, az Eht. 105. § szerinti „számviteli szétválasztás” kötelezettségét az alábbiak szerint

m ó d o s í t o m :

A Kötelezett Szolgáltató a DH-25712-47/2008. számú határozat I. számú mellékletében foglalt tartalomhoz képest jelen határozat rendelkező részének I. sz. mellékletében meghatározott módosításokkal köteles új számviteli szétválasztási kimutatást készíteni, és a Hatóság Elnökéhez (a továbbiakban: **Elnök**) az Eht. 68. (1) bekezdése szerinti időpontig jóváhagyás céljából – az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének egyidejű igazolása mellett – benyújtani. Ezen kötelezettséget a rá más piacokon kirótt számviteli kötelezettségekre tekintettel, azokkal összehangoltan, egy egységes szerkezetben, egy modellel, és ezen egyetlen modellen alapuló beadványban köteles teljesíteni. A Kötelezett Szolgáltató számviteli szétválasztási kimutatást a kötelezettség hatálya alatt az Eht. 68. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül köteles az Elnök részére benyújtani, amelynek jóváhagyásáról az Elnök az Eht. 68. § szerinti eljárásában dönt.

A DH-25712-47/2008. számú határozat alapján a Kötelezett Szolgáltatót terhelő számviteli szétválasztás kötelezettsége a jelen határozat közlésének napját követő napon hatályát veszti azzal, hogy a folyamatban lévő, a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására vonatkozó eljárásokban még a DH-25712-47/2008. számú határozatban foglalt kötelezettség szerint kell eljárni.

A jelen pontban kirótt számviteli szétválasztás kötelezettség az 1., 2. és 3. sz. érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatót a határozat közlését követő naptól terheli.

II.

Jogutódlás

Amennyiben jelen határozat jogerőre emelkedését követően bármely Kötelezett Szolgáltató személyében jogutódlás következik be, akkor a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szerinti jogutódja(i) lép(nek), és a jogelőre jelen határozatban megállapított kötelezettségek ezen jogutódo(ka)t terhelik.

Egyetemes (általános) jogutódlás esetén a jogelődot jelen határozat alapján terhelő valamennyi kötelezettség annak a jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva terheli a jogutódlással létrejött szolgáltató(ka)t.

Amennyiben jelen határozatban jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató a tevékenysége végzésének feltételeit a felek akaratelhatározása alapján harmadik személy szolgáltató(k)ra átruházza (ügyleti vagy egyedi jogutódlás), úgy ezen harmadik szolgáltató(k) a korábbi jelentős piaci erejű szolgáltató jogutódjának minősül(nek), és terhelik a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, a jelen határozatban meghatározott tartalommal.

A jelen határozat ellen nincs helye fellebbezésnek. A jelen határozat felülvizsgálata annak közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, az Elnökhöz 3 példányban benyújtott keresettel kérhető. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató tárgyalás tartását kéri, abban az esetben erről a keresetlevélben nyilatkoznia kell.

A keresetlevél benyújtásának jelen határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.

A HF/1595-34/2011. számú határozat rendelkező részének I. számú melléklete

A jelen határozat rendelkező részének C. pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmazására vonatkozó elveket, formát, módszert és a kimutatások tartalmát az Eht. 105. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel az elektronikus hírközlési szolgáltatások költségszámítására vonatkozó szabályokról szóló 18/2003. (XII. 27.) IHM rendeletről és az elektronikus hírközlési tevékenység elkülönítéséről, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének részletes szabályairól szóló 19/2003. (XII. 27.) IHM rendelet 4. § (1) bekezdésére is – az alábbiak szerint határozom meg.

A jelen melléklet az előző évitől eltérően egységes szerkezetben tartalmazza az összes olyan szabályt, amely számviteli szétválasztási kimutatások elkészítésére vonatkozik.

1. Értelmező rendelkezések

E melléklet alkalmazásában:

1. *Általános költség*: a hálózati elemekhez/üzleti tevékenységekhez – ok-okozati elv alapján – közvetlenül vagy közvetetten hozzá nem rendelhető költségek.
2. *Bemenő adat*: A modellben használatos mindazon értékek, amelyek a vállalkozás működésére és a modellezett szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos gazdálkodási tevékenységre jellemzőek. Ezek csak közvetlen értékek lehetnek.
3. *Bruttó érték*: a jelen határozat alkalmazásában az eszköz bekerülési értékét jelöli.
4. *Bruttó helyettesítési érték (Gross Replacement Cost, GRC)*: egy eszköz pótlásának tárgyevi költsége. A bruttó helyettesítési érték akkor tér el az eszköz kezdő beszerzési értékétől, ha az eszköz ára változik.
 - a. *Tárgyév végi GRC állomány értéke*: Átértékelt tárgyév végi eszközállomány + tárgyévben aktivált beruházások értéke.
5. *Cellahivatkozásos érték*: Egy másik cella értékének változtatás/módosítás nélküli átvételével kapott érték. (A másik cellára hivatkozik, de nem módosítja a hivatkozás kezdő karaktereként az egyenlőségjel [=] és a pluszjel [+]).
6. *Egyéb tevékenység*: a mobil rádiótelefon szolgáltató azon üzletága, amely a szolgáltató által nyújtott egyéb, az alaphálózatához vagy a kiskereskedelemhez nem tartozó, nem elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújt. Ide tartozik a berendezések értékesítése, javítása, bérbeadása, a harmadik személy részére nyújtott építési-szerelési szolgáltatások; valamint a hasonló jellegű, más üzletághoz nem tartozó szolgáltatások. Az egyéb tevékenységekhez sorolandó továbbá a befektetett pénzügyi eszközök értéke.
7. *Egyedi eszköz-árindex (Specific Asset Price Index, SAPI)*: a módszer az adott eszköztípus használatbavételét követő valamennyi év bázisárindexével az eszközfajta azonos évre vonatkozó, az új beszerzések miatt lekönyvelt bruttó könyv szerinti értékeit elosztva és azokat összesítve határozza meg az eszközcsoport bruttó helyettesítési értékét, ahol bázisárként az áralkalmazás időpontjában érvényes

- egységár szolgál. Alkalmazásának feltétele, hogy
- a) a szóban forgó eszköz nem, vagy csak elhanyagolható mértékű technológiai változáson ment keresztül,
 - b) a szóban forgó eszközről pontos információk nyerhetők ki a szolgáltatók tárgyeszköz-nyilvántartásából, és
 - c) az adott tárgyi eszköz csoport homogén az árváltozás szempontjából.
8. *Felosztandó tétel:* egy homogén költségkategória költségtömege.
 9. *Földrajzi Scorched Node topológiai módszer:* olyan modell-építési módszer, amelynek alkalmazása során a meglévő hálózat földrajzi topológiája (azaz a hálózati csomópontok földrajzi elhelyezkedése) nem változik, azaz a központi és az átviteli csomópontok jelenlegi földrajzi helyükön maradnak. Mobil rádiótelefon szolgáltatók esetében a meglévő bázis adó-vevő állomások (BTS) helye nem változik.
 10. *Folyóáras értékcsökkenés:* a bruttó helyettesítési érték alapján számított értékcsökkenési leírás.
 11. *Folyóáras költségelszámolás (Current Cost Accounting, CCA):* olyan költségelszámolási módszer, amely az egyes könyv szerinti költségeket, illetve ráfordításokat tárgyévi piaci értékükre alakítja. Eszközök vonatkozásában piaci értéke csak forgalomképes eszköznek van.
 12. *Független homogén költségkategóriák:* olyan homogén költségkategóriák, melyek egyedi költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek.
 13. *Függő homogén költségkategóriák:* olyan homogén költségkategóriák, melyek költség-meghatározó tényezője más homogén költségkategóriák költségtömege.
 14. *Hálózati elem:* az elektronikus hírközlési hálózat (költséghelosztás céljára kialakított) részegysége, amit a hálózat egy vagy több rétegében a szolgáltatás biztosításához igénybe vett eszközök csoportja határoz meg.
 15. *Hívásút:* egy meghatározott elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása során igénybe vett hálózati elemek láncolata.
 16. *Homogén költségkategória (homogenous cost category, HCC):* olyan, azonos jellegű költségeket összesítő költségcsoport, amelynek összetevői
 - a) ugyanolyan költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek, és
 - b) ugyanolyan ártendenciáknak (azaz az adott költségcsoport tagjainak ára a vizsgált időszak alatt ugyanolyan mértékben változik) vannak kitéve.
 17. *Költség-meghatározó tényező:* egy adott költség alakulását befolyásoló tényező, amelynek mennyiségi változása és az általa meghatározott költségtömeg változása között függvényeszerű kapcsolat létesíthető.
 18. *Költségszámítási modell:* költségszámítási módszer és az annak alkalmazására létrehozott számítástechnikai megoldás. A költségszámítási modellhez hozzátartozik a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírása, bemenő adatainak és eredményeinek definíciójával együtt.
 19. *Közvetlen költség:* közvetlenül egy bizonyos hálózati elemnek/üzleti tevékenységnek tulajdonítható költség.

20. *Közvetett költség*: olyan költség, amely közvetlenül nem rendelhető egy bizonyos hálózati elemhez, ezért megosztásra kerül két vagy több hálózati elem/üzleti tevékenység között.
21. *Közvetlen érték*: Hivatkozott elődök, műveleti jelek és operátorok nélküli érték az Excel egy cellájában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
22. *Mobil alaphálózat*: a mobil rádiótelefon hálózat.
23. *Mobil kiskereskedelem*: a mobil rádiótelefon szolgáltató azon üzletága, amely mindazon tevékenységeket tartalmazza, melyek a szolgáltató által nyújtott előfizetői szolgáltatások előfizetőknek történő értékesítésével kapcsolatosak.
24. *Modern ekvivalens eszköz (Modern Equivalent Asset, MEA)*: lényeges technológiai változáson keresztül ment vagy már nem gyártott eszközt helyettesítő, hasonló tulajdonságokkal, paraméterekkel rendelkező, hasonló, vagy szélesebb funkcionalitással rendelkező berendezés.
25. *Múltbeli költségelszámolás (Historic Cost Accounting, HCA)*: ez a módszer lekönnyvelt értéken veszi számba a költségeket/ráfordításokat.
26. *Múltbeli költségek (Historic Cost) módszer*: az eszközök bruttó és nettó értékét nyilvántartás szerinti, lekönnyvelt értéken állapítja meg.
A múltbeli költség az eszköz helyettesítési értékeként használható, ha az eszköz
- élettartama viszonylag rövid,
 - nem megy keresztül jelentős árváltozáson,
 - nem megy keresztül jelentős technológiai változáson, és
 - az átértékelés elhanyagolható hatással lenne a vállalat költségeire.
27. *Működő tőke (Working Capital, WC)*: a forgóeszközök értéke növelve az aktív időbeli elhatárolásokkal, csökkentve a rövid lejáratú kötelezettségek, passzív időbeli elhatárolások és a céltartalékok együttes összegével. A rövidlejáratú kötelezettségek között nem vehető figyelembe a hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részleteként átvezetett összeg és a halasztott kamatfizetési kötelezettség.
28. *Nettó érték*: a bruttó érték kumulált amortizációval csökkentett értéke.
29. *Paraméter*: A modellben használatos mindazon értékek, amelyek a modellezett szolgáltatás költségeinek kiszámításához szükségesek, de nem a vállalkozásból eredő értékek. (Ilyenek lehetnek makrogazdasági mutatók, feltételezésen alapuló vagy választható értékek, stb.)
30. *Pénzügyi tőkemegőrzés módszer (Financial Capital Maintenance, FCM)*: alkalmazása esetén a társaság valós pénzügyi tőkéjét és funkcióinak folyamatos finanszírozására való képességet őrzi meg. A tőke akkor számít megőrzöttnek, ha a részvényesek tőkéje reálértékben olyan szinten áll az időszak végén, mint az időszak elején. Az FCM alapú költségelszámolás esetében ezért a modell költségalapja tartalmazza a pénzügyi tőke vásárlóerejének a megőrzését biztosító ráfordításokat is. Az FCM mint tőkemegőrzési módszer azt jelenti, hogy a modell költségalapja: $= OPEX_t + DEP_t + SDEP_t + WACC \times (NRC_t + WC_t) - TN_t$, ahol
- t: tárgyév,
 - OPEX (Operating Expenditures) a működési költségek/ráfordítások,
 - DEP (Depreciation) az értékcsökkenés,

- d) SDEP (Supplementary Depreciation) a kiegészítő értékcsökkenés (a bekerülési érték alapján számított, és a folyóáras érték alapján kalkulált értékcsökkenés különbözete),
- e) WACC (Weighted Average Cost of Capital) a súlyozott átlagos tőkeköltség,
- f) NRC (Net Replacement Cost) a nettó helyettesítési érték,
- g) WC (Working Capital) a működő tőke, és
- h) tartási nyereség $TN_t = NBV_t * [(GRC_t - GRC_{t-1}) / GBV_t]$

Tartási nyereség nem számolható tárgyévben aktivált beruházásokra.

31. *Részletes eszközértékelés (Detailed Asset Revaluation, DAR):* a módszer az eszközök fizikai mennyiségének és az áralkalmazás évében érvényes beszerzési árának szorzata révén határozza meg az eszköz bruttó helyettesítési értékét. Az eszköz mennyiségének meghatározása történhet közvetlen számbavétellel, szakértői becslés vagy statisztikai minta alapján. Alkalmazása akkor javasolt, ha
- a) az adott eszközcsoport árváltozás szempontjából nem homogén, vagy
 - b) az adott eszköz vagy eszközcsoport jelentős technológiai változáson ment keresztül, vagy
 - c) az adott eszközre vagy eszközcsoportra vonatkozólag nem nyerhetők ki pontos információk a szolgáltató tárgyi eszköz nyilvántartásából.
32. *Súlyozott átlagos tőkeköltség (Weighted Average Cost of Capital, WACC):* az a minimum kamatláb névérték, amelyet a tőkének ki kell termelnie (az iparági kockázati osztály szerinti korrekciót és a tőkeáttételi szintet, azaz az idegen tőke és saját tőke arány figyelembevételét követően) ahhoz, hogy az iparágban verseny alakuljon ki a tőkebefektetés terén.
33. *Számított érték:* Műveleti jeleket vagy módosító operátorokat tartalmazó cellatartalom alapján kapott cellaérték.
34. *Számvitel-alapú eszközérték és értékcsökkenés számítási módszer:* a CCA elszámolási modellek esetében a nettó helyettesítési érték és a folyóáras értékcsökkenés meghatározásának módszere. A módszer kiindulási alapja az egyes eszközök - 1.4. pont szerinti - GRC-je. A módszer a GRC alapján úgy állapítja meg a tárgyév végi nettó helyettesítési értéket, hogy annak a tárgyév végi GRC-hez viszonyított aránya egyenlő legyen a tárgyév végi nettó és bruttó könyv szerinti eszközértékének arányával.

$$a. \frac{NRC_{t \text{ év végi}}}{GRC_{t \text{ év végi}}} = \frac{NBV_{t \text{ év végi}}}{GBV_{t \text{ év végi}}}$$

- b. A módszer a GRC alapján úgy állapítja meg a folyóáras értékcsökkenést, hogy annak a GRC tárgyévi átlagához viszonyított aránya egyenlő legyen a tárgyévi összes könyv szerinti értékcsökkenés és a tárgyévi átlagos bruttó érték arányával.

$$c. \frac{écs_{t \text{ év végi}}}{GRC_{t \text{ év végi}} \text{ átlag}} = \frac{écs_t}{GBV_t \text{ átlag}}$$

35. *Tárgyév:* az az év, amelyre vonatkozóan a számviteli szétválasztási kimutatás készül, azaz a beszámolás éve.

36. *Társszolgáltató*: az a szolgáltató, amely ellenérték fejében elektronikus hírközlési szolgáltatásokat saját szolgáltatása nyújtásához igénybe vesz vagy továbbértékesít.
37. *Tőkeköltség*: az egyes szolgáltatások nyújtásához szükséges tőke finanszírozásának költsége, melynek különböző szolgáltatásegységekre jutó részei beépülnek az adott szolgáltatás ellenértékébe. A tőkeköltséget úgy kapjuk meg, ha a súlyozott átlagos tőkeköltséget (Weighted Average Cost of Capital, WACC) megszorozzuk a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt - üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések nélküli - befektetett eszközök éves átlagos nettó könyv szerinti értékével (átértékelt eszközök esetén a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt éves átlagos nettó helyettesítési értékkel), a befejezetlen beruházások tárgyévi átlagos eszközértékével és a működő tőke éves átlagos értékével.
38. *Transzfer*: a mobil rádiótelefon szolgáltató egyik üzletága által a szolgáltató másik üzletága részére nyújtott szolgáltatás, ahol a szolgáltatás ellenértékét a nyújtott szolgáltatás mennyisége és a transzferár szorzata határozza meg.
39. *Útvonal tényezők*: egy adott szolgáltatás nyújtásában résztvevő hálózati elemek számát jelző mutató.
40. *Útvonal mátrix*: az egyes hálózati elemek adott szolgáltatások által történő átlagos igénybevételét szemlélteti.
41. *Üzleti terület*: A vezetékes és mobil technológiát alkalmazó nagykereskedelmi piacokon egyaránt jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató vezetékes technológiai és mobil technológiai területének, valamint egyéb tevékenységének elkülönítésére szolgáló kategória. A mobil üzleti területhez a mobil alaphálózat, és a mobil kiskereskedelem üzletág tartozik, a vezetékes üzleti területhez pedig a vezetékes alaphálózat, a hozzáférési hálózat, és a vezetékes kiskereskedelem üzletágak tartoznak, az egyéb tevékenységekhez az egyéb tevékenységek üzletág tartozik.
42. *Üzleti területi szétválasztás*: Olyan kimutatás, amelynek eredményére az üzleti területekkel rendelkező Kötelezett számviteli szétválasztási modelljét építheti. Eredményeként a vezetékes és mobil piacokon egyaránt jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató megosztja költségeit, ráfordításait, bevételeit, befektetett tőkét a mobil és vezetékes üzleti területek között.
43. *Üzleti tevékenységek*: A vállalat üzleti folyamatainak részegységei.

2. A Hatóság által számviteli szétválasztásra kötelezett jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó általános szabályok

(1) A Kötelezett Szolgáltató köteles az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatásait úgy elkészíteni, hogy

- a) az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatások az üzletágak valós bevételeit és költségeit, valamint befektetett tőkét tükrözzék;
- b) a költségek és bevételek azokra a termékekre és szolgáltatásokra kerüljenek felosztásra, amelyek azok felmerülését okozták (ennek érdekében a tevékenység alapú felosztást kell alkalmazni);
- c) a felosztás objektíven tükrözze az egyes üzletágak eredményét;
- d) a tárgyévi kimutatás tartalmazza jelzést a kimutatások alapelveiben bekövetkező

jelentős változtatás hatására vonatkozóan, ahol a változás előző évet érintő hatását is be kell mutatni;

- e) a szolgáltató a számvitelileg szétválasztott üzletágak kimutatásainak elkészítése során az átlátható költségelosztási alapelvek szerint járjon el;
- f) az üzletágak kimutatásai tartalmazzák azon transzfer költségeket és transzferbevételeket, melyek akkor merülnek fel, amikor egy adott üzletág más üzletág szolgáltatását veszi igénybe annak érdekében, hogy saját szolgáltatását nyújthassa, vagy más üzletágnak szolgáltatást nyújt. A kimutatásoknak világosan be kell mutatniuk ezen, a szolgáltató üzletágai között transzferált, illetve más szolgáltatóknak nyújtott azonos szolgáltatások azonos értékét;
- g) a számviteli szétválasztás modelljében a költségelosztásra a teljesen felosztott költségek módszertana (a továbbiakban: FDC) szerint kerüljön sor; (Az FDC módszertan alkalmazása során a Kötelezett Szolgáltatónak a 8. és a 9. pontban leírtaknak megfelelően kell eljárnia.)
- h) a költségelosztást a múltbeli költségek (a továbbiakban: HCA) és a folyó költségek módszertana (a továbbiakban: CCA) szerint is el kell végezni. A CCA módszernél a 9. 4. 1. pontban előírt eszközátértékelési módszereket kell alkalmazni. Működési költségeket átértékelni nem szabad, mivel azok az adott időszak folyó piaci árain kerülnek könyvelésre.
- i) a tőkeköltség értékének megállapításánál a beszámolás évére meghatározott WACC szorzót kell alapul venni. Az üzletági befektetett tőke tőkeköltsége az üzletági költségkimutatásban nem jelenhet meg.

(2) Tőkeköltségszorító

A költségszámítások során alkalmazandó tőkeköltség-szorító értéke mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében 14,8 százalék.

A kimutatások alapját a HCA módszertan szerinti költségelszámolás képezi, amelyet módosítani kell a CCA módszertan szerinti különbözettel.

3. A transzferek kialakításának módszere

(1) A számviteli szétválasztásra kötelezett szolgáltató köteles az üzletágak közötti transzferek költségeit és bevételeit kimutatni, oly módon, mintha ezen üzletágak szervezetenként elkülönült gazdálkodó szervezetek lennének.

(2) A Kötelezett Szolgáltató köteles legalább a következő kiskereskedelmi és ezeknek megfelelő alaphálózati szolgáltatásokat elkülönítetten bemutatni:

- Bejövő hívás
- Kimenő hívás
- Hálózaton belüli hívás
- Hangpostára végződő hívás
- Bejövő SMS
- Kimenő SMS
- Hálózaton belüli SMS
- Bejövő MMS
- Kimenő MMS
- Hálózaton belüli MMS
- Csomagkapcsolt adatforgalom
- Vonalkapcsolt adatforgalom

Egyéb szolgáltatások

(3) A Kötelezett Szolgáltató a saját üzletága által más üzletága részére nyújtott (transzferált) hálózati szolgáltatás transzferárát a következőképpen köteles meghatározni:

Első lépés: Valamennyi transzfer szolgáltatás árát FDC-CCA módszertan szerint képzett egységköltség alapján kell kialakítani. A transzferár tartalmazza a szolgáltatás nyújtásához igénybevett üzletági befektetett tőke tőkeköltségét is. A transzferár nem tartalmazhat értékesítési és számlázási költségeket.

Második lépés: Az első lépésben kiszámolt FDC-CCA szerinti egységköltséget összhangba kell hozni az alaphálózat szabályozott szolgáltatási díjaival. Ha egy tárgyévben belül egynél több szabályozott díj volt hatályos, akkor a díjakból éves átlagot kell képezni a hatályuk idejével súlyozva.

Amennyiben a szabályozott díj és a kiszámolt végződtetési egységköltség eltérnek, a transzfer szolgáltatások egységköltségének kalkulációjára használt, - a végződtetés szempontjából releváns - hálózati elemekhez a szabályozott díj/kiszámolt ár aránya szerint korrigált hálózati elem egységköltségek értékét kell rendelni. A hálózati elemek ilyenformán módosított egységköltségei és a kiskereskedelmi szolgáltatásokra jellemző hálózati elem használat (útvonal tényezők) felhasználásával kell előállítani az egyes belső szolgáltatások transzferárát. A transzferár ebben az esetben sem tartalmazhat értékesítési és számlázási költségeket.

4. Elkülönítetten kimutatandó üzletágak

A mobil szolgáltató által elkülönítendő üzletágak:

1. Mobil alaphálózat
2. Mobil kiskereskedelem
3. Egyéb tevékenységek

5. Bevételek elkülönített kimutatása

(1) A Kötelezett Szolgáltató köteles üzletáganként elkülönítetten kimutatni a szolgáltatások értékesítésének nettó árbevételét.

(2) A mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó Kötelezett Szolgáltató – amennyiben a Hatóság eltérő szabályokat nem állapít meg – bevételeit az alábbi felosztás szerint köteles kimutatni:

a) A mobil alaphálózat bevételei közé kell rendelni a következőket:

- aa) hálózati szolgáltatások bevétele más szolgáltatótól (ideértve a kapott összekapcsolási díjbevételeket, így a bejövő nemzetközi hívások végződtetési díjbevételét és a társszolgáltatóktól beszedett roaming díjbevételt is, valamint az ehhez kapcsolódó közös eszközhasználat bevételeit);
- ab) a kiskereskedelmi üzletágtól kapott transzfer bevételek;
- ac) az alaphálózat egyéb bevétele.

b) A mobil kiskereskedelem bevételei közé kell rendelni:

- ba) forgalmi díjak;
- bb) előfizetési díjak;
- bc) egyéb elektronikus hírközlési kiskereskedelmi tevékenységek bevétele, beleértve a mobilkészülékek eladásából származó bevételt.

c) Az egyéb tevékenység bevételei közé kell rendelni a következőket:

- ca) a mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz kapcsolódó eszköz bérbeadásból származó

- bevétele;
- cb) mérnöki tanácsadói tevékenységek bevétele;
- cc) minden, az a) és b) pontokhoz nem rendelhető bevétel.

6. A költségek és ráfordítások, valamint a befektetett tőke elkülönített kimutatása

(1) A mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó Kötelezett Szolgáltató költségeit és ráfordításait az alábbi felosztás szerint köteles kimutatni:

(a) A mobil alaphálózat üzletághoz kell rendelni a következő költségeket: az alaphálózat kiépítésével, fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos tevékenységek költségét, beleértve a társszolgáltatóknak értékesített hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos nagykereskedelmi számlázási és egyéb tevékenységek költségét is.

A mobil alaphálózat üzletág költségalapja csak olyan költségeket és ráfordításokat tartalmazhat, amelyek közvetlenül a hálózati szolgáltatások nyújtása miatt merülnek fel. Nem szerepeltethetők az alaphálózati költségalapban a más távközlési szolgáltatóktól igénybevett összekapcsolási szolgáltatások költségei, a készüléktámogatás, az ügyfélmegszerzés, ügyfélmegtartás költségei, a PR költségek, a kiskereskedelmi számlázás, marketing, értékesítés költségei, az értékesített eszközök költségei és bevételei, a pénzügyi és rendkívüli ráfordítások, a társasági adó, valamint a jóváhagyott osztalék és részesedés.

(b) A mobil kiskereskedelem üzletághoz kell rendelni az alábbi költségeket: az alaphálózattól kapott transzferek ellenértéke, amely megegyezik az alaphálózat üzletág transzferbevételeivel; marketing, kiskereskedelmi értékesítési, ügyfélszolgálati és kiskereskedelmi számlázási költségek az előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosan; értékesített mobil készülékek ELÁBÉ tartalma, egyetemes szolgáltatással kapcsolatos befizetés, társszolgáltatóktól vásárolt hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos költségek, egyéb kiskereskedelmi költségek.

(c) A mobil egyéb üzletághoz rendelendő költségek: minden, az a) és b) pontokhoz nem rendelhető költség.

(2) Az átlagos befektetett tőke kalkulációjánál alkalmazandó módosító tételek

- a) Az Üzleti vagy cégérték, valamint az Értékhelyesbítések összegével mind az immateriális javak és tárgyi eszközök, mind a saját tőke értékét módosítani kell.
- b) A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részleteként a rövidlejáratú kötelezettségek közé átvezetett összeget vissza kell vezetni a Hosszú lejáratú kötelezettségek közé. Hasonlóan kell eljárni a halasztott kamatfizetési kötelezettségek esetében is.

(3) Az átlagos befektetett tőke részét képező immateriális javak és tárgyi eszközök üzletágakhoz rendelésénél a következőképpen kell eljárni:

- a) meg kell határozni, hogy mely eszközök mely üzletágakat szolgálják, és azokhoz kell az értéküket rendelni,
- b) amennyiben valamely eszköz több üzletágot is kiszolgál, az eszközérték üzletágak közötti megbontásánál ugyanazon eszköz amortizációjának üzletágak közötti arányát kell felhasználni, valamint az eljárást dokumentálni és indokolni.

7. A számviteli kimutatások és adatszolgáltatás

(1) A Kötelezett Szolgáltató az alábbi kimutatásokat köteles elkészíteni, és a Hatóságnak benyújtani:

- a) eredmény-kimutatás üzletáganként;
- b) átlagos befektetett tőke üzletáganként;
- c) egyeztetés az auditált eredmény-kimutatással;
- d) átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati mérlegadatokkal;
- e) költségfelosztási módszertan;
- f) transzfer mátrix, továbbá transzferárak és transzferek mennyiségének kimutatása;
- g) az egyes hálózati elemek és üzleti tevékenységek egységkölségeinek táblázata;
- h) az egyes definiált szolgáltatások egységkölsége, egységre jutó bevétele;
- i) költségszámítási modell elektronikus formában;
- j) a (6) bekezdés szerinti könyvvizsgálói nyilatkozat;
- k) éves beszámoló.

(2) Az (1) bekezdés a), b), c) és d) pontjában felsorolt dokumentumokat az FDC költségszámítás módszeréről szóló 8. és a 9. pontban foglaltak szerinti szabályok alkalmazásával, a 14. pontban bemutatott szerkezetben kell elkészíteni.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt dokumentumokat az Eht. 68. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül kell az Elnökhöz eljuttatni.

(4) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti költségfelosztási módszertannak tartalmaznia kell:

a) a költségfelosztás alapelveit és pontos módszertanát olyan részletezettséggel, hogy annak alapján a modell könyvvizsgálata elvégezhető legyen (a főkönyvi kivonatban szereplő számlák felosztási menetének leírásával);

b) az üzletágak és szolgáltatások pontos meghatározását, valamint azok egymáshoz rendelésének módját;

c) a transzferek rendszerének kialakítási és működési módszertanát;

d) a felhasznált egyéb adatokat (így különösen az útvonal mátrix hívásperceit, a hálózatelemek felosztási alapjait);

e) az előző évhez képest történt jelentősebb módosítások, változtatások részletes leírását és hatásának szemléltetését.

(5) Az (1) bekezdés f) pontja szerinti transzfer mátrixnak tartalmaznia kell az egyes üzletágak transzfer költségeit az egyes kiskereskedelmi szolgáltatások szerint részletezve.

(6) A Kötelezett Szolgáltató a saját költségén köteles független könyvvizsgálóval ellenőriztetni az (1) bekezdés szerint benyújtott dokumentációt.

A Kötelezett Szolgáltató könyvvizsgálója nyilatkozatának a modellben szereplő alábbi adatok hitelességét kell tanúsítania:

a) A modellben felhasznált éves beszámoló adatok, úgymint mérleg- és eredmény-kimutatás adatok (szintetikus és analitikus adatok), valamint kiegészítő melléklet adatok;

b) A folyó költségekre történő átértékelésekhez felhasznált kiinduló adatok (bruttó érték, nettó érték, értékcsökkenési leírás, leírási kulcsok, szállítói szerződésekben szereplő árak, stb.)

c) A modellben felhasznált volumen adatok;

d) A modellben szereplő vetítési alapokhoz felhasznált kiinduló adatok.

A könyvvizsgáló nyilatkozata az (1) bekezdés szerinti dokumentáció részeként csatolandó.

(7) A Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell a nyilvántartásokkal kapcsolatban az elektronikus hírközlési tevékenységgel összefüggésben felmerülő további hatósági adatszolgáltatási igények kielégítését.

8. Az FDC módszertan

Az FDC módszertan alkalmazása során a Kötelezett Szolgáltatónak a következő módon kell eljárnia:

(1) Az FDC (teljesen felosztott költség) modellekben a költségszámítás a szolgáltatók szokásos működése érdekében felmerült, ténylegesen lekönyvelt költségeken és ráfordításokon alapul.

(2) FDC módszertan szerinti költségfelosztásnál az egyes homogén költségkategóriák esetében minden költséget a hozzájuk tartozó költség-meghatározó tényező nagyságának függvényében, egyenes arányban kell a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez hozzárendelni. Az FDC módszertan alkalmazásakor a költségkategóriák teljes költség tömege felosztásra kerül.

(3) A költségfelosztás alapját a tevékenység alapú költségszámítás (Activity Based Costing, ABC) képezi.

9. A modellépítési lépések CCA-FDC módszer esetén

1. A modellépítés **első lépéseként** a Kötelezett Szolgáltatónak számba kell vennie azon költségeit, amelyek relevánsak a modellezni kívánt szolgáltatások és üzletágak szempontjából.

A modell adatforrásai: a modell adatai a modellt építő Kötelezett Szolgáltató legfrissebb, éves beszámolóval lezárt pénzügyi évére vonatkozó, auditált számviteli adatai. A modellhez szükség van továbbá az ezt megelőző év auditált mérlegadataira is.

A pénzügyi adatoknak, valamint a naturáliákban kifejezett üzemeltetési és forgalmi adatoknak ugyanarra az évre kell vonatkozniuk.

2. A modellépítés **második lépése** a homogén költségkategóriák meghatározása és a költségek homogén költségkategóriákba sorolása.

a) A költségalapot alkotó költségek a modellben homogén költségkategóriákba (HCC) sorolandók. Minden egyes homogén költségkategóriának egyedi költség-meghatározó tényezővel és egyedi ártendenciával kell rendelkeznie.

b) A HCC-k a következő költségtípusonként kategorizálандók:

- a) tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült tőkeköltségek (WACC),
- b) tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült értékcsökkenési költségek (DEPR),
- c) működő tőkével kapcsolatos költségek (WC) és
- d) működési költségek és ráfordítások (OPEX).

Egy homogén költségkategória a jelen bekezdés a), b), c) és d) pontjában említett költségfajták közül csak egyet tartalmazhat.

c) További követelmény, hogy az OPEX személyi jellegű költségei és ráfordításai (OPEX pay) külön költségkategóriá(k)ba kerüljenek, elválasztva az egyéb működési költségektől és ráfordításoktól (OPEX non-pay). Ez utóbbin

alapértelmezésben az anyagjellegű ráfordításokat és az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegét értjük.

Amennyiben az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek bérjellegű összetevőt is tartalmaznak, azok az OPEX pay költségkategóriákba sorolandóak.

Az OPEX költségeket csökkenteni kell az aktivált saját teljesítmények értékével.

d) Minden egyes homogén költségkategóriát egyértelműen be kell sorolni a független vagy függő kategóriákba, és a függőségi viszonyt dokumentálni kell.

e) A működő tőkét alkotó mérlegtételeket külön-külön kell HCC-kbe sorolni. Amely működő tőke HCC-k közvetlenül nem kapcsolhatók egy bizonyos szolgáltatáshoz/üzletághoz, azoknál a Készletek a közvetlen anyagfelhasználás, a Követelések, valamint a Bevételek aktív időbeli elhatárolása a szolgáltatások bevételei, a Rövidlejáratú kötelezettségek és a Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása pedig az igénybevett szolgáltatások (ráfordítások) arányában rendelkezhetők szolgáltatásokhoz/üzletágakhoz. A működő tőke mértékének alapját a tárgyév átlaga képezi. Az átlag a működő tőke év eleji, valamint év végi értéke számtani átlagaként számítandó.

f) A tőkeköltség számításánál az NRC tárgyévi (év eleji és év végi értékeiből számított) számtani átlagát kell figyelembe venni.

g) A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott modellekben számvitel-alapú módszert kell használni a tárgyi eszközökkel kapcsolatban felmerült nettó eszközérték számítása és az értékcsökkenési költségek számítása tekintetében.

h) A modellekben a befektetett tőke finanszírozását a pénzügyi tőkemegőrzés (FCM) módszerrel kell biztosítani. A befektetett tőke értékéből ki kell zárni az Üzleti vagy cégértéket, valamint az Immateriális javak és Tárgyi eszközök értékhelyesbítéseit.

i) A befejezetlen beruházással kapcsolatos költségek esetén értékcsökkenési leírás nem számolható el, de a tőkeköltség számításakor az eszköz bruttó értéke figyelembe veendő.

j) Pénzügyi lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei a WC és DEPR homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, az OPEX költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem. Amennyiben ettől a Kötelezett Szolgáltató mégis eltérni kényszerül, a modell dokumentációjának részletes magyarázattal kell szolgálnia az eltérés okairól, megvalósításáról és a költségalapra vonatkozó hatásáról.

k) Működési lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségei az OPEX homogén költségkategóriákban kell, hogy megjelenjenek, a DEPR és WC költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem.

3. A modellépítés **harmadik lépése** a hálózati elemek és üzleti tevékenységek meghatározása.

A költségmodellben az alábbiakban felsorolt hálózati elemek szerepeltetendők:

BTS (Base Transceiver Station – Bázis adóvevő állomás)
BTS-Telephelyek
BSC (Base Station Controller – Bázisállomás vezérlő)
MSC (Mobile Switching Centre – Mobil kapcsolóközpont)
VLR (Visitor Location Register – Látogató előfizetői helyregiszter)
SGSN (Serving GPRS Support Node – GPRS kiszolgáló csomópont)
GGSN (Gateway GPRS Support Node – GPRS átjáró csomópont)
SMSC (Short Message Service Centre – SMS központ)
VMS (Voice Mail System – Hangposta rendszer)
HLR (Home Location Register – Honos előfizetői helyregiszter)
AUC (Authentication Centre – Autentikációs központ)
NMC (Network Management Centre – Hálózatmenedzsment központ)
BGW (Border Gateway – Határátjáró)
Node B (Node B – B csomópont)
Node B Telephelyek
RNC (Radio Network Controller – Rádióhálózat-vezérlő)
MSS (Mobile Switching Centre Server – Mobil kapcsolóközpont szerver)
MGW (Media Gateway – Média átjáró)
HSS (Home Subscriber Server – Honos előfizetői szerver)
Összekapcsolási pont
BTS-BSC átvitel
BSC-MSC átvitel
MSC-MSC átvitel
BSC-SGSN átvitel
SGSN-GGSN átvitel
SGSN-BGW átvitel
Node B-RNC átvitel
RNC-MGW átvitel
MGW-MGW átvitel
BSC-MGW átvitel
MGW-MSS átvitel
RNC-SGSN átvitel
SGSN-GGSN átvitel
RNC-RNC átvitel
Hálózati szolgáltatások forgalommérő/számlázó rendszere
Egyéb hálózati elemek

A hálózati elemek száma bővíthető, amennyiben Kötelezett a fentiekén kívül más elemeket is használ hálózatában, illetőleg indokoltan, megfelelően alátámasztva szükség esetén összevonhatók.

4. A modellépítés **negyedik lépése** a befektetett eszközök átértékelése a folyóáras költségelszámolás elveinek (CCA) figyelembevételével.

1. Az átértékelésnél a szolgáltató az alábbi módszerek közül választ:

Tárgyi eszközök esetében:

- a) Eszköz Árindex Módszer (SAPI),
 - b) Részletes Eszköz Átértékelés Módszer (DAR),
 - c) Modern Ekvivalens Eszköz Módszer (MEA),
 - d) Múltbeli Költségek Módszer (HC).
2. Az alkalmazandó módszer kiválasztását a Kötelezett Szolgáltató végzi, ám eszköz-költségek esetében figyelembe kell vennie az egyes módszerek definíciójában szereplő alkalmazhatósági feltételeket. Minden eszközátértékelést a modell dokumentációjában áttekinthetően (a számításokat mellékelve) szerepeltetni kell.
3. A MEA módszert az átértékelésnél a Kötelezett Szolgáltató akkor használja, ha a tárgyévét követően (azt is figyelembe véve) 3 éven belül a meglévő eszközt le kívánja cserélni. MEA alkalmazása esetén
- a) a MEA választást indokolni és alkalmazási feltételének tényszerűségét bizonyítani kell. A modern ekvivalens eszköz funkcionális jellemzőit, árát ismertetni kell.
 - b) a többletfunkciónak tulajdonítható költséget le kell választani az eszköz beszerzési értékéről, és ezt a kiigazítást dokumentálni kell.
4. A tartós élettartamú eszközök eszköz-átértékelését tárgyév végére kell elvégezni. A tárgyév eleji helyettesítési érték megegyezik a tárgyévét megelőző év végi (előző évi beadvány szerinti tárgyév végi) helyettesítési értékkel.
5. A tárgyévi beruházások értékénél csak a bővítő beruházásokat szabad figyelembe venni, a pótló beruházást nem, amennyiben az átértékelt eszközök értékében a pótlásra kerülő eszközök értékét a modell figyelembe vette.
5. A modellépítés **ötödik lépése** a költségek homogén költségkategóriákból a közvetlen költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő terhelése, valamint a közvetett költségek felosztása hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre. A modelldokumentáció részeként a szolgáltatóknak be kell nyújtaniuk a felosztáshoz használt módszertanokat, a vetítési alapok számításait, dokumentációit.
6. A modellépítés **hatodik lépése** az általános költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő osztása a közvetlen és a közvetett költségek arányában.
7. A modellépítés **hetedik lépése** a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeinek meghatározása, majd ezen egységköltségekből a szolgáltatások egységköltségének meghatározása.

A) A hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségének kiszámítása:

1. A hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségének meghatározása a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez rendelt teljes költségtömeg és a tárgyévben felmerülő éves vonatkozó szolgáltatásmennyiség hányadosaként történik. Amennyiben egy hálózati elemhez több, eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség tartozik, a szolgáltatásmennyiségeket azonos mértékegységre kell hozni.

2. Az adott időszakban értékesítésre kerülő szolgáltatásmennyiséget a Kötelezett Szolgáltató átlátható, objektív információkkal alátámasztott számításokkal köteles hitelesíteni. Abban az esetben, ha a felmerülő szolgáltatásmennyiség értéke objektív információkra épülő számítások alapján nem határozható meg, a Kötelezett Szolgáltató becslést alkalmazhat. Ez utóbbi esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a becslés alapjául szolgáló paramétereket és feltételezéseit áttekinthető módon

rögzíteni olyan formában, hogy azok az arra jogosult harmadik fél számára értelmezhetőek legyenek.

B) A szolgáltatások egységkölségének meghatározása

1. A hálózati elemek egységkölségeiből az adott Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásainak egységkölségei a hívásút elemzése során kiszámított *útvonaltényezők* segítségével kerülnek meghatározásra.
2. Az útvonaltényezőknek és a forgalmi adatoknak a tárgyévi adatokon kell alapulniuk. A modelldokumentációnak tartalmaznia kell minden olyan információt, amelyek alátámasztják az esetleges hálózati mintavételezés statisztikai megalapozottságát.
3. Az útvonaltényezők meghatározásához a következő lépések elvégzése szükséges:
 - a) a lehetséges hívásutak meghatározása szolgáltatásonként,
 - b) az egyes hívásutak igénybevételéhez tartozó %-os valószínűség meghatározása,
 - c) az egyes hívásutakhoz tartozó hálózati elemek azonosítása minden szolgáltatás esetében,
 - d) a hálózati elemre vonatkozó útvonaltényezőnek (a hálózati elemek súlyozott átlagos használatának) kiszámítása, az átlagos hívásútra vonatkozóan, szolgáltatásonként. (Vagyis annak meghatározása, hogy az adott szolgáltatáshoz tartozó átlagos hívásút az egyes hálózati elemekből mennyit tartalmaz.)
4. A szolgáltatások egységkölsége (pl. Ft/perc) az igénybevett hálózati elemek egységkölségének és a szolgáltatás minden egyes hálózati elemére vonatkozó útvonal tényező szorzatainak összegéből adódik.
5. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell az útvonaltényezők meghatározására vonatkozó módszertan leírását, illetve – amennyiben ezek statisztikai eljárásokkal kerülnek meghatározásra – a felhasznált módszer érvényességét tesztelő próbák eredményét. A számítás teljes menetének ellenőrizhetőnek és módosíthatónak kell lennie, valamint éves adatokon kell alapulnia.
8. HCA alapú költségszámítás esetén a Kötelezett Szolgáltatót nem terhelik a költségek átértékelésével kapcsolatos előírások, a modellépítés negyedik lépése nem alkalmazható. Ennek megfelelően HCA alapú költségszámítás esetén a HCC-k felosztandó költségei megegyeznek a Kötelezett Szolgáltató könyv szerinti értékeivel.
9. A tőkekölség meghatározása során az egyes szolgáltatásokhoz használt immateriális javak és tárgyi eszközök tárgyévi nyitó és záró eszközértékének a számtani átlagával, valamint működő tőkéjének a számtani átlagával kell számolni. Az eszközérték HCA-alapon a könyv szerinti nettó eszközérték, CCA-alapon pedig a nettó helyettesítési érték.

10. A vezetékes üzleti terület és mobil üzleti terület szétválasztásának szabályai

A vezetékes és mobil üzleti területekkel egyaránt rendelkező Kötelezett a fenti szabályokat az alábbi, üzleti területi szétválasztásra vonatkozó kiegészítésekkel köteles végrehajtani:

Kötelezett Szolgáltatónak számviteli szétválasztási kötelezettsége teljesítése érdekében első lépésben ki kell mutatnia a vezetékes üzleti terület és a mobil üzleti terület költségeit, bevételeit és befektetett tőkéjét. Ehhez a főkönyvi kivonatban szereplő bevételeket,

költségeket és ráfordításokat, valamint befektetett eszközöket kell megosztani az üzleti területek között és kialakítani az üzleti területekhez tartozó homogén költségkategóriákat.

A költségek üzleti területek közötti felosztását a teljesen felosztott költségek módszertana (a továbbiakban: FDC) szerint kell végezni.

Azokat a költségeket és ráfordításokat, amelyek egyértelműen valamely üzleti terület érdekében merültek fel, közvetlenül arra az üzleti területre kell terhelni. Azon költségeket és ráfordításokat, amelyek mindkét üzleti területet szolgálják, meg kell osztani ok-okozati elv szerint az üzleti területek között. A megosztás módját, vetítési alapját részletesen le kell vezetni, dokumentálni és indokolni oly módon, hogy követhető és megalapozott legyen az egyes költség és ráfordítás tételek üzleti területéhez rendelésének útja. Ennek eredményeként egy olyan kimutatásnak kell előállnia, amelyből látható, hogy a vállalkozás teljes költsége, ráfordítása milyen arányban oszlik meg az üzleti területek között.

Amennyiben valamely bevétel és befektetett eszköz tétel üzleti területek közötti megosztást igényel, a megosztás módját, levezetését és eredményét ugyancsak részletesen dokumentálni kell.

Azokat a bevételeket, költségeket és ráfordításokat, valamint befektetett eszközöket, amelyek sem a mobil, sem a vezetékes üzleti területre nem sorolhatók, elkülönítve kell kezelni az egyéb tevékenységek üzletágban.

A vezetékes és mobil üzleti területekkel egyaránt rendelkező Kötelezett Szolgáltató a 7.(1) pontban foglalt üzletági kimutatások és dokumentációk mellett az alábbi kimutatásokat és dokumentációkat köteles elkészíteni és a Hatóságnak benyújtani:

- a) Üzleti területek kiinduló mérlegei és eredmény-kimutatásai; (2.a), 2.b), 3.a), 3.b), 4.a) 4.b) táblák)
- b) Összehasonlítás a mobil üzleti terület eredmény-kimutatásával; (5.b) tábla)
- c) Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a mobil üzleti terület mérlegadataival; (5.a) tábla)
- d) Üzleti területi szétválasztási és költségfelosztási módszertan;
- e) Üzleti területi szétválasztást is tartalmazó költségszámítási modell elektronikus formában;
- f) Az üzleti területi szétválasztásra vonatkozó 7. (6) bekezdésben foglalt előírásoknak értelemszerűen megfelelő könyvvizsgálói nyilatkozat.

11. Üzleti területek közötti transzfer

A mobil és vezetékes üzleti területek egymásnak nyújtott transzfer szolgáltatásai az üzletági kimutatásokban külön soron kerülnek kimutatásra.

12. A modellel szemben támasztott részletes funkcionális követelmények és a modell dokumentációja

A) A jelen határozatban meghatározott modellek kialakításakor a Kötelezett Szolgáltatónak biztosítani kell, hogy az tartalmazza a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírását, a modellben használt fogalmak és megnevezések definícióit, valamint a modell bemenő adatait és kimenő eredményeit, az arra feljogosított harmadik fél – így különösen a Hatóság – számára áttekinthető és értelmezhető részletességgel.

B) A Kötelezett Szolgáltató a kialakított és rögzített modellt köteles az értelmezéséhez szükséges minden adattal és nyilvántartással együtt a modell kialakításától számított öt évig,

illetve – ha ez későbbi időpont – a modellel összefüggésben felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrizni. A Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozat alapján terhelő, a modellek értelmezéséhez szükséges adatok és nyilvántartások megőrzési kötelezettsége nem érinti a más jogszabály által meghatározott megőrzési kötelezettségek teljesítését, így különösen a bizonylatokra vonatkozó, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben előírt megőrzési kötelezettségek teljesítését.

C) Olyan modellt kell kidolgozni, amely tartalmazza a következő táblázatban bemutatott rétegek szerint felépülő számítási modellt, valamint amelynek része egy, a vetítési alapok kialakításához használt almodell vagy számítás.

Szint	Leírás
Kivonatoló, átalakító és feltöltési szint (KÁF)	Adatot nyer ki a különböző adatforrásokból (főkönyv, tárgyi eszköz nyilvántartás, műszaki modellek, forgalmi adatok stb.), és ezekkel tölti fel az alap adatbázist/adatállományt.
Adatszint	Az adatbázisban lévő adatokat jól strukturált adattáblákban tárolja. A felhasználók alapadatait is tartalmazza (pl. bejelentkezési adatok, fizikai elhelyezkedési adatok, kiinduló lista stb.).
Üzleti szint	A kalkulációk lényegét tartalmazza, és az érvényes adatállományon alapszámításokat végez.
Felhasználói szint	Lehetővé teszi a felhasználó számára, hogy megnyissa, módosítsa és szerkessze az adatállományt, lefuttassa a modellt, és elemezze a kapott eredményeket. Bejelentkezési és biztonsági sajátosságokat is tartalmaz.

D) A Kötelezett Szolgáltatónak az elnöki értékelés érdekében olyan szoftverrel kell költségmodelljeiket elkészíteniük és benyújtaniuk, amelyet a MS Excel olvasni és működtetni képes, amely tehát MS Excellel való ellenőrzést, futtatást is lehetővé tesz.

E). Az alkalmazásokkal kapcsolatos követelmények:

- a) A modell mellé csatolni kell a rendszerkövetelmények leírását, amely tartalmazza
 - aa) az alkalmazások alapjául szolgáló operációs rendszert (azaz Windows NT, Windows 2000, Windows XP, stb.)
 - ab) az alapul szolgáló alkalmazás verziójának pontos meghatározását (azaz MS Excel 98, MS Excel 2000, stb.)
 - ac) a merevlemezre mentett futtatáshoz szükséges környezetet (szükséges-e és ha igen, akkor milyen környezetet (pl. könyvtárszerkezetet) kell létrehozni, és hogyan kell abba behelyezni [lementeni] a modellt ahhoz, hogy annak működését és megfelelőségét a hatóság képviselői vizsgálni tudják).
- b) A modell a beadványpéldányról csak olvasható (read only) formában nyitható meg a benyújtott modell és az adatok épségének megőrzése érdekében.
- c) A modell átláthatósági vizsgálatának érdekében úgy kell azt elkészíteni, hogy futtatható legyen a beadványpéldánytól eltérő helyen (írható/writable) környezetben (merevlemez/HDD) is. Az ehhez szükséges környezet létrehozásához szükséges információkat a dokumentációban fel kell tüntetni.
- d) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett sorokat vagy oszlopokat tartalmazhat.

- e) A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett munkafüzeteket tartalmazhat.
- f) A cellákat és a munkafüzeteket nem szabad védelemmel ellátni (jelszóval vagy más módon) és nem szabad zárolni sem.
- g) A képleteknek láthatóknak kell lenniük.
- h) A makróknak hozzáférhetőknak, és read only körülmények között is futtathatóknak kell lenniük.
- i) A modell dokumentációjának teljes körű logikus levezetést kell tartalmaznia.
- j) Ha a modellt a Kötelezett Szolgáltató megbízásából független tanácsadó készíti el, ezt a felet fel kell kérni, hogy tegye lehetővé, hogy a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférjenek a modellhez. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a Kötelezett Szolgáltató és tanácsadójának írásos nyilatkozatát arról, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy a modell vizsgálatában előbb felsorolt, érintett felek hozzáférhessenek a modellhez. A Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadóknak titoktartási megállapodásokat kell aláírniuk mind a Kötelezett Szolgáltatókkal, mind pedig a Kötelezett Szolgáltató által bevont tanácsadókkal.

F) A modellek használatával kapcsolatos követelmények:

- a) *Átláthatóság.* A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy a hatóság és/vagy az általa bevont tanácsadók vizsgálhassák annak működését. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni legalább a bemenő és a számított adatokat, illetőleg az alábbi változtatható értékeket:
 - aa) Közvetlen értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: fehér)
 - ab) Cellahivatkozással tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: világoskék)
 - ac) Közvetlen értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világossárga)
 - ad) Cellahivatkozással tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világoszöld)
 - ae) Eredmény (keresett költségalapú ár) (javasolt betűforma: félkövér sötétkék)
- b) *Működésbiztonság.* A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy annak vizsgálata/működtetése során minimális legyen a véletlen hibássá vagy működésképtelenné tétel veszélye. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni az alábbi változtatható értékeket:
 - ba) Számított értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: világos rózsaszín)
 - bb) Makróprogram-értéket tartalmazó cellát (javasolt cellaháttér: narancssárga)
- c) A bemenő adatok és paraméterek modellbéli eredetije csak munkalap-cellákban lehet (a makró-programok és a nevesített argumentumok <Named arguments> is az eredeti cellákból kiolvasva használhatják föl őket).
- d) Azokat a bemenő adatokat és a paramétereket, amelyek változtatásával a végeredmény nem áll elő automatikusan, el kell látni megjegyzésekkel arra vonatkozóan, hogy változtatásuk esetén mit kell még tenni (például megnyitni és frissíteni vagy 'makrófuttatni') ahhoz, hogy a módosítás hatása a végeredményben is tükröződjön.

- e) A képleteken felüli automatizmus (pl. makro programok írása) csak akkor elfogadható, ha azok megfelelő módon futtathatók akkor is, ha a bemenő adatokat vagy paramétereiket változtatjuk.

G) A modelleknek (ideértve a műszaki almodelleket is) tartalmazniuk kell azon hálózattervezési paramétereiket (pl. az áramkörönkénti forgalmat, Erlangban mérve, a szolgáltatási szintet, a kapacitáskihasználás arányát stb.), amelyek korrekciójával elvégezhető az érzékenységelemzés. Ezen paramétereinek a modell szempontjából lényeges hálózattervezési paraméterek teljes és részletes leírását kell adniuk.

H) A modelleket az alábbi dokumentumokkal kell alátámasztani:

- a) átfogó Felhasználói Útmutató, amely fejezeteinek az alábbi témákat kell lefedniük:
- aa) Módszertani leírás. A szolgáltató modelljének áttekintő és részletes leírása különös tekintettel a Határozatban elő nem írt módszertani megoldásokra,
 - ab) a modell megnyitásának módja,
 - ac) az adathalmaz kiválasztása,
 - ad) adatok szerkesztésének módja, azaz hogyan kezeli a modell az esetleges adatváltoztatást (közvetlenül a modellben szerkeszthetők az adatok, vagy csak az adatbázison keresztül),
 - ae) a modellfuttatási opciók, és
 - af) a modell eredményei;
- b) minden egyes műszaki almodell részletes leírása, beleértve az alkalmazott tervezési szabályokat
- c) a modellben elvégzett átértékelések részletes dokumentációja;
- d) nem Műszaki Funkcionális Specifikáció (NTFS): az NTFS-nek tartalmaznia kell az Üzleti Szint teljes körű logikai leírását, ideértve a számszerű példákat is.
A modell ellenőrzési pontjai, valamint az elvégzett számszaki, logikai és egyéb ellenőrzések részletes leírása szükséges.
- e) ha a modellt megbízott független külső tanácsadó készítette, csatolni kell ezen fél hozzájárulását, amely alapján a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a modellhez és az annak támogatására készített jelentéseihez

I) A kísérőlevelet, a modellt és a hozzá tartozó adatokat, a dokumentációt elektronikus formában CD-ROM-on legalább 3 (három) példányban kell benyújtani.

13. Számhordozhatósággal kapcsolatos eszközök költségének elszámolása

A Kötelezett Szolgáltató azon költségeinek vonatkozásában, melyek az Eht. alapján, a számhordozhatóság megvalósításával kapcsolatban merültek fel a Kötelezett Szolgáltatónál, a felmerült költségeket a Kötelezett Szolgáltatónak költségmodelljében minden összekapcsolási forgalmi szolgáltatásra egyenlő arányban kell felosztania.

14. Számviteli szétválasztási kimutatások

Az alábbi táblázatokban szereplő adatokat millió forintban kell megadni.

--Kiinduló eredmény-kimutatás

1.a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Kiegészítő értékcsökkenés
7. Tartási nyereség
8. Folyó költség kiigazításokkal korrigált üzemi eredmény (5. – 6. + 7.)
9. Tőkeköltség (HCA)
10. Tőkeköltség (CCA)

Kiinduló mérleg

1.b) tábla

Eszközök	Előző év	Tárgyév	Források	Előző év	Tárgyév
Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték	Üzleti vagy cégérték
korrekció (-)	korrekció (-)
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Értékelési tartalék korrekció (-)
Tárgyi eszközök és beruházások	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Hosszú lej. köt. korrekció*** (+)
Befektetett pénzügyi eszközök**
CCA korrekció	CCA korrekció
Forgóeszközök	Egyéb források
Készletek	Rövidlejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej. köt. korrekció*** (-)
Értékpapírok	Céltartalékok
Pénzeszközök	Passzív időbeli elhatárolások
Aktív időbeli elhatárolások
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenység üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

Az 1.a), 1.b) táblák

- előkészítik az éves beszámoló részeinek és a számviteli szétválasztási kimutatások fogalmi rendszerének összekapcsolását, helyet adva a tőkeköltségnek, amely az üzleti területek üzletágaira nem terhelődik;
- a vállalat szolgáltatást végző részlegére mutatják be a számviteli

szétválasztáshoz kiindulásként használt éves beszámoló értékeket, valamint a CCA számítások hatásait. Ezekben a táblázatokban szereplő értékeket kell a továbbiakban az üzleti területekhez rendeléshez felhasználni.

2. Mobil üzleti terület

Mobil üzleti terület kiinduló eredmény-kimutatása

2.a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Kiegészítő értékcsökkenés
7. Tartási nyereség
8. Folyó költség kiigazításokkal korrigált üzemi eredmény (5. – 6. + 7.)
9. Tőkeköltség (HCA)
10. Tőkeköltség (CCA)

Mobil üzleti terület kiinduló mérlege

2.b) tábla

Eszközök	Előző év	Tárgyév	Források	Előző év	Tárgyév
Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték korrekció (-)	Üzleti vagy cégérték korrekció (-)
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Értékelési tartalék korrekció (-)
Tárgyi eszközök és beruházások	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Hosszú lej. köt. korrekció*** (+)
Befektetett pénzügyi eszközök**			
CCA korrekció	CCA korrekció
Forgóeszközök	Egyéb források
Készletek	Rövidlejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej. köt. korrekció*** (-)
Értékpapírok	Céltartalékok
Pénzeszközök	Passzív időbeli elhatárolások
Aktív időbeli elhatárolások			
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenység üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

3. Vezetékes üzleti terület

Vezetékes üzleti terület kiinduló eredmény-kimutatása

3.a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Kiegészítő értékcsökkenés
7. Tartási nyereség
8. Folyó költség kiigazításokkal korrigált üzemi eredmény (5. – 6. + 7.)
9. Tőkeköltség (HCA)
10. Tőkeköltség (CCA)

Vezetékes üzleti terület kiinduló mérlege

3.b) tábla

Eszközök	Előző év	Tárgyév	Források	Előző év	Tárgyév

Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték	Üzleti vagy cégérték korrekció
korrekció (-)	(-)
Értékhelyesbítés	Értékelési tartalék korrekció
korrekció (-)	(-)
Tárgyi eszközök és	Hosszú lejáratú
beruházások	kötelezettségek
Értékhelyesbítés	Hosszú lej. köt. korrekció***
korrekció (-)	(+)
Befektetett pénzügyi
eszközök**
CCA korrekció	CCA korrekció
Forgóeszközök	Egyéb források
Készletek	Rövidlejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej. köt. korrekció*** (-
Értékpapírok)
Pénzeszközök	Céltartalékok
Aktív időbeli	Passzív időbeli elhatárolások
elhatárolások
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenység üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

4. Egyéb tevékenységek

4.a) tábla

Egyéb tevékenységek kiinduló eredmény-kimutatása

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Kiegészítő értékcsökkenés
7. Tartási nyereség
8. Folyó költség kiigazításokkal korrigált üzemi eredmény (5. – 6. + 7.)
9. Tőkeköltség (HCA)
10. Tőkeköltség (CCA)

Egyéb tevékenységek kiinduló mérlege

4.b) tábla

Eszközök	Előző év	Tárgyév	Források	Előző év	Tárgyév

Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték korrekció (-)	Üzleti vagy cégérték korrekció (-)
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Értékelési tartalék korrekció (-)
Tárgyi eszközök és beruházások	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Hosszú lej. köt. korrekció*** (+)
Befektetett pénzügyi eszközök**
CCA korrekció	CCA korrekció
Forgóeszközök	Egyéb források
Készletek	Rövidlejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej. köt. korrekció*** (-)
Értékpapírok	Céltartalékok
Pénzeszközök	Passzív időbeli elhatárolások
Aktív időbeli elhatárolások
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenység üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

Mobil alaphálózat üzletág eredmény-kimutatása

2.1.a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. A kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele (1a+1b)
1a, Mobil kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
1b, Vezetékes kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
2. Társszolgáltatóktól kapott összekapcsolási bevétel
3. Alaphálózat egyéb bevétele
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
B. Költségek
C. HCA Üzletági Eredmény (A – B)
4. Kiegészítő értékcsökkenés
5. Tartási nyereség
D. Folyó költség kiigazítások (4. – 5.)
E. CCA Üzletági Eredmény (C – D)

Mobil alaphálózat átlagos befektetett tőkéje (HCA)

2.1.b) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (3. + 4. + 5. + 6.)
3. Készletek
4. Követelések
5. Értékpapírok
6. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. HCA Átlagos befektetett tőke

Mobil alaphálózat átlagos befektetett tőkéje (CCA)

2.1.c) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2. + 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. CCA kiigazítás
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. CCA Átlagos befektetett tőke

**Mobil alaphálózat üzletág jövedelmezősége
(HCA és CCA módon is kiszámítva)**

2.1.d) tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Üzletági Eredmény
B. Átlagos befektetett tőke
C. Jövedelmezőségi mutató %, ([A/B]*100)

Mobil kiskereskedelem üzletág eredmény-kimutatása

2.2.a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Előfizetési bevételek
2. Hívásforgalmi bevételek
3. Egyéb kiskereskedelmi bevételek
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
4. Kiskereskedelmi költségek
5. Alaphálózattól vásárolt transzfer (5a+5b)
5a, Mobil alaphálózattól vásárolt transzfer
5b, Vezetékes alaphálózattól vásárolt transzfer
6. Egyéb kiskereskedelmi költségek
B. Költségek összesen (4. + 5. + 6.)
C. HCA Üzletági Eredmény (A – B)
7. Kiegészítő értékcsökkenés
8. Tartási nyereség

D. Folyó költség kiigazítások (7. - 8.)
E. CCA Üzletági Eredmény (C – D)

Mobil kiskereskedelem átlagos befektetett tőke (HCA)
2.2.b) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (3. + 4. + 5. + 6.)
3. Készletek
4. Követelések
5. Értékpapírok
6. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. HCA Átlagos befektetett tőke

Mobil kiskereskedelem átlagos befektetett tőke (CCA)
2.2.c) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2. + 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. CCA kiigazítások
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. CCA Átlagos befektetett tőke

**Mobil kiskereskedelem üzletág jövedelmezősége
(HCA és CCA módon is kiszámítva)**

2.2.d) tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Üzletági Eredmény
B. Átlagos befektetett tőke
C. Jövedelmezőségi mutató %, $([A/B]*100)$

Egyéb tevékenységek üzletág eredmény-kimutatása

2.3.a) tábla

	Tárgyév	Előző év
A. Bevételek összesen
B. Költségek összesen
C. HCA Üzletági Eredmény (A – B)

Egyéb tevékenységek átlagos befektetett tőkéje

2.3.b) tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.+ 3.)
1. Immateriális javak
2. Tárgyi eszközök
3. Befektetett pénzügyi eszközök
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (4. + 5. + 6. + 7.)
4. Készletek
5. Követelések
6. Értékpapírok
7. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. HCA Átlagos befektetett tőke

Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati mérlegadatokkal

4. a) tábla

Befektetett tőke a társasági mérlegben:	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Saját tőke*
B. Hosszú lejáratú kötelezettségek*
C. Fel nem osztott üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések
D. Hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratú kötelezettségekhez átsorolt összege, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettség
E. CCA kiigazítások
F. Záró befektetett tőke összesen (A + B – C + D + E)
G. Nyitó befektetett tőke összesen
H. Átlagos befektetett tőke
Üzletáganként átlagos befektetett tőke kimutatása		
I. Mobil alaphálózat**
J. Mobil kiskereskedelem**
K. Egyéb tevékenység
L. Átlagos befektetett tőke összesen (I + J + K)

* Mérlegből

**Az üzletági átlagos befektetett tőke (CCA) táblázatokból

Összehasonlítás a vállalati eredmény-kimutatással (üzemi eredmény szintjéig)

4. b) tábla

	1. Bevételek	2. Költségek	HCA üzemi eredmény (1.-2.)	Kiegészítő értékcsökkenés	Tartási nyereség	CCA üzemi eredmény
	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév
Mobil alaphálózat						
Mobil kiskereskedelem						
Egyéb tevékenység						
Üzletágak összesen						
Üzletágak közötti transzferek kiszűrése				-	-	-
Vállalati eredmény- kimutatásban				-	-	-

Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a mobil üzleti terület mérlegadataival

5.a) tábla

Befektetett tőke a társasági mérlegben:	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Saját tőke*
B. Hosszú lejáratú kötelezettségek*
C. Fel nem osztott üzleti vagy cégérték és értékhelyesbítések
D. Hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratú kötelezettségekhez átsorolt összege, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettség
E. CCA kiigazítások
F. Záró befektetett tőke összesen (A + B – C + D + E)
G. Nyitó befektetett tőke összesen
H. Átlagos befektetett tőke
Üzletáganként átlagos befektetett tőke kimutatása		
I. Mobil alaphálózat**
J. Mobil kiskereskedelem**
L. Átlagos befektetett tőke összesen (I + J)

* Mérlegből

**Az üzletági átlagos befektetett tőke (CCA) táblázatokból

Összehasonlítás a mobil üzleti terület eredmény-kimutatásával (üzemi eredmény szintjéig)

5.b) tábla

	1. Bevételek	2. Költségek	HCA üzemi eredmény (1.-2.)	Kiegészítő értékcsökkenés	Tartási nyereség	CCA üzemi eredmény
	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév	Tárgyév
Mobil alaphálózat						
Mobil kiskereskedelem						
Üzletágak összesen						
Üzletágak közötti transzferek kiszűrése				-	-	-
Üzleti területi eredmény- kimutatásban				-	-	-

Indokolás

Eleget téve az Eht. 65. § (1)¹ bekezdésében foglaltaknak, az Eht. 10. § (2) bekezdése alapján, az Eht. 10. § (1) bekezdés e)² pontjában foglalt hatáskörben eljárva lefolytattam az Eht. 62-65. § rendelkezései szerinti, a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac meghatározására, azon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást (a továbbiakban: **piacelemzési eljárás**).

A tárgyi eljárás során az Eht., a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet (a továbbiakban: **R.**), továbbá a vonatkozó irányelvek (így különösen: az Európai Parlament és Tanács 2002. március 7-i 2002/21/EK irányelve az elektronikus hírközlő hálózatok és hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról, valamint az Európai Parlament és Tanács 2002. március 7-i 2002/19/EK irányelve az elektronikus hírközlő hálózatokhoz való hozzáférésről és azok összekapcsolásáról) az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó, az Európai Unió Bizottsága által kiadott bizottsági ajánlások (így különösen a Bizottság Ajánlása (2007. december 17.) az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatási piacokról (2007/879/EC)³, a továbbiakban: **2007/879/EC Ajánlás**, valamint a Bizottság ajánlása (2009. május 7.) az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről (2009/396/EK), a továbbiakban: **2009/396/EK Ajánlás**) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint a korábbi piacelemzési eljárások során kialakult jogalkalmazói gyakorlat, illetőleg a korábbi „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac tekintetében meghozott jogerős bírósági ítéletekben (a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.284/2006/11., 2.Kf.27.418/2008/11., és 2.Kf.27.139/2010/6. számú, valamint a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.230/2007/7., és Kfv.IV.38.118/2010/6. számú ítéletei) foglaltaknak megfelelően jártam el.

A Határozat indokolásában a tényállás történetleírásában az adatszolgáltatással összefüggő egyes eljárási cselekmények vonatkozásában a Tanács szerepel 2010. augusztus 11-éig, mivel azokat – mint az Eht.-nak a médiát és hírközlést szabályozó egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: **Módosító törvény**) általi,

¹ 2011. augusztus 2-áig az eljárás az Eht. korábbi 52-57. §§-aiban megállapított szabályok szerint folyt, az egyes elektronikus hírközlési tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi CVII. törvény 2011. augusztus 3-án hatályba lépő 71. § (3) bekezdése alapján a törvény rendelkezéseit a folyamatban lévő – így jelen piacelemzési – eljárásban is alkalmazni kell. A Határozat szükség szerint utal a korábban hatályos rendelkezésekre..

² Az Eht. korábbi 10. § f) pont jelölését a hatáskör tartalmának változatlanul hagyása mellett a *médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény* (a továbbiakban: **Mttv.**) 224. § (4) bekezdése 2011. január 1-jei hatállyal Eht. 10. § (1) e) pontra módosította

³ Commission Recommendation of 17 December 2007 No. 2007/879/EC

2010. augusztus 11-i hatályú módosítását megelőzően korábban az Eht. 10. § f) pontjában⁴ biztosított hatáskört gyakorló szerv – tényszerűen a Tanács végezte.

Az Eht. Módosító törvény általi módosításának hatályba lépését követően végzett eljárási cselekmények vonatkozásában az Indokolásban az Elnök, mint a fenti hatáskört gyakorló szerv került feltüntetésre.

A Tanács a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében a 2009. év adataira vonatkozóan az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 52. § (2) bekezdése, valamint az valamint a fenti időpontban hatályon kívül helyezett 151. § (1) és (2) bekezdései alapján 30 napos határidő tűzésével, a 2009. június 24. napján kelt DH-19115-1/2009. számú határozatával adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a Hatóság által nyilvántartott valamennyi mobil rádiótelefon-szolgáltatást nyújtó szolgáltató (a továbbiakban **Szolgáltatók**) számára.

A 2010. év adatai tekintetében a Tanács a 2010. március 22. napján kelt DH-7932-1/2010. számú végzésével – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 88. § (1) bekezdése szerinti hatósági ellenőrzés keretében – a Ket. 51. § (3) bekezdése, valamint az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 52. § (2) bekezdése alapján 30 napos határidő tűzésével hívta fel adatszolgáltatásra a Szolgáltatókat.

A Szolgáltatókat terhelő adatszolgáltatási kötelezettség megállapítására a piacelemzési eljárást megelőző, annak eredményes lefolytatása érdekében megindított, az adatszolgáltatás mellett a megismert adatok feldolgozását és értékelését is magában foglaló piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében került sor. Ennek során a Hatóság a felügyelt piac szerkezete, a piacon jelenlévő piaci szereplők közötti viszonyrendszer, az általuk nyújtott szolgáltatások vonatkozásában szerzett olyan információkat, adatokat és tapasztalatokat, melyek alapján a felügyelt piac érdemi vizsgálata körében megalapozottabb döntést hozhatott. Azon túl, hogy a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás eredményeképpen megállapítottam, hogy mely piacokon szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása, illetve, hogy annak körében mely szolgáltatók minősülnek majd az adott piacon ügyfélnek, a tárgyi ellenőrzési tevékenység azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a megismert, valamint a rendelkezésre álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezni, összefoglalni, valamint rendszerezni tudjam. A fent részletezett, a piacelemzési eljáráshoz szorosan kapcsolódó döntés-előkészítési célú tevékenységnek köszönhetően már a piacelemzési eljárás megindításakor rendelkeztem azokkal az információkkal, amelyek az eredményes piacelemzési eljárás lefolytatását, valamint az azt lezáró hatósági döntés megalapozottságát garantálják.

Az adatszolgáltatásra irányuló fenti eljárások keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacon az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató, kisebb hiányosságokkal teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. A hiányosságok pótlása és az értelmezési pontosítások a szolgáltatókkal folytatott írásos adategyeztetések során történtek meg. Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően az eljáró hatóság megvizsgálta a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl.: nyilvános ajánlatokban, statisztikákban)

⁴ a hatályos szabályozás szerint Eht. 10. § (1) bekezdés e) pont

hozzáférhető adatokat, valamint a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, az IRG és az ERG nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltakat, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatait is felhasználta.

Az adatszolgáltatás eredményeként az eljáró hatóság összesítette, és rendszerbe foglalta a Szolgáltatóktól beérkezett adatokat. A piacelemzési eljárásban a tényállás tisztázása körében az ekként előállított adattáblákat alkalmaztam az eljárás eredményeként meghozott döntések és megállapítások kellő megalapozásához.

Az ekként rendelkezésre álló adatokat összességében értékeltem és megállapítottam, hogy az előző piacelemzési eljárásokhoz hasonlóan továbbra is indokolt az R. 1. számú melléklete szerinti piacok közül a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac érdemi vizsgálatát elvégezni. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként tisztáztam a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapítottam, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a piacon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak.

Az eljáró hatóság az adatszolgáltatás eredményeként összesített adatokon túl a piacelemzési eljárásában felhasználta az Ipsos és az Ariosz Kft. által végzett piackutatások eredményeit.

Az Ipsos 2010. február-június között „Fogyasztói participáció a vezetékes, mobil távközlési, az Internet és a havidíjas televíziós műsorszórás piacokon” címmel végzett felmérést. A mobilpiaci adatfelvétel március végén – április elején zajlott. Az Ipsos személyes megkérdezéses módszerrel lefolytatott felmérései a magyar társadalom 1500 fős, nem, kor, lakóhely szerint kialakított reprezentatív mintáit érintették.

Az Ariosz Kft. a Hatóság megbízásából „Távközlési szolgáltatások használata” címmel 2009 novemberében-decemberében végzett többlépcsős, arányosan rétegzett, valószínűségi mintavételi eljáráson alapuló személyes megkérdezésen alapuló piackutatást 2075 háztartásból álló reprezentatív háztartási mintán.

A korábbi DH-9549-55/2006. számú határozathoz kapcsolódóan a piacelemzés lefolytatása érdekében a Tanács kidolgozott egy úgynevezett alulról építkező, hosszú távú, előremutató különbözeti költségmodellt (a továbbiakban: **BU-LRIC modell**), melyet a DH-25712-47/2008. számú határozathoz kapcsolódóan új adatokkal töltött fel. A modell célját egy olyan eszköz létrehozásában határozta meg, amely a jelentős piaci erejű szolgáltatók hívásvégződtetési díjainak költségalapúságára vonatkozó kötelezettség teljesítését segíti elő. Amint az már a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piaccal kapcsolatos előző piacelemzés során is hangsúlyozásra került, a Tanács által kidolgozott BU-LRIC modell egyrészt a költségalapú hívásvégződtetési díj ellenőrzése körében kerülhet alkalmazásra, másrészt pedig a költségalapú hívásvégződtetési díj megállapítására szolgáló eszköz is lehet.

A Tanács a fenti piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében, a DH-7932-1/2010. számú végzéssel, 35 napos határidő tűzésével további adatszolgáltatásra hívta fel a Szolgáltatókat a költségalapúság kötelezettsége körében alkalmazható BU-LRIC modell adatokkal való feltöltése és a modell feltételezések kialakítása céljából, amely a megfelelő beszédcélú hívásvégződtetési díj kiszámításához vált szükségessé. A Hatóság a megfelelő adatszolgáltatás és tájékoztató céljából konzultációt tartott a Szolgáltatóknak.

A Szolgáltatók bár hiányosan, de teljesítették a Tanács végzésében foglalt adatok közlésére irányuló felhívást. A Szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott, a BU-LRIC modellel kapcsolatos tényállás tisztázásához szükséges adattáblák vizsgálata alapján a Hatóság megállapította, hogy azok hiányosak illetve, hibákat tartalmaznak.

A Hatóság felhívására a Szolgáltatók a hiányokat részben pótolták, illetve a hibákat részben javították, de ezzel együtt bizonyos adatokra vonatkozóan így sem állt elő teljes körű információ. A Hatóság, ahogy azt az adatszolgáltatást előíró végzésében is jelezte, a hiányzó vagy nem megfelelő szolgáltatói adatokat a saját, rendelkezésre álló adataiból, szakértői becslések, következtetések, valamint a rendelkezésére álló egyéb adatok alapján pótolta.

A piacelemzési eljárást 2010. december 8-án hivatalból megindítottam, amelyről a HF/25734-1/2010. számú végzéssel értesítettem az ügyfeleket.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Hatóság és a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban **GVH**) az együttműködés részleteit szabályozó Együttműködési megállapodás vonatkozó 6. fejezetében foglaltaknak megfelelően a tárgyi eljárása során szorosan együttműködött, egyeztetett, ennek során a versenyhatóság szakmai álláspontját megismertem. Az együttműködés részletei a jelen határozat indokolásának „B” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségének (nemzeti konzultáció) eleget téve 2011. február 24-én a Hatóság internetes oldalán, illetve 2011. március 18-án a Hivatalos Értesítő 22. számában közzétettem a határozat tervezetét.

A határozattervezetnek a Hatóság internetes oldalán történő közzétételétől számítva 20 nap állt az érdekeltek rendelkezésére az észrevételeik megtételére.

A határozattervezetre az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának „C” fejezetének I. pontja tartalmazza.

A Telenor Zrt. 2011. március 10-én HF/1595-4/2011. számon beadványt nyújtott be, amellyel betekintést kért a költségszámítási modellbe és annak bemenő adataiba, egyúttal kérte, hogy a határozat tervezetének észrevételezésére rendelkezésre álló határidő számítása ezen adatok rendelkezésére bocsátásával kezdődjék.

A 2011. március 16-án kelt HF/1595-6/2011. számú végzéssel az iratbetekintésre vonatkozó kérelemnek az üzleti titokmentes iratok tekintetében helyt adtam, az üzleti titkot tartalmazó iratok tekintetében azt, valamint az azonos keltű HF/1595-7/2011. számú végzéssel a határidő-számításra vonatkozó kérelmet elutasítottam.

A HF/1595-6/2011. számú végzéssel szemben a Szolgáltató bírósági felülvizsgálat iránt jogorvoslati kérelmet terjeszthetett elő.

A Telenor Zrt. a 2011. április 7-én érkezett HF/1595-15/2011. számú beadványával betekintést kért az eljárás irataiba, és egyeztetés lefolytatását kezdeményezte. A Telenor Zrt. képviselői 2011. április 11-én az eljárás irataiba betekintettek, valamint – a szerzői jogokról adott tájékoztatás mellett – a Hatóság honlapján közzétett Vezetői összefoglaló, és az üzleti titkot nem tartalmazó BU-LRIC modell – CD adathordozón – részükre átadásra került.

2011. április 29-én – az iratbetekintési és nyilatkozattételi jogról történő tájékoztatás mellett – jeleztem a Telenor Zrt. felé, hogy az egyeztetés lefolytatására kötelezettségem nem áll fenn, továbbá az nem is indokolt, tekintettel arra, hogy a Szolgáltató számára minden releváns információ rendelkezésre áll ahhoz, hogy a határozattervezetet, illetve a BU-LRIC modellt jogai gyakorlása érdekében értelmezni, elemezni tudja.

A Magyar Telekom Nyrt. a 2011. április 27-én érkezett HF/1595-18/2011. számú beadványával iratbetekintést kért az eljárás során keletkezett iratokba. A Magyar Telekom képviselői 2011. május 5-én az eljárás irataiba betekintettek, valamint az üzleti titkot nem tartalmazó BU-LRIC modell – CD adathordozón – részükre átadásra került.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 65. § (1) bekezdése alapján a tárgybani határozat tervezete részletes indokolással együtt 2011. május 20-án bejelentésre került az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak. A határozattervezetben foglaltak ugyanis hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv⁵ (38) szakaszára, mely alapján, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra irányadóak az Európai Bizottságnak a „piacelemzés eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról” szóló, 2008. október 15-én kiadott ajánlásában [C(2008) 5925final] foglaltak. Ezen eljárás részletei e határozat Indokolásának „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A Telenor Zrt. a 2011. május 20-án érkezett HF/1595-23/2011. számú beadványában a határozattervezettel a terhére megállapított számviteli szétválasztás kötelezettséggel kapcsolatos nyilatkozatot tett. Mivel a Szolgáltató a beadványban foglalt észrevételeit az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a szerinti, érdekeltekkel folytatott egyeztetés lezárultát követően terjesztette elő, az abban foglaltakat, illetve válaszaimat nem az egyeztetés során a szolgáltatói észrevételekre adott válaszok keretében („C” fejezet I. része), hanem a „C” fejezet II. részében tárgyalom. A Telenor Zrt. 2011. július 13-án ismételtelen betekintett az eljárás során keletkezett iratokba.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK Irányelve az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról

A 2011. július 8-án kelt HF/1595-23/2011. számú levélben a Vodafone-t ismételtén tájékoztattam iratbetekintési jogáról. Hivatkozással az észrevételeihez mellékeltem, HF/1595-11/2011. számú kísérelőlevelére felhívtam a Szolgáltató figyelmét, hogy az eljárás közelgő befejezésére tekintettel mielőbb jelezze, ha az iratokba be kíván tekinteni.

Jelen határozatot az Európai Bizottság és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetekre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével hoztam meg.

A piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást lezáró jelen határozat jogi, közgazdasági és műszaki összetettsége speciális határozati struktúrát igényel. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező részéhez egy melléklet kapcsolódik, amely a „számviteli szétválasztás” körében teljesítendő kimutatás elkészítéséhez és benyújtásához fűződő kötelezettség teljesítésének tartalmát és formáját határozza meg. A jelen határozat indokolása is magán hordozza a Határozat tárgyának sajátosságából fakadó jellemzőket, melyek szerint a jelen határozat indokolásában meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra kerül a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint a rendelkező részben meghatározott kötelezettségek értékelésének menete, amely az előírt egyes kötelezettségek részletes indokolásával zárul. A „kölségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség indokolásához kapcsolódóan a határozat indokolásának függelékében a felépített BU-LRIC modell részletes indokolása szerepel, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.

A Határozatban megmutatókozó hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggésében tartalmazza a ténybeli, azaz a Hatóság által feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást, amelynek keretében a Hatóság az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételiesen és részletezően megjelölt és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazását, értelmezését, tartalmát és jelentőségét ki is fejtette. Ezen túlmenően a Hatóság az indokolásban részletesen és külön kitért a határozat meghozatala során alkalmazott, összetett mérlegelési szempontrendszer, a mérlegelést megalapozó tényállási elemek, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretek, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A jelen határozatba foglalt döntés meghozatala érdekében elvégzett vizsgálatok, elemzések részletes elemzését az Indokolás az alábbiak szerint tartalmazza:

- I. Piacmeghatározás
- II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek kirovása

A tárgyi eljárás első lépéseként a R. 1. számú mellékletében meghatározott piacok közül a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac vizsgálatából indultam ki, melynek során megállapítottam, hogy fenti

szolgáltatási piacon belül a DH-9549-55/2006., illetve a DH-25712-47/2008. számú határozatokban már korábban definiált három elkülönült piac továbbra is érintett piacnak minősül. Az érintett piacon belül a rendelkező részben foglalt három elkülönült piacot, az elkülönült érintett piacokon pedig jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként a Magyar Telekom Nyrt-t, a Telenor Zrt-t, valamint a Vodafone Zrt-t azonosítottam.

A Telenor Zrt. (a cég korábbi elnevezése: Pannon GSM Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaság) 2010. május 18-án vette fel jelenlegi elnevezését, jelen határozatban a szolgáltató megjelölése egységesen Telenor Zrt.

Az érintett piac meghatározását követő szakaszokban – az indokolásban foglaltak szerint – elvégeztem az érintett piacokon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzését, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölését, valamint e szolgáltatókra az Eht. vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott körben kötelezettségeket határoztam meg.

A piacelemzési eljárás során feltárt versenyproblémák és a versenyproblémákból fakadó lehetséges piaci torzulások ellensúlyozása érdekében a piacelemzési eljárást lezáró, jelen határozat rendelkező részében, a DH-25712-47/2008. számon hozott határozatban kiszabott „egyenlő elbánás” kötelezettségét változatlan tartalommal fenntartom. Az „átláthatóság”, a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget, a „számviteli szétválasztás” és a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget a rendelkező részben foglaltak szerint módosítom.

A „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség körében a beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás költségalapú díj ellenében történő nyújtásának kötelezettsége változatlan maradt, a költségalapú hívásvégződtetési díj meghatározására vonatkozó BU-LRIC modell, illetve a felhasznált adatok köre azonban módosult. A Kötelezett Szolgáltatók által alkalmazandó költségalapú hívásvégződtetési díj – az iratanyagban található és a határozatban, illetve annak függelékében részletesen megindokolt – BU-LRIC módszertan alapján került kiszámításra.

A DH-25712-47/2008. számú határozattal előírt „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség érdemben nem változott, ugyanakkor kiegészült néhány pontosító rendelkezéssel, illetve a hálózati szerződések módosítására vonatkozó szabállyal. Az „átláthatóság” kötelezettség körében mindössze a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséggel való összefüggése és annak változtatása, valamint a nyilvánosságra hozatal módjának pontosabb előírása indokolta a csekély módosítást.

A „számviteli szétválasztás” kötelezettség teljesítésére vonatkozó módszertan egyes pontjai a korábbi eljárások tapasztalatai alapján pontosításra kerültek.

A kötelezettségek pontos tartalmát a „számviteli szétválasztás” kötelezettség vonatkozásában a rendelkező rész I. számú melléklete, az „átláthatóság”, az „egyenlő elbánás”, a „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek” és a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettségek tekintetében pedig a jelen határozat rendelkező része határozza meg.

A jogorvoslati tájékoztatás az Eht. 45. § (1) és (3) bekezdésén, a Ket. 72. § (1) bekezdés da.) pontján, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 338. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

A. fejezet

I. PIACMEGHATÁROZÁS

I.1. A piacmeghatározás menete

A piacmeghatározás során a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac vizsgálatából indultam ki, a R. 1. számú mellékletében szereplő piac – amely megfelel az Európai Bizottság 2007/879/EC Ajánlásában 7. számmal jelölt nagykereskedelmi piacnak – elnevezésének megfelelően.

A Bizottság a beszédcélú hívásvégződtetési piac azonosítása során a következő szempontokat vizsgálta kiemelten:

- a) a hívó fizet elv (a továbbiakban: CPP elv) következményei,
- b) keresleti helyettesíthetőség hiánya mind a mobil kiskereskedelmi, mind a vizsgált nagykereskedelmi piacon,
- c) kínálati helyettesíthetőség hiánya a vizsgált nagykereskedelmi piacon.

A fenti kérdések vizsgálata a nevezett piac jelen magyarországi piacmeghatározása során is szükséges.

Ennek megfelelően a szolgáltatási piac azonosítása során első lépésben a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve meghatároztam a piacmeghatározás kiindulópontjául szolgáló szolgáltatások pontos tartalmát. Ezután került sor a „hívó fél fizet” elvének (CPP elv) a piacmeghatározásra gyakorolt hatásainak vizsgálatára, majd azonosítottam a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot, végül a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacon egyaránt elvégzett keresleti és kínálati helyettesítési elemzéssel megvizsgáltam, hogy a piacmeghatározás első lépésében azonosított, a piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatásnak vannak-e helyettesítő szolgáltatásai, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határait hatást gyakorolhatnak.

A vizsgált szolgáltatási piac meghatározása után került sor a földrajzi piacok meghatározására.

A piac meghatározását követően megvizsgáltam, hogy a piac az ex ante szabályozás szempontjából érintett piacnak tekinthető-e a Magyar Köztársaság területén.

I.2. A kiinduló szolgáltatás meghatározása

A szolgáltatási piac meghatározása során a kiinduló szolgáltatás azonosításánál a R. 1. számú mellékletében, illetve a Bizottság 2007/879/EC Ajánlásának mellékletében szereplő „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piacból indultam ki. Ez alapján, az Eht. értelmező rendelkezései között található meghatározással összhangban, kiinduló szolgáltatásként a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” forgalmi szolgáltatást (a továbbiakban: **Hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás**) azonosítottam, ahol a „Hívásvégződtetés” megfelel az Eht. 188. § 53. pontjában definiált forgalmi szolgáltatásnak,

míg a „mobil rádiótelefon-hálózat” tartalma megfelel az Eht. 188. § 71. pontjában található meghatározásnak.

I. 3. A hívó fél fizet elv (CPP elv) és következményei

A végződtetési piacok vizsgálata során kiemelt figyelmet kap a hívó fél fizet elvének (CPP elv) vizsgálata. A piacmeghatározás során, a CPP elv hatásaira figyelemmel, megtörtént egyrészt az CPP elvnek a kiskereskedelmi piacon a fogyasztók magatartására kifejtett hatásainak, másrészt a fogyasztók viselkedésének a nyilvános mobil rádiótelefon szolgáltatókra gyakorolt hatásainak az elemzése.

A CPP elv hatása egyaránt jelentkezik a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacon. A „hívó fél fizet” elv szerint a hívás teljes költségét magában foglaló hívásdíjat a hívást kezdeményező előfizető viseli. A hívás díját a hívó előfizető szolgáltatója határozza meg; a hívott félnek e szolgáltatási díj mértékére semmiféle ráhatása nincs. A hívó fél szolgáltatójának hívással kapcsolatos költségei között – mobiltelefon hívásakor – a mobil végződtetési díj is szerepel. Ez a mobil hívásvégződtetési díj a hívott fél mobil szolgáltatójának hívásvégződtetési díja, tehát a mobil hívásvégződtetési díjat az határozza meg, hogy a hívott mobil előfizető melyik szolgáltatót választotta. Mivel a végződtetési díjat nem a hívott fél fizeti, hanem a hívó fél szolgáltatója, a végződtető szolgáltatóra nem nehezedhet saját fogyasztói felől nyomás a végződtetési díjainak alacsonyan tartására, kivéve azt az esetet, ha a hívott fél érzékenységet mutat a hívó fél költségeivel kapcsolatban. Ezért fontos annak vizsgálata, hogy a fogyasztók mennyire vannak tisztában az egyes hívásirányok költségeivel, illetve, hogy ez a tudatosság mennyiben befolyásolja a viselkedésüket.

A Hatóság megbízásából, az Ipsos által elvégzett piackutatásból⁶ kiderült, hogy a fogyasztók tudatossága, és ebből fakadóan viselkedésük eltérő abban az esetben, ha hívó, vagy ha hívott félként vesznek részt a telefonbeszélgetésben.

A vizsgálat során a megkérdezettek nagyfokú tudatosságot mutattak a kezdeményezett hívások költségeivel kapcsolatban. A mobil használó felnőttek 60%-a mindig, 29%-a pedig általában tudja, hogy mobiltelefonjáról mobil vagy vezetékes számot hív. Összességében a mobiltelefonnal rendelkező felnőttek döntő többsége (79-82%) véli úgy, hogy mobiltelefonról mobilt, illetve vezetékesről vezetékest olcsóbb hívni. Elenyésző azok aránya, akik a kereszthívásokat tartják olcsóbbnak. A mobilról kezdeményezett hálózaton belüli, illetve hálózaton kívüli mobil hívások pontos díját 20, illetve 14%-nyian tudják, legalább körülbelüli összeget 44-45%-nyian tudnak mondani. Vezetékes irányú hívások esetében ez az arány némileg alacsonyabb, 12%, illetve 36%⁷.

Tehát a hívásdíjakkal kapcsolatban (a körülbelüli összeg ismeretét elfogadva) a tudatosság magasnak mondható. Ami a fogyasztók hívó félként való viselkedését illeti, a megkérdezettek az általuk kezdeményezett hívásokkal kapcsolatban magas árérzékenységet mutattak. A kezdeményezett hívásokat illetően a mobiltelefonról hívást kezdeményezők 49%-a esetében legalább gyakran, 31%-uk esetében ritkán befolyásolja a beszélgetés hosszát annak ára.

⁶ Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

⁷ Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

Az előfizetőket azonban kevésbé érdekli, hogy mennyit kell fizetni a hívásért azoknak, akik őket hívják. Az alacsony tudatosság hátterében feltehetően a CPP elv áll. Az állítást megerősíti az a kutatási eredmény⁸ is, amely azt mutatja, hogy a fogyasztók a mások által a hívásukért fizetett összegek nagyságát tartják a legkevésbé fontos szempontnak a mobil szolgáltató és a díjcsomag kiválasztásakor. Az ötfokozatú skálán a mobilszolgáltató és díjcsomag kiválasztásának legfontosabb szempontja a hálózaton belüli hívások díja (a mobiltelefon használók 87%-a szerint fontos vagy nagyon fontos). Ezt a sorban a más mobilhálózatokba irányuló hívások díja (82%), majd az előfizetési díj nagysága (67%) követi. Ennél jóval kevésbé játszik szerepet a mobilszolgáltató és a díjcsomag kiválasztásakor a vezetékes számok hívásának ára (49%), illetve legkevésbé az fontos, hogy őt mennyibe kerül felhívni (44%).

A hívott fél viselkedésének vizsgálata során elemzésre kerültek az egymással szoros kapcsolatban levő, egymást gyakran hívó felhasználók által kialakított felhasználói csoportok is. Ezekre a felhasználói csoportokra jellemző, hogy tagjaik (hívott félként) nagyobb érzékenységet mutatnak a hívó fél költségei irányában. Megjegyzendő, hogy ez az érzékenység nem minden fogadott hívás esetén jelentkezik, hanem csak olyankor, ha a felhasználói csoport valamely más tagja hívja őket. Mindazonáltal az ilyen csoportok létezése esetlegesen nyomást gyakorolhat a mobil szolgáltatókra végződtetési díjaik meghatározása során. Az Ipsos által elvégzett piackutatás azt mutatta, hogy a fogyasztók 36%-a választott úgy mobil szolgáltatót, hogy egy hálózatban legyen azzal, akivel gyakran folytat beszélgetést.⁹ A fő szempont itt is abban mutatkozik, hogy az indított hívásokért kelljen kevesebbet fizetni, hisz az ilyen szempontok alapján szolgáltatót választó előfizetőknek csak 28%-át befolyásolta¹⁰ nagymértékben, hogy a hívó fél kevesebbet fizessen az ő felhívásáért. Az is látható, hogyha a hívott fél mutat is érzékenységet az őt felhívó költségeivel kapcsolatban, akkor ezt úgy oldja meg, hogy azonos szolgáltatót választanak. Így az idegen hálózatokból érkező hívásvégződtetési díjra gyakorolt hatás nem mutatkozik.

Ezen adatok alapján megállapítottam, hogy a felhasználói csoportok önmagukban nem jelentenek nyomást a mobil szolgáltatók számára végződtetési díjaik meghatározása során. Ha az elmondottak ellenére mégis valamiféle nyomás megjelenne a szolgáltatók felől, az nagyobb érdekérvényesítő képességgel rendelkező felhasználói csoportok felől, az könnyen csökkenthető lenne a mobil szolgáltatók által, hiszen az ilyen csoportok jól elkülöníthetőek külön nekik ajánlott speciális csomagok segítségével (pontosan azért, mert a felhasználói csoportok tagjai csak azon hívók költségei irányában mutatkoznak érzékenyek, akik a felhasználói csoporthoz tartoznak). Ez az elkülöníthetőség lehetővé teszi a kiskereskedelmi árdiszkriminációt és az e csoportok felől a végződtetési díjakra érkező esetleges nyomás csökkentését. (Fokozottan érvényes az árdiszkriminációra vonatkozó megjegyzés az „üzleti fogyasztók” esetében.)

A hívott fél viselkedésének vizsgálata során arra a következtetésre jutottam, hogy a hívott fél által a hívó fél költségei irányában mutatott alacsony tudatosság és érzékenység miatt a hívott fél magatartása nem gyakorol nyomást a mobil szolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

⁸ Távközlési szolgáltatások használata, NHH-Ariosz, 2009

⁹ Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

¹⁰ Távközlési szolgáltatások használata, NHH-Ariosz, 2009

A „hívó fél fizet” elv hatásai a nagykereskedelmi piacon is érvényesülnek. A végződtetési piacon a hívásvégződtetés szolgáltatást vásárló szolgáltatók kényszerhelyzetben vannak, hiszen kénytelenek előfizetőik hívásait végződtetni. A CPP elv érvényesülése tehát elvileg alkalmas lehet olyan hatások kiváltására, amely arra ösztönzi a piaci szereplőket, hogy saját hívásvégződtetési díjaikat tartósan határkölségük felett tartásák. Erre a magatartásra annál is inkább ösztönözve vannak, mivel a magas végződtetési díjak terheit a versenytárs szolgáltatók előfizetői viselik.

A CPP elv hatásait vizsgálva megállapítottam, hogy az elv érvényesülése már önmagában lehetővé teszi a mobil szolgáltatók számára, hogy hívásvégződtetési díjaikat a versenytársaktól, az ügyfelektől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül határozhassák meg. A CPP elv megváltoztatása sem az Európai Unió szabályozásában, illetve a tagállami gyakorlatban, sem Magyarországon a vizsgált időszakon belül nem várható, ezért az ismertetett helyzetben nem várható változás a vizsgált időtávon belül.

I. 4. A nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata

I.4.1. Kapcsolódó kiskereskedelmi piac

A piacmeghatározás során a 7. számú vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot is megvizsgáltam, mivel a kiskereskedelmi piacon lehetséges helyettesítés általában befolyásolja a nagykereskedelmi piac határait. Az elektronikus hírközlési nagykereskedelmi szolgáltatások többségére ugyanis a származtatott jelleg a jellemző. Nevezetesen a kiskereskedelmi igény felmerülésekor keletkezik a nagykereskedelmi szolgáltatás iránti igény (hívásvégződtetés, hurokbérlet, bitfolyam, stb.).

A kapcsolódó kiskereskedelmi piac meghatározása során az I.2. pontban meghatározott kiinduló szolgáltatásból indultam ki. Ennek alapján a kiinduló kiskereskedelmi piac magában foglalja az összes olyan kiskereskedelmi piacot (illetve azok részeit), amelyek a mobil hálózatban végződtetett hívásokon alapuló kiskereskedelmi szolgáltatásokat is tartalmaznak.

A kiinduló kiskereskedelmi piac azonosítása után megvizsgáltam a kiskereskedelmi szintű helyettesítési lehetőségeket mind keresleti, mind kínálati oldalról.

I.4.2. Keresleti helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés elemzése arra keresett választ, hogy léteznek-e olyan, a fogyasztók által alkalmazható helyettesítő szolgáltatások, amelyek a vizsgált piac határait befolyásolhatják.

A mobil hálózatba irányuló hívások esetében a hívó fél számára rendelkezésre álló lehetséges keresleti helyettesítések közül a következők vizsgálata történt meg:

- SMS (Short Message Service – rövid szöveges üzenet) küldése
- Helyhez kötött telefonra irányuló hívás
- Mobilhálózaton belüli (on-net) hívás, mint a hálózaton kívüli (off-net) hívás helyettesítője

I. 4.2.1. SMS küldése

A rövid szöveges üzenet küldésének, mint a mobil telefonra irányuló hívás helyettesítőjének vizsgálatakor áttekintettem egyrészt a szolgáltatás objektív tulajdonságait, másrészt a fogyasztók viselkedését.

A szolgáltatások tulajdonságainak vizsgálata során megállapítottam, hogy bizonyos körülmények között a rövid szöveges üzenet küldése helyettesítheti a mobil hívást, azonban egészében véve az SMS szolgáltatás a mobil hívással párhuzamosan használt, kiegészítő szolgáltatás és nem helyettesítő jellegű. Figyelembe véve ugyanis az SMS tulajdonságait, megállapítható, hogy a híváshoz képest az üzenet esetében jóval kevesebb és korlátozott az átvihető információ terjedelme (azaz nem alkalmas hosszabb beszédcélú hívások helyettesítésére), a kétoldalú valós idejű kommunikáció kizárt, a nem valós idejű kommunikáció a beszédhez képest lényegesen lassabb, az üzenetek elküldése és megérkezése között pedig igen hosszú idő is eltelhet.

A mobiltelefonnal rendelkező megkérdezettek, ha hívást szeretnének kezdeményezni vagy fogadni mobiltelefonjuk segítségével, de ez bármilyen okból nem sikerülne, megítélésük szerint az adott pillanatban, az adott helyzetben az esetek 23%-ában SMS-ben tudnának kapcsolatba kerülni azzal, akivel szeretnének.¹¹

A helyettesítésből fakadó esetleges kompetitív nyomást az is csökkenti, hogy az SMS végződtetési díjak meghatározása is a mobil szolgáltatók jogosultsága, ami lehetőséget biztosít számukra az esetleges helyettesítésből fakadó veszteségek elkerülésére.

A rövid szöveges üzenetek objektív tulajdonságainak, valamint a fogyasztók viselkedésének vizsgálata után megállapítottam, hogy bár bizonyos esetekben az SMS-küldés helyettesítheti a mobil hívást, önmagában ennek a csekély mértékű helyettesítésnek a lehetősége miatt (annál is inkább, mivel az SMS végződtetési díjak meghatározása is a szolgáltatók jogosultsága) a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. Ennek megfelelően nem bővítettem a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

I. 4.2.2. Helyhez kötött telefonra irányuló hívás

A helyhez kötött telefonra irányuló hívás, mint a mobiltelefonra irányuló hívás helyettesítőjének vizsgálata során szintén megvizsgáltam a két szolgáltatás objektív tulajdonságait, valamint a fogyasztók viselkedését.

A helyhez kötött telefonra irányuló hívás objektív tulajdonságainak vizsgálata során megállapítottam, hogy a helyettesíthetőség lehetősége már elvileg is csak bizonyos körülmények között áll fenn. A mobiltelefon ugyanis rendelkezik két tulajdonsággal, amivel a helyhez kötött telefon nem: a mobilitással és a személyi kommunikáció lehetőségével. A mobilitás azt jelenti, hogy a hívott fél minden időben változtathatja a helyzetét (térben és időben állandóan képes hívás fogadására); a személyi kommunikáció pedig a mobil telefon személyhez kötöttségére utal (a helyhez kötött telefon jellemzően helyhez és nem

¹¹ Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

személyhez kötődik). Ezért a helyettesítés már elvileg is csak abban az esetben állhat fenn, ha a hívó fél pontosan tudja, hogy a hívott fél adott időpontban hol található meg, ismeri a tartózkodási helyén található helyhez kötött telefon számát és a hívottnak hozzáférése van ehhez a telefonhoz. A helyettesítés lehetőségét tovább csökkenti, hogy a személyi (bizalmas) kommunikáció az adott időben adott helyiségben rendelkezésre álló, helyhez kötött telefonról kisebb mértékben biztosítható, mint mobiltelefon esetében.

A fogyasztók viselkedését vizsgáló felmérés azt mutatja, hogy a mobiltelefonnal rendelkezők véleménye szerint az esetek 21%-ában a helyhez kötött telefonra irányuló hívás helyettesítheti a mobil hívást.¹² Azonban az esetleg lehetséges helyettesítés lehetőségét tovább szűkíti, hogy a fogyasztók nagy része nem rendelkezik feltétlenül mobil és vezetékes telefonnal is. Az Ipsos által végzett kutatás azt mutatta, hogy a megkérdezetteknek csak a kétötöde (40%) rendelkezett mobil és helyhez kötött, telefon hozzáféréssel (a háztartásban)¹³ is. Ez az érték ráadásul csökkenő tendenciát mutat, ugyanis a korábbi DH-9549-55/2006. számú határozatban felhasznált Tárki Zrt. felmérés adatai szerint 2004-ben az érték még 52% volt.

A szolgáltatások objektív tulajdonságainak és a fogyasztók viselkedésének vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a helyhez kötött telefonra irányuló hívás nem tekinthető a mobil telefonra irányuló hívás helyettesítőjének, tekintettel arra, hogy a vizsgált minta nagyobb része nem rendelkezik egyszerre mobil és vezetékes hozzáféréssel is, továbbá a helyettesítés ebben az esetben is csak akkor állhat fenn, ha a hívó fél tudja, hogy a hívott fél a hívás időpontjában hol található meg. A fentiek alapján a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. Ennek megfelelően nem bővítettem a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

I. 4.2.3. Hálózaton belüli (on-net) mobil hívás, mint a hálózaton kívüli (off-net) mobil hívás helyettesítője

A mobil hálózaton belüli hívás – mint a hálózaton kívülről indított és az adott mobil hálózatban végződött híváshelyettesítési lehetőség – vizsgálata két szempontból történt. Egyrészt áttekintettem azon feltételeket, amelyek a hívó fél oldaláról ahhoz szükségesek, hogy élhessen ezzel a helyettesítési lehetőséggel, másrészt megvizsgáltam, hogy az on-net hívás lehetősége milyen irányba befolyásolhatja a mobil szolgáltatók ármeghatározási gyakorlatát (tehát gyakorol-e nyomást a végződöttési díjakra).

Ahhoz, hogy a hívó fél számára az off-net mobil hívás on-net hívással helyettesíthető legyen, a hívó félnek tisztában kell lennie azzal, hogy a hívott fél melyik hálózathoz tartozik.

Az Ipsos által végzett felmérés a fogyasztók tudatosságát mutatja a távközlési hálózatok megkülönböztetésének területén, hiszen mobiltelefonszám hívásakor a mobiltelefont használók többsége (86% - a teljes minta 64%-a) az előhívószám alapján tudja (helyesebben: tudni véli), hogy melyik mobilszolgáltató ügyfelét hívja. (Bár a számhordozás még nem nagymértékben elterjedt, de a hívott előtétszámából teljes biztonsággal már nem lehet meghatározni a szolgáltatót.) A mobiltelefon használók között 13% azok aránya, akik

¹² Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

¹³ Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

általában vagy egyáltalán nem tudják, hogy melyik szolgáltató ügyfelét hívják mobiltelefonjukról.¹⁴

Objektív feltétele viszont a helyettesítésnek, hogy a hívó fél rendelkezzen a hívott fél hálózatának megfelelő SIM-kártyával. Ahhoz, hogy ezt a kártyát használni is tudja, a hívó félnek többkártyás mobiltelefon készülékre van szüksége, vagy ki kell cserélnie minden hívás előtt a készülékében a kártyákat, esetleg több mobilkészüléket kell tartania. Az előző lehetőségeket behatárolja, hogy a többkártyás telefon elterjedtsége és ismertsége nagyon alacsony, a kártya hívásonkénti cseréje viszont meglehetősen kényelmetlen és időigényes, továbbá a szolgáltatók által értékesített mobilkészülékek szinte minden esetben kódoltak és az ilyen telefonok kártyafüggetlenné tétele további költségeket okoz a fogyasztóknak.

Megállapítható továbbá, hogy amennyiben az on-net hívást helyettesítő szolgáltatásnak tekintenénk, az éppen a nem kívánt irányban befolyásolná a mobil hívásvégződtetési díjakat: inkább azok magasán tartását (illetve emelését), és nem a csökkentésüket segítené elő. A magas végződtetési díjak (és alacsony on-net díjak meghatározása) ugyanis a hívó felet arra ösztönözhetik, hogy elhagyja az aktuális szolgáltatóját és a magas végződtetési díjakat alkalmazó szolgáltatóhoz csatlakozzon.

Az elvégzett vizsgálatok arra mutatnak, hogy az on-net hívás nem helyettesítési lehetőség, ezért a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással. Ennek megfelelően nem bővítettem a szolgáltatási piacot a vizsgált helyettesítési lehetőség alapján.

Az I.4.2. fejezetben elvégzett vizsgálatok eredményét összefoglalva, a kiskereskedelmi szintű helyettesítés vizsgálata során nem találtam olyan helyettesítési lehetőségeket, amelyek a vizsgált piac keresleti oldalról való szélesítését indokoltá tennék.

I.4.3. Kínálati helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

A kínálati helyettesítés elemzése annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de jelentős és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások belátható időn belül¹⁵ belépnek a piacra. Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az a keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja.

Az új szolgáltatók megjelenése önálló hálózattal (azon túlmenően, hogy ennek jelenleg jogi akadályai is vannak) nem változtatna azon a technikailag behatárolt helyzeten, amely már most is fennáll, nevezetesen, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetőnél hívást végződtetni. Ehhez ugyanis a hívott fél készülékében található SIM-kártya adataira lenne szükség.

Elvi lehetőség lenne a kínálati helyettesítésre olyan SIM-kártya megjelenése, amely segítségével a fogyasztó hívásonként el tudná dönteni, hogy melyik hálózaton keresztül végződjön a hívás. A vizsgált időtávon belül ez a lehetőség azonban nem fog teret nyerni.

¹⁴ Fogyasztói participáció a mobil távközlési piacon, Ipsos, 2010

¹⁵ A belátható idő meghatározása az adott piac jellemzőitől függ.

Elvben megjelenhetnének virtuális mobil szolgáltatók (MVNO), amelyek a már meglévő mobil szolgáltatókkal azonos hálózatot használnának, és saját nevükben kötnének előfizetői szerződést, saját SIM kártyát értékesítenének. Megoldást azonban a hívásvégződtetés kínálati helyettesíthetőségre ez sem adna, mivel ezeknek a szolgáltatóknak is „saját” előfizetői lennének, saját hívószámokkal és a hívó továbbra sem tudná meghatározni, hogy melyik szolgáltató végződtesse a hívást, noha ebben az esetben a fizikai hálózat ugyanaz lenne a tulajdonos szolgáltató és a MVNO esetében.

A vizsgálatok eredményét összefoglalva, a kínálati helyettesítés esetében arra a következtetésre jutottam, hogy kínálati oldalról nincs helyettesítési lehetőség, ezért nem láttam indokoltnak a releváns piac kínálati oldalról történő szélesítését.

I. 4.4. A kiskereskedelmi piacon elvégzett helyettesítési vizsgálatok eredménye

A kiskereskedelmi piac vizsgálata során megállapítottam, hogy nincsenek helyettesítési lehetőségek, ezért sem keresleti, sem kínálati oldalról nem szélesítettem a Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot. Ennek megfelelően a nagykereskedelmi piacon fennálló helyettesítés vizsgálata során a 2007/879/EC Ajánlásban 7. számmal jelölt „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piacot vizsgáltam.

I. 5. A nagykereskedelmi piac vizsgálata

A helyettesítés vizsgálata során áttekintettem, hogy a nagykereskedelmi piacon előfordulnak-e olyan helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac határainak bővítését indokolják. A helyettesítés lehetősége kompetitív kényszerként hathat, és ezáltal meggátolhatja a mobil szolgáltatókat abban, hogy hívásvégződtetési tevékenységüket a versenytársaktól, az ügyfelektől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül végezhessek.

I. 5.1. Keresleti helyettesítés a nagykereskedelmi piacon

A nagykereskedelmi piacon szolgáltatók állnak egymással szemben, ezért a keresleti helyettesítés vizsgálata során a végződtetést igénybevevő szolgáltatók választási lehetőségeit elemeztem. A nagykereskedelmi piacon a mobilszolgáltatók és a helyhez kötött telefonszolgáltatók részéről megjelenő kereslet származtatott keresletnek tekinthető, amely ügyfelek híváskezdeményezéséből fakad.

A szolgáltatóknak ugyanis továbbítaniuk kell ügyfelek hívását és ennek során nincs választási (és helyettesítési) lehetőségük a végződtetési szolgáltatás igénybevétele tekintetében, mivel adott mobil hívószámra csak az adott számhoz tartozó hálózat szolgáltatója képes a hívást továbbítani. A keresleti helyettesítés tehát a nagykereskedelmi piacon nem lehetséges.

A nagykereskedelmi piac vizsgálata során nem tártam fel keresleti oldali helyettesítési lehetőségeket, ennek megfelelően nem bővítettem a szolgáltatási piacot.

I. 5.2. Kínálati helyettesítés a nagykereskedelmi piacon

A kínálati helyettesítés tekintetében a nagykereskedelmi piacon is érvényesek a korábban a kiskereskedelmi piaci kínálati helyettesítés kapcsán leírt megállapítások. Tehát a kínálati helyettesítést alapvetően lehetetlenné teszi az a helyzet, hogy egyik mobil szolgáltató sem képes egy másik szolgáltatóhoz tartozó előfizetőnél hívást végződtetni. Ezen a helyzeten új mobil szolgáltatók, vagy az MVNO-k megjelenése sem változtatna. Továbbá a korábban kifejtett elvi lehetőségek (új, speciális SIM, mobil közvetítőválasztás) megvalósulása sem valószínűsíthető a piacelemzés során vizsgált időtávon.

A nagykereskedelmi piac vizsgálata során megállapítottam, hogy a vizsgált piacon nincsen kínálati oldali helyettesítési lehetőség. Ennek megfelelően nem bővítettem kínálati oldalról a szolgáltatási piacot.

I. 6. Az UMTS megjelenésének hatása a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacon

A kiinduló szolgáltatás Eht. szerinti meghatározása technológia-semleges. Ez azt jelenti, hogy a kiinduló szolgáltatás az összekapcsolás technológiai megvalósítástól függetlenül magában foglal minden, a definíciónak (ti. hívás továbbítása az összekapcsolási ponttól a hívott előfizető hozzáférési pontjára) megfelelő szolgáltatást.

Ennek ellenére szükségesnek tartottam annak a vizsgálatát, hogy a magyarországi mobilszolgáltatóknál az UMTS szolgáltatói jogosultság nyomán épülő hálózatok befolyásolják-e a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac határait. Az elvégzett vizsgálatok alapján a következő megállapításokra jutottam:

A keresleti oldalt sem kiskereskedelmi, sem nagykereskedelmi szinten nem befolyásolja a 3G hálózatok megjelenése. A mobil előfizetők irányában indított hívásokkal kapcsolatban mind a 2G mind a 3G esetében az az elvárás, hogy azokat a mobilszolgáltató a mobil előfizetőnél végződtesse, függetlenül attól, hogy ezt a 2G vagy a 3G hálózatán teszi. (Mint ahogyan korábban sem volt megkülönböztetés a GSM hálózaton belül aszerint, hogy a végződtetés a 900 MHz-es vagy az 1800 MHz-es frekvencián történik-e.)

A kínálati oldalon mindhárom mobilszolgáltató UMTS szolgáltatói jogosultságot szerzett Magyarország teljes területére. Az UMTS hálózatok kiépítettségének függvényében ezért a mobilszolgáltatók képesek arra (és a gyakorlatban is megvalósult), hogy a mobil hívásvégződtetésre az UMTS hálózataikat is felhasználják. (A piacmeghatározás szempontjából ennek mértéke közömbös.)

A Magyarországon kapható beszédcélú hívásvégződtetésre alkalmas mobil készülékek jellemzően 2G és 3G hálózatokon is üzemelhetnek.

Fentiek alapján megállapítottam, hogy a 3G hálózatokon történő hívásvégződtetés mind a keresleti, mind a kínálati oldalról azonos a 2G hálózaton nyújtott „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatással, a szolgáltatás változatlan tartalmú, új technológiával történő megvalósítását jelenti, ezért a 3G hálózatokon

nyújtott szolgáltatások a nevezett piac természetes részét képezik, abba beleértendők, a piac határait nem változtatják meg.

A fent leírtak alapján, amikor a Határozat a vizsgált piacra vonatkozóan általában valamely szolgáltató mobil hálózatáról tesz említést, akkor abba a szolgáltató 900 és 1800 MHz-es GSM hálózata mellett az UMTS hálózata is beleértendő, kivéve, ha külön nevesítve van szó valamely hálózatról.

I. 7. A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatási piac tartalma

A piacmeghatározás során a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac vizsgálatából indultam ki. A nagykereskedelmi és a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata során megállapítottam, hogy nincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolták volna. Megállapítottam továbbá, hogy az UMTS hálózatokon megvalósított beszédcélú hívásvégződtetési szolgáltatás a piac szerves részét képezi, és a piac határait nem befolyásolja. Ezért megállapítottam, hogy a szolgáltatási piac a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban”. Tekintettel arra, hogy Magyarországon jelenleg 3 (három) egyedi rádiótelefon-hálózat létezik, három elkülönült szolgáltatási piacot határoztam meg:

1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom mobil rádiótelefon-hálózatában;
2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor mobil rádiótelefon-hálózatában;
3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone mobil rádiótelefon-hálózatában.

I. 8. A piac földrajzi kiterjedésének meghatározása

A földrajzi kiterjedés vizsgálatának a célja általában annak megállapítása, hogy az érintett piac esetében mely földrajzi területi határokon belül lehet a versenyfeltételeket homogénnek tekinteni, figyelembe véve a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjait is.

A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac esetében ez az általános elv sajátosan érvényesül. A vizsgált piac megnevezése meghatározza a homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területet, amely maga a teljes egyedi hálózat, hiszen azon kívül a szolgáltató nyilvánvalóan nem tudja szolgáltatását nyújtani, azon belül viszont a szolgáltató előfizetői számára más szolgáltató nem tudja a végződtetési szolgáltatást nyújtani.

Ebből következően a vizsgált piac szereplőjeként meghatározott minden egyes szolgáltatónak a saját teljes hálózata egy külön földrajzi piacként értelmezendő, amelyen belül az adott szolgáltató részesedése 100%-os.

A három mobilszolgáltató a rájuk vonatkozó koncessziós szerződésekben országos lefedettség kialakítására kapott jogosultságot. A vizsgált időszakra mindhárom szolgáltató gyakorlatilag teljes lakossági lefedettséget ért el (ld. 1. táblázat), tehát egész Magyarország területén képesek a beszédcélú végződtetés szolgáltatás nyújtására és ezt ténylegesen nyújtják is.

	Magyar Telekom	Telenor	Vodafone
lakossági lefedettség			
területi lefedettség			

1. táblázat: Lakossági és területi lefedettség (2009. dec. 31.)

A táblázat üzleti titkot tartalmaz Forrás: NHH Adatbekérés

Az elmondottak alapján megállapítottam, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac esetében a földrajzi piac a Magyar Köztársaság területe.

I. 9. Piacmeghatározás eredményeként azonosított piacok

A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után három elkülönült piacot határoztam meg, amelyek a következők:

1. Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén (a továbbiakban: **1. sz. érintett piac**);
2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén (a továbbiakban: **2. sz. érintett piac**);
3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén (a továbbiakban: **3. sz. érintett piac**).

I. 10. Az érintett piacok vizsgálata

Az EU Bizottság a 2003/311/EC sz. Ajánlásának Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét három feltétel vizsgálatával állapította meg:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. A hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

Az Eht. 24.§ (2) bekezdése alapján a Hatóság eljárása során – a jogszabályok keretei között – köteles figyelembe venni a Keretirányelv¹⁶ 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlásokat. A Bizottság a korábbi 2003/311/EC sz. Ajánlás felülvizsgálata alapján kiadott 2007/879/EC Ajánlás mellékletében 7. sz. piacként a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacot ex-ante piacsabályozási szempontból ismételten érintettnek minősített piacként nevezi meg.

A 2007/879/EC Ajánlás (17) cikke kimondja, hogy a mellékletben szereplő piacok meghatározása a fenti három kritérium alapján történt. Az Ajánláshoz fűzött Explanatory Note¹⁷ 2.2. pontja pedig tartalmazza, hogy a mellékletben szereplő piacok tekintetében a

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK Irányelve az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról

¹⁷ Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of

Bizottság azzal a feltételezéssel él a nemzeti hatóságok felé, hogy a hármas kritérium teszt ezen piacok tekintetében teljesül, ezért a nemzeti hatóságoknak nem szükséges újból megvizsgálnia a három kritérium fennállását.

A Tanács a hármas kritérium tesztet a 2006-os piacelemzési eljárás során (DH-9549-55/2006. számú határozat) elvégezte, amelynek során megállapította, hogy az Európai Bizottság által használt ex ante szabályozást megalapozó három kritérium mindegyike teljesül Magyarországon is, ezért mindhárom piacot érintett piacnak tekintette szabályozási szempontból.

A fenti piacmeghatározás alapján az előző DH-25712-47/2008. számú eljárás piacmeghatározásának eredményével egyezően megállapítottam, hogy a nagykereskedelmi és a kapcsolódó kiskereskedelmi piac tekintetében továbbra sincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolták volna. Ezért szolgáltatási piacként továbbra is a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piacot azonosítottam. Szintén az előző DH-25712-47/2008. számú eljárás piacmeghatározásának eredményével egyezően megállapítottam, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac esetében a földrajzi piac továbbra is a Magyar Köztársaság területe, és ennek alapján a megelőző piacelemzés során meghatározott három elkülönült piaccal azonos piacokat határozott meg.

Tekintettel a piacmeghatározás DH-25712-47/2008. számú eljárás eredményével egyező eredményére, továbbá arra, hogy a DH-9549-55/2006. számú eljárás során a hármas kritérium teszt alapján szabályozási szempontból mindhárom piac érintett piacnak minősült, valamint az 2007/879/EC Ajánlás fentebb említett (17) cikkére és a kapcsolódó Explanatory Note¹⁸ említett 2.2. pontjában foglaltakra, a hármas kritérium teszt jelen eljárásban történő elvégzése nélkül is megállapítható volt, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű mindhárom magyarországi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekintendő.

the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services

¹⁸ Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services

II. PIACELEMZÉS, JELENTŐS PIACI ERŐVEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLTATÓK AZONOSÍTÁSA

II.1. A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának menete (piacelemzés)

A piacmeghatározás során megállapítottam, hogy mindhárom meghatározott végződtetési piac szabályozási szempontból érintettek tekintendő, ezért szükséges az érintett piacokra vonatkozóan a piacelemzés elvégzése, és szükség esetén jelentős piaci erejű szolgáltatók kijelölése.

A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató (a továbbiakban: **JPE szolgáltató**) – összhangban az Eht. 62. § (3) bekezdésében írtakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem kellően hatékony, egyedül (a továbbiakban: **önálló erőfölény**) vagy más szolgáltatóval közösen (a továbbiakban: **közös erőfölény**) gazdasági erőfölényben van. A gazdasági erőfölény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.

A piac elemzése során az Iránymutatás 78. pontjában, a piaci erő megítéléséhez szükséges következő szempontok figyelembevételével jártam el:

- piaci részesedés
- a vállalkozás mérete
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
- technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség
- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
- áru/szolgáltatási diverzifikáció
- méretgazdaságosság
- választék-gazdaságosság
- vertikális integráció
- fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
- a potenciális verseny hiánya
- a terjeszkedés akadályai

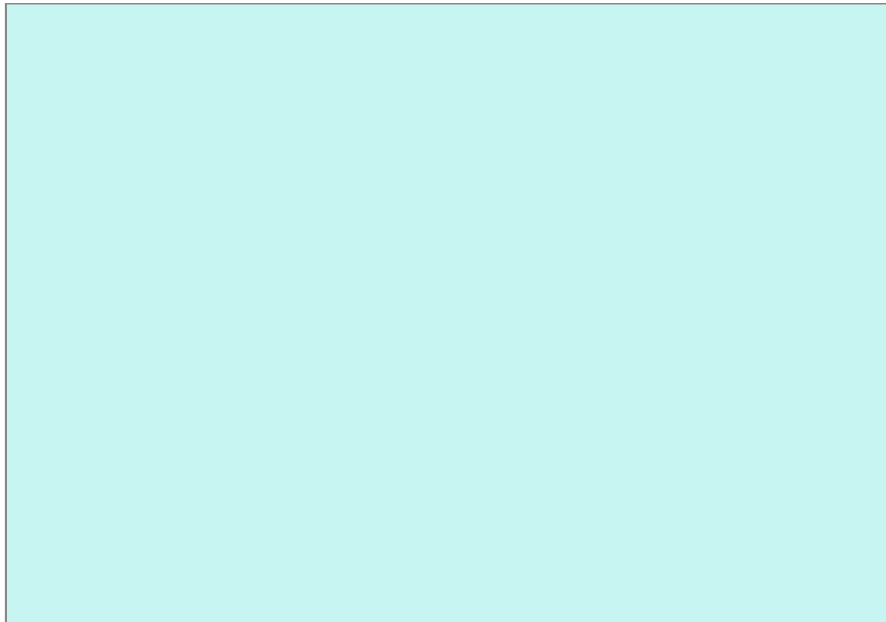
A felsorolt szempontok eltérő relevanciával bírnak a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű piac vizsgálatára vonatkozó szempontjából, a teljesség igénye miatt azonban a kevésbé releváns kritériumok vizsgálatával is foglalkoztam, amelynek során indokoltam, hogy miért tekintem e szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában kevésbé jelentősnek.

A felsorolt szempontok elemzése előtt annak érdekében, hogy a piaci folyamatokról pontosabb képet kapjunk, megvizsgáltam a hívásvégződtetési díjak alakulását, valamint az egyes érintett piacok méretét a hívásvégződtetési forgalom és a hívásvégződtetésből származó bevétel alapján.

II. 2. A hívásvégződtetési díjak alakulása

Az 1. ábra a hívásvégződtetési átlagdíjak alakulását mutatja a 2003 végétől a 2010. december 1-ig tartó időszakban. A végződtetési díjat az alábbi tanácsi döntések szabályozták:

- 2004. június 15: DH-999-11/2004., illetve DH-1000-19/2004. számú határozatok
- 2005. május 25: DH-6659-30/2005., DH-6584-19/2005. illetve DH-6583-19/2005. számú határozatok
- 2007. február 2. és
- 2008. január 1: DH-19288-3/2006., DH-19285-3/2006. illetve DH-19290-3/2006. számú határozatok
- 2009. január 1.
- 2010. január 1. és
- 2010. december 1.: DH-25712-47/2008. számú határozat

1. ábra: Az átlagos végződtetési díjak alakulása szolgáltatók szerint

Az ábra üzleti titkot tartalmaz

Forrás: NHH adatbekérés

A Magyar Telekom végződtetési díjai 2003. szeptember 1-től, a Telenor díjai 2004. június 15-től, a Vodafone díjai pedig 2005. május 25-től szabályozottak. 2005. május 25-től a Tanács az átlagdíjakat szabályozta, előtte külön kerültek meghatározásra a csúcsidőjű és a csúcsidőn kívüli díjtételek. A 2005-ös szabályozás értelmében a szolgáltatók az átlagdíjon belül még külön csúcsidőjű és csúcsidőn kívüli hívásdíjakat állapíthattak meg, 2007-től viszont minden időszakban a megállapított hívásvégződtetési díjat kötelesek alkalmazni.

A Magyar Telekom esetében a szabályozói hatás következtében a vizsgált időszakban a hívásvégződtetés díjának csökkenése folyamatos, 2007-ig mind a csúcsidőben, mind a csúcsidőn kívüli, 2007-től pedig az egységes végződtetési díj vonatkozásában.

A Telenor átlagos díjértékei is folyamatosan csökkentek, 2007-ig mind csúcsidőben, mind csúcsidőn kívül, valamint az átlagdíj vonatkozásában a teljes szabályozott időszakban.

A 2006-os év [REDACTED] – bár a díjak, már a Vodafone-ra is kiterjesztve, tovább csökkentek – [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED]. 2007 és 2009 között viszont a hívásvégződtetési bevétele [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED]. Ez különösen a 2008-2009 közötti időszakban figyelhető meg, amikor a szabályozás hatására csökkenő végződtetési díj [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED].

Vizsgálatra került továbbá, hogy az érintett piacon realizált bevétel milyen súllyal szerepel az adott szolgáltató összes bevételében. A számítás eredményét a 4. ábra mutatja.

4. ábra: Az egyes szolgáltatók végződtetési bevételeinek aránya az összes bevételhez

Forrás: NHH adatbekérés

Az adatok szerint [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED]. Ebben egyrészt közrejátszik a [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED], a szabályozott hívásvégződtetési díjak folyamatos csökkenése, valamint az a tény, hogy a szolgáltatók a hangszolgáltatás mellett egyre nagyobb figyelmet fordítanak az újabb – mindenekelőtt szélessávú – szolgáltatások bevezetésére. Érdekes jelenség, hogy [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED] a hívásvégződtetési díj súlya a teljes árbevételben. (Ebben némileg közrejátszott az is, hogy a hívásvégződtetési díjak 2009. előtt nem voltak azonosak, [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED] 2009-ben viszont (immár szimmetrikus végződtetési díjak mellett, amikor mindegyik szolgáltató ugyanolyan mértékű nagykereskedelmi díjat szedhet ugyanazért a szolgáltatásért) a [REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED].

[REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED]
[REDACTED] üzleti titkot tartalmaz [REDACTED]

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx tehát a szabályozás hatása még messze nem elhanyagolható, és a díjcsökkentés mértéke, ütemezése nem közömbös a szolgáltatók részére.

II. 4. Önálló erőfölény értékelése

Az Iránymutatás 78. pontjában felsorolt elemzési szempontok eltérő relevanciával bírnak a vizsgált hívásvégződtetési piacon. A következő szempontok vizsgálata – azok jelentőségére tekintettel – kiemelt volt:

- piaci részesedés
- kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
- potenciális verseny hiánya

Az elemzés során ugyanakkor, a teljesség igénye miatt, az összes többi szempontot is megvizsgáltam. Ezek vizsgálatának eredményeként a Határozat azt is indokolja, hogy miért tekinti az egyes szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában jelentősnek vagy kevésbé jelentősnek.

II.4.1. Jelentős szempontok

II.4.1.1. Piaci részesedések

A piaci részesedés vizsgálatának kiemelt szerepe van a jelentős piaci erő megítélése szempontjából. A vizsgált piacok esetében elmondható, hogy a szolgáltatás jellegéből fakadóan (az adott mobil hálózatban csak az adott szolgáltató tud végződtetni) egyetlen eladó szolgáltató van jelen mindhárom nagykereskedelmi piacon, akár árbevétel, akár naturália alapú mutatót vizsgálunk.

A három szolgáltató 100%-os részesedése természetesen más abszolút nagyságú piacokat takar (ld. II. 3.), ez azonban nem változtat azon a helyzeten, hogy **saját hálózatában mindhárom szolgáltató monopolhelyzetűnek tekintendő, amely már önmagában megalapozza ezen szolgáltatók jelentős piaci erejűvé nyilvánítását²¹.**

Megállapítottam, hogy a piaci részesedés fenti szempontok szerinti vizsgálata azonos eredményhez vezet, nevezetesen:

- **Az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **A 2. számú érintett piacon a Telenor 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik;**
- **A 3. számú érintett piacon a Vodafone 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik.**

II.4.1.2. A kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

Kiegyenlítő vásárlóerőről akkor beszélünk, ha valamely szolgáltatás vásárlója megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkezik ahhoz, hogy az eladó szolgáltatóra nyomást gyakoroljon

²¹ Az Iránymutatás 75. pontja alapján kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy - 50%-ot meghaladó - piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére.

az árai vagy más szolgáltatási feltételeinek meghatározása során. A kiegyenlítő vásárlóerő legtöbbször abból származik, hogy a szolgáltatás vásárlója az eladó értékesítésének jelentős részét biztosítja. Jelen esetben – tehát a beszédcélú mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán – a vásárlók maguk is (hívásvégződtetést igénybe vevő) szolgáltatók, a megvásárolt szolgáltatás pedig a hívás végződtetése a hívott fél szolgáltatójának hálózatában.

A kiegyenlítő vásárlóerő megítélése során segítséget jelent a következő szempontok vizsgálata:

- vevőkoncentráció
- a szolgáltatóváltás költsége
- a vevői árrugalmasság
- a fogyasztói informáltság

A fenti szempontoknak a használhatóságát jelentősen szűkíti a hívásvégződtetési piacon a vevők szempontjából fennálló kényszerhelyzet. A hívásvégződtetési kereslet esetén ugyanis származtatott keresletről beszélhetünk. A végződtetési szolgáltatást megvásárló szolgáltató vásárlási kényszerben van, hiszen kénytelen előfizetői hívását eljuttatni a hívott félhez. Ez a kényszerhelyzet ahhoz vezet, hogy magas árak (vagy áremelés) esetén a végződtetést megvásárló szolgáltató nem tud az általa keresett mennyiség visszafogásával reagálni. Ennek a kényszerhelyzetnek mind a négy felsorolt vizsgálati szempontra hatása van.

II.4.1.2.1. Vevőkoncentráció

A vevőkoncentráció a nagy felhasználók arányát mutatja az adott szolgáltatásból származó árbevételben. A hívásvégződtetési szolgáltatást tekintve elmondható, hogy a vásárlók és az eladók a legtöbbször hasonló nagyságrendű vállalkozások. Ami tehát a méretet illeti, első látásra egyenlő felek alkujáról lehetne szó. A korábban említett kényszerhelyzet azonban szinte a nullára csökkenti a vevők alkuerejét. Ezért a vevőkoncentrációból esetlegesen származó kiegyenlítő vásárlóerő érvényesülése lehetetlenné válik.

II.4.1.2.2. A szolgáltató-váltás költsége

A kiegyenlítő vásárlóerő létezése szempontjából fontos, hogy a vásárló kezében legvégső eszközként ott legyen a szolgáltató-váltás lehetősége. Ez a lehetőség visszatarthatja a hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtóját az esetleges áremeléstől. A szolgáltató-váltáshoz azonban helyettesítési lehetőségre van szükség, ami a mobil hálózatban való beszédcélú hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás esetén nem létezik. Ez azt jelenti, hogy szolgáltató-váltás nem lehetséges, tehát annak költségéről sem lehet beszélni.

A piacmeghatározás során vizsgált kínálati helyettesítés kapcsán már szóba került megállapítás itt is érvényes, miszerint egy adott mobilszolgáltató előfizetőjéhez csak az adott mobilszolgáltató képes hívást végződtetni. Ez lehetetlenné teszi bármiféle helyettesítő szolgáltatás igénybevételét, ami jelentősen gyengíti a vevő (esetleges) kiegyenlítő vásárlóerejét.

II.4.1.2.3. Vevői ár rugalmasság

A vevő számára nemcsak a szolgáltató-váltás szolgálhat eszközként vásárlóerejének érvényesítése során, hanem az általa keresett mennyiség visszafogásával is reagálhat az esetleges áremelésre, erre azonban az egyedi mobil hálózatban történő végződtetés esetén nincs lehetőség, mivel a korábban említett kényszerhelyzet miatt a hívó fél szolgáltatója kénytelen a végződtetési szolgáltatást igénybe venni. Nagykereskedelmi szinten tehát ár rugalmatlan keresletről van szó.

Ez a megállapítás azonban pontosításra szorul, ugyanis a nagykereskedelmi kereslet származtatott jellege miatt elvileg mutathat rugalmasságot, amennyiben a magasabb hívásdíjak – amelyek a magas hívásvégződtetési díjakból fakadnak – a hívások visszafogására szorítják a fogyasztókat. Tehát a kiskereskedelmi kereslet rugalmassága jelentkezhetne a nagykereskedelmi keresletben is. Ez gyakorolhatna egyfajta nyomást a hívást végződtető mobilszolgáltatóra, hiszen a hívások visszafogása a végződtetési bevételek csökkenéséhez vezethetne. Ezt a kiskereskedelmi oldali esetleges keresleti nyomást azonban jelentősen csökkenti az a helyzet, hogy a kiskereskedelmi hívás ára és a végződtetési díj között a hívást indító szolgáltatók árképzési szabadsága miatt a viszony közvetett.

Különösen jól megmutatkozik ez a tény a vezetékes – mobil irányú hívások esetén, ahol a vezetékes szolgáltatók kiskereskedelmi díjaiban a mobil hívásvégződtetési díj (és különösen annak változása) nem meghatározó elem. Emiatt a szolgáltatást igénybevevő (és azért fizető) vezetékes előfizető esetleges nyomása a hívást végződtető mobil szolgáltatóra még közvetetten sem érvényesülhet.

Ugyanakkor a piaci versenyben még akkor sem éri feltétlenül hátrány a végződtető szolgáltatót, ha a fogyasztók a hívások visszafogásával reagálnak a magas végződtetési díjakra, hiszen egyrészt saját fogyasztóját nem éri közvetlen hátrány, másrészt a megdrágult hívások arra ösztönözhetik a fogyasztókat, hogy elhagyják addigi szolgáltatójukat és esetleg a végződtető szolgáltatót válasszák.

A fentiek alapján megállapítottam, hogy a vevői ár rugalmasság (beleértve a végfelhasználók viselkedését is) nem gyakorol számottevő nyomást a mobilszolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.

II.4.1.2.4. Fogyasztói informáltság

A vevők (ebben az esetben a hívásvégződtetést igénybevevő szolgáltatók) tájékozottsága abban az esetben segíthetné a kiegyenlítő vásárlóerő érvényesülését, amennyiben ténylegesen lehetséges volna a hívásvégződtetési szolgáltatás helyettesítése. Korábban azonban már megállapítást nyert, hogy az egyedi mobil hálózaton való végződtetésnek nincs helyettesítője. Így tehát a szolgáltatók nem tudnak alternatív lehetőségeket felkutatni.

A vevői ár rugalmassághoz hasonlóan ebben az esetben is vizsgálható a végfogyasztók részéről érvényesülő esetleges nyomás. A fogyasztók végződtetési díjakkal kapcsolatos nagyobb tudatossága ugyanis egyfajta nyomást gyakorolhatna a végződtetési díjait magasan tartó szolgáltatóra (hiszen egy mobil szolgáltatónak nem jó „reklám”, ha a neve a magas árakkal kapcsolódik össze). A fogyasztóknak a hívott fél költségeivel kapcsolatos alacsony tudatossága (amelynek vizsgálata a piacmeghatározás során történt meg, és az amellyel

kapcsolatos megállapításokat az I.3. fejezet tartalmazza) azonban arra a következtetésre vezetett, hogy a végfelhasználói informáltság nem gyakorol számottevő nyomást a szolgáltatókra a hívásvégződtesési díjaik meghatározása során.

A felsorolt szempontok vizsgálata után megállapítottam, hogy a hívásvégződtesési piacon nincs olyan kiegyenlítő vásárlóerő, amely nyomást gyakorol a mobilszolgáltatókra a hívásvégződtesési díjaik meghatározása során.

II.4.1.3. A potenciális verseny hiánya, a terjeszkedés akadályai

Potenciális versenyről akkor beszélünk, ha egy lehetséges áremelkedés hatására hosszabb távon beléphetnek a piacra helyettesítő szolgáltatást előállító vállalkozások. Tehát a potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulásának tekinthető. Egy ilyen hosszabb távú helyettesítésnek már a lehetősége is visszatarthatja a piacon lévő szolgáltatókat attól, hogy áraikat jelentős mértékben megnöveljék (vagy jelentősen a kompetitív szint felett tartsák). A potenciális verseny elemzése első lépésben a belépési korlátok vizsgálatát követeli meg. A hívásvégződtesési piaccal kapcsolatban a piacmeghatározás keretében, a kínálati helyettesítés vizsgálata során már sor került a belépési korlátok vizsgálatára. Ennek során megállapításra került, hogy egy adott szolgáltató hálózatában hívás végződtesésére csak az adott szolgáltató képes, ezért hiába próbálnának új eladók (akár a már működő, akár új szolgáltatók) belépni a piacra, más szolgáltató hálózatában hívást végződtesíteni nem lennének képesek, és hosszabb távon sem tudnának helyettesítő szolgáltatást előállítani. Mivel pedig a belépés eleve akadályozott, a piaci terjeszkedés lehetősége is kizárt ebben az esetben.

Megállapítottam, hogy a potenciális verseny hiánya és a terjeszkedés lehetőségének akadályai miatt e két tényező nem korlátozza a jelentős piaci erő kialakulásának lehetőségét a három végződtesési piacon.

II.4.2. További szempontok

A „Beszédcélú hívásvégződtesés egyedi mobil rádiótelefon hálózatokban” nagykereskedelmi piac meghatározása során a három szolgáltató hálózatát elkülönült érintett piacként határoztam meg. Ezek a piacok az adott mobilszolgáltató 100%-os piaci részesedéssel rendelkeznek, ezért a vizsgálatra ajánlott szempontok közül azok, amelyek valamilyen módon két, a piacon hasonló szerepben lévő piaci szereplő közötti viszonyra utalnak és a piaci helyzetüket, erejüket hasonlítják össze, a jelentős piaci erő megítélése során kevésbé jelentősek. Ezen szempontok az alábbiak:

II.4.2.1. A vállalkozás mérete

A jelentős piaci erő megítélése szempontjából fontos lehet a vállalkozás méretének vizsgálata, hiszen a nagy méret kihasználása lehetőséget teremt a piaci verseny különböző területein (termelés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F stb.) az előnyszerzésre. A beszédcélú hívásvégződtesés esetében azonban (eladói oldalon) egyszereplős piacról beszélhetünk, ahol az előnyszerzés (versenytársak híján) nem értelmezhető.

II.4.2.2. Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett

Az infrastruktúra, mint belépési korlát számbavétele már a piac meghatározása során megtörtént. Akkor is szóba került az a technológiailag behatárolt helyzet, miszerint egy adott szolgáltató hálózatában csak az adott szolgáltató tud hívást végződtetni. Ez a helyzet piaci belépési korlátként funkcionál, és önmagában értelmetlenné teszi az infrastruktúra megkettőzését. Könnyen belátható ugyanis, hogy a párhuzamos hálózat kiépítése sem tenné lehetővé az új belépő számára a hívásvégződtetést más szolgáltató előfizetőihez. Tehát a belépés akadályozottsága miatt a nehezen megkettőzhető infrastruktúrának, mint piacelemzési célú kritérium vizsgálatának jelen esetben nincsen jelentősége.

II.4.2.3. Technológiai előnyök vagy technológiai felsőbbrendűség

Technológiai előnyről akkor beszélhetünk, ha valamely érintett piacon olyan új technológia van jelen, amely valamely szolgáltató számára lehetővé teszi egy vagy több szolgáltatás olcsóbb, hatékonyabb és/vagy magasabb szintű nyújtását. Ez a szempont tehát elsősorban több szolgáltató viszonyában értelmezhető. Mivel mindhárom meghatározott hívásvégződtetési piac kínálati oldalán egyetlen, 100%-os részesedéssel rendelkező mobil szolgáltató található, ilyen összehasonlítás nem értelmezhető. (Mindazonáltal a három elkülönült érintett piac között nincs lényeges technológiai különbség.)

II.4.2.4. Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz, pénzügyi forrásokhoz

A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. Amennyiben valamely vállalkozás a fenti szempontok alapján jobb megítélésnek örvend, könnyebben juthat pénzügyi forrásokhoz és ebből piaci előnye származhat. Egy olyan piacon azonban, ahol egyetlen eladó található, ilyen piaci előny nem értelmezhető.

II.4.2.5. Áru és szolgáltatási diverzifikáció

A szolgáltatási diverzifikáció azt a gyakorlatot takarja, amikor a szolgáltatók a piacon nyújtott szolgáltatásokat csomagban, más szolgáltatásokkal együtt kínálják. Ez a gyakorlat könnyen vezethet versenykorlátozáshoz, amennyiben egyes szolgáltatások kizárólag csomagban vásárolhatók meg, illetve ha az egyik piacon nyújtott szolgáltatás igénybevételét a szolgáltatók összekötik más piacon nyújtott szolgáltatás igénybevételével. Az ilyen gyakorlat lehetőséget teremthet a csomagot képző szolgáltató számára a piaci előnyszerzésre. A hívásvégződtetési piacon – mivel egyetlen eladó van – ez az előnyszerzés nem értelmezhető. A hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtását megvizsgálva mindazonáltal megállapítható, hogy mindhárom piacon önmagában kínálják a szolgáltatók a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást.

II.4.2.6. Méretgazdaságosság

A méretgazdaságossági hatás azt takarja, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. Ez a jelenség a fix költségek jelenlétének köszönhető. Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek. Amint

azonban a kezdeti beruházások időben távolodnak, ez a hatás csökken. Fentiekől függetlenül, ez a piaci előny jelen esetben nem értelmezhető az érintett piacokon, hiszen mindhárom piacon egyetlen eladó található.

II.4.2.7. Választékgazdaságosság

Választékgazdaságosságról akkor beszélünk, ha több terméket vagy szolgáltatást közös termelési folyamatban állítanak elő, ezáltal költségmegtakarítás érhető el. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére. A piaci előny itt (ugyanúgy, mint a méretgazdaságosságnál) sem értelmezhető, hiszen egyetlen eladó van jelen a piacon. (Ettől függetlenül megállapítható, hogy – mivel a három elkülönült érintett piac között nincs lényeges technológiai különbség, illetve a legújabb technológiai eredményeket mindegyik szolgáltató azonos eséllyel tudja alkalmazni – a mobil hálózatokat használó egyes szolgáltatások bevezetése, csomagolása stb. az adott szolgáltató döntésén múlik, az egymáshoz viszonyított előny vagy hátrány ebben a megközelítésben sem volna kimutatható.)

II.4.2.8. Vertikális integráció

A vertikális integráció megvalósulása esetén arról beszélünk, hogy egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre. A piaci előnyszerzés azonban a hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán nem értelmezhető, mivel egyetlen kínálati oldali szereplő van a piacon.

II.4.2.9. Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat

A fejlett forgalmazói és értékesítési hálózatnak főleg a kiskereskedelmi piacokon (illetve a többszereplős nagykereskedelmi piacokon) lehet szerepe a piaci erő megítélése szempontjából. A hívásvégződtetési piacon, mivel kényszervásárlásról (a vásárló kénytelen előfizetője hívását eljuttatni a hívott félhez) van szó, illetve a kínálati oldalon csak egy szereplő található, az értékesítési hálózat vizsgálatának nincs jelentősége a piaci erő vonatkozásában. (Mindamellet megállapítható, hogy mindhárom magyarországi mobil szolgáltató országos kiterjedésű, fejlett értékesítési hálózattal rendelkezik.)

II. 5. A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása az érintett piacokon

Az 1-3. számú érintett piacokon hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást nyújtó szolgáltatók esetében a piaci részesedések önmagukban megalapozzák a jelentős piaci erejű minősítést és a további kritériumok vizsgálata során sem tártam fel a piaci erőt lényegesen korlátozó tényezőt.

Ennek megfelelően az érintett piacokon a fenti kritériumok vizsgálata alapján jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosítottam az alábbi szolgáltatókat:

- a „Beszédcélú hívásvégződtetés a Magyar Telekom Nyrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon (1. számú érintett piac) a Magyar Telekom Nyrt. jelentős piaci erejű szolgáltató,
- a „Beszédcélú hívásvégződtetés a Telenor Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság Területén” nagykereskedelmi piacon (2. számú érintett piac) a Telenor Zrt. jelentős piaci erejű szolgáltató,
- a „Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Zrt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon (3. számú érintett piac) a Vodafone Zrt. jelentős piaci erejű szolgáltató.

II.6. Közös erőfölény vizsgálat

Vizsgáltam annak lehetőségét, hogy két, vagy több - versenyjogi értelemben - független vállalkozás azonos érintett piacon történő, azonos időn belüli tevékenysége, magatartása megvalósítja-e a közös erőfölény tényállását.

A Bizottság Iránymutatását is figyelembe véve, közös erőfölény akkor alakul ki, ha két, vagy több vállalkozás versenytársaikkal és vevőikkel, végső soron a fogyasztókkal szemben lényegében ugyanolyan helyzetben van, mint amilyenben egyetlen erőfölényben lévő vállalkozás lenne. Ehhez természetesen szükséges a közös érdekelttség, tehát az érintett vállalkozásoknak érdekében áll a többi, érintett piacon levő szolgáltatóval szemben közösen erőfölényes helyzet kialakítása (pl. többiek kiszorítása). Ebből természetesen az is következik, hogy az érintett két, vagy több vállalkozás között nincs hatékony verseny az érintett piacon (pl. a piac felosztása).

A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatás nyújtása tekintetében az azonosított piacokon egyetlen eladó található, így a közös erőfölény kialakulása fogalmilag kizárt.

A fent leírtak alapján nem állapítottam meg közös erőfölényt, ennek megfelelően nem azonosítottam közös erőfölényben lévő szolgáltatókat az érintett piacokon.

III. KÖTELEZETTSÉGEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Az Eht. 62. § (1) b) pontja alapján, az Elnök az érintett piacokon azonosított, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget állapít meg, vagy a korábban jogszabályban, vagy a Hatóság határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntartja, illetve módosítja.

III. 1. Általános célok

A kötelezettségek meghatározása során szem előtt tartottam az Mttv. által a Hatóság számára meghatározott feladatokat²², és az Eht.-ban meghatározott általános célokat²³. A kötelezettségek kirovása során törekedtem arra, hogy a kirótt kötelezettségek biztosítsák az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III. 2. Az alkalmazott elvek

A kötelezettségek meghatározása során az általános célokon kívül az Eht. 62. § (1) és az 63. § (1) bekezdéseiben foglaltaknak is megfelelően a következő elveket vettem figyelembe:

- A kötelezettségeknek a hívásvégződtetési piacon uralkodó versenyhiány következményeinek orvoslására kell irányulniuk.
- A kirótt kötelezettségeknek a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak, és azokkal arányosaknak kell lenniük.
- A kirótt kötelezettségek nem okozhatnak aránytalan terheket a szolgáltatók számára.
- A kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz.

III. 3. Az Elnök által kiróható kötelezettségek

Az Eht. a nagykereskedelmi szolgáltatási piacokon a következő kötelezettségek előírását teszi lehetővé²⁴ az Elnök számára:

- ÁTLÁTHATÓSÁG
- EGYENLŐ ELBÁNÁS
- KÖLTSÉGALAPÚSÁG ÉS A DÍJAK ELLENŐRIZHETŐSÉGE
- HOZZÁFÉRÉSSSEL ÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSSAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEK
- A KÖZÖS ESZKÖZHASZNÁLAT ÉS HELYMEGOSZTÁS KÜLÖNÖS SZABÁLYAI
- SZÁMVITELI SZÉTVÁLASZTÁS

²² Mttv. 109. § (2), (5)

²³ Eht. 2. §

²⁴ Eht. XII. fejezet

III. 4. Az alkalmazott kötelezettségek kiválasztása

Az Eht. alapján, amennyiben az Elnök a piacelemzés során egy vállalkozást jelentős piaci erejüként azonosít, akkor „a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos mértékű kötelezettséget vagy kötelezettségeket ír elő a XI-XIV. fejezetben meghatározott kötelezettségfajták közül, vagy hatályában fenntartja, illetve módosítja a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra korábban megállapított kötelezettségeket.”²⁵. Ez a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- A versenyprobléma (versenyt korlátozó akadály) és az ebből fakadó lehetséges piaci torzulások azonosítása
- Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése
- Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

III.4.1. Versenyproblémák azonosítása, a versenyproblémákból fakadó lehetséges piaci torzulások

III.4.1.1. Versenyprobléma: gazdasági erőfölény az érintett piacokon

A piacmeghatározás alapján azonosított piacokon történt piacelemzés során megállapítottam, hogy mind a három érintett piacon található egy szolgáltató, amely az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi számukra, hogy tevékenységüket a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassák, azaz hogy versenytorzító magatartást tanúsítsanak. Az elvégzett vizsgálatok alapján nem találtam olyan kiegyenlítő vásárlóerőt, amely ezt az erőfölényes helyzetet korlátozná.

III.4.1.2. Az erőfölényből fakadó lehetséges piactorzító magatartások, piaci torzulások

A Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban elnevezésű piac sajátosságaiból adódóan a piacon a gazdasági erőfölényes helyzetből származó lehetséges piaci torzulások részben strukturális jellegűek, részben pedig a piac kínálati szereplőinek versenykorlátozó magatartásából fakadhatnak. A piacon lehetséges piactorzító magatartások, piaci torzulások közül az alábbiak érdemelnek megkülönböztetett figyelmet:

III.4.1.2.1. A hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtásának megtagadása

A hozzáférési jogosultság biztosítása, valamint a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás nyújtásának előírása (Eht. 106. §) nélkül az elemzés időpontjában fennálló piaci körülmények mellett a versenytárs szolgáltatók számára hívásaik végződtetése a gyakorlatban indokolatlanul nehezzé válna (kiemelten a kisebb szolgáltatók esetében). Az Eht. 86. §-a ugyan általános együttműködési kötelezettséget (amibe a szerződéskötés kötelezettsége nem tartozik bele) ír elő a szolgáltatók számára a hálózatok összekapcsolásával, illetve az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban (beleértve az összekapcsolással kapcsolatos jóhiszemű tárgyalások lefolytatását), valamint a kölcsönös

²⁵ Eht. 63. § (1)

gazdasági érdekeltség is arra ösztönzi a szolgáltatókat, hogy egymás hívásait végződtessek, ez az ösztönzöttség azonban az ügyfélkör nagyságától függően eltérő lehet az egyes szolgáltatók esetében. A szolgáltatók (kiemelten a mobil és a kisebb helyhez kötött szolgáltatók) közötti jelentős méretkülönbségek lehetővé tehetik a nagyobb ügyfélkörrel rendelkező szolgáltató számára, hogy a szolgáltatás nyújtásának megtagadásával kizorító magatartást folytasson. Ez a kizorító magatartás – a mobilszolgáltatók jelentős mérete miatt – önmagában alkalmas lehet arra, hogy megakadályozza új piaci szereplő megjelenését valamely kapcsolódó kiskereskedelmi piacon. Könnyen belátható ugyanis, hogy az új belépő szolgáltató nem lenne képes előfizetőket szerezni, amennyiben a hálózatából valamely többmillió elofizetői bázissal rendelkező mobil szolgáltató előfizetői nem volnának elérhetőek.

A piacon működő jelentős piaci erejű szolgáltató számos ár- és nem árjellegű eszközt alkalmazhat annak érdekében, hogy a nagykereskedelmi piacon megszerzett pozícióját a kiskereskedelmi piacra kiterjessze.

III.4.1.2.2. Árjellegű versenytorzító magatartások

A hívásvégződtesítés kötelező nyújtásának előírása mellett is bekövetkezhet a piaci verseny árjellegű eszközökkel történő torzítása, ami növelheti a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybevevő versenytársak költségeit, ronthatja az allokációs mechanizmusok hatékonyságát, továbbá kedvezőtlen fogyasztói, jóléti hatásokat idézhet elő. A vizsgált piacon lehetséges árjellegű versenytorzító magatartások közül az alábbiak érdemelnek megkülönböztetett figyelmet:

Árdiszkrimináció

Az árdiszkrimináció leggyakoribb megnyilvánulási formája lehet, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására kötelezett, vertikálisan integrált jelentős piaci erejű szolgáltató a saját belső elszámolásában használt árnál magasabb áron értékesíti nagykereskedelmi vásárlói részére nagykereskedelmi szolgáltatását, annak érdekében, hogy jelentősen megdrágítsa, és ezzel versenyképtelenné tegye az általuk nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásokat.

A költségalapú árak alkalmazásának (108. §) kötelezettsége képes orvosolni az árdiszkriminációt.

Túlzó árazás/keresztfinanszírozás

A hívásvégződtesítés szolgáltatás nyújtására kötelezett JPE szolgáltató a tényleges költségeit felülmúló nagykereskedelmi ár érvényesítésére törekedhet. Megfelelő árszabályozás hiányában ennek nincs akadálya. Amennyiben a szabályozás a jelentős piaci erejű szolgáltató számára előírja a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának kötelezettségét, akkor a túlzó árazás lehet az az eszköz, amelyet a Kötelezett Szolgáltató arra használhat fel, hogy a versenytársak számára a szolgáltatás igénybevételét nehezítse vagy megakadályozza, ami a versenyt torzítja és ellehetetleníti az optimális allokációt. A túlzó árazással a jelentős piaci erejű szolgáltató – a hívásvégződtesítés szolgáltatás nyújtásától való elzárkózáshoz hasonlóan – képes lehet kizorító magatartás folytatására, illetve új szolgáltatók valamely kapcsolódó kiskereskedelmi piacra való belépésének megakadályozására.

A túlzó árazás, mint piactorzító magatartás, a következő lehetséges piaci torzulásokhoz vezethet:

a) Költségviszonyok által nem indokolt jövedelem-átcsoportosítás a szolgáltatók között

A mobil rádiótelefon szolgáltatók hívásvégződtetési piacon tapasztalható jelentős piaci ereje lehetővé teheti számukra, hogy hívásvégződtetési díjaikat indokolatlanul magas szinten állapítsák meg. Ez ahhoz vezethet, hogy indokolatlan jövedelemátcsoportosítás történhet a

- helyhez kötött és a mobilszolgáltatók, illetve a
- mobilszolgáltatók között.

Indokolatlan jövedelemátcsoportosítás következhet abból is, ha a mobilszolgáltatók hívásvégződtetési díjaiban nem igazolható különbségek mutatkoznak.

Az indokolatlan jövedelemátcsoportosítás az emiatt hátrányt szenvedő (akár mobil, akár helyhez kötött) szolgáltató részéről általában többletbevételek megteremtésére ösztönöz a versenypozíció megtartása érdekében, amely bevételt a választékgazdaságosság elvén működő többféle hírközlési szolgáltató keresztfinanszírozással, azaz a nem szabályozott árak emelésével tud megszerezni. Az indokolatlan jövedelemátcsoportosítás legfőbb hatása tehát az indokolatlan áremelés kényszerét hordozhatja magában az árszabályozással nem érintett szolgáltatások tekintetében, továbbá a magas végződtetési díj éppen a versenytárs kiadásait növeli.

a/1) Költségviszonyok által nem indokolt jövedelem-átcsoportosítás a helyhez kötött és a mobilszolgáltatók között

A mobil rádiótelefon szolgáltatók jelentős piaci ereje lehetővé teheti számukra, hogy hívásvégződtetési díjaikat indokolatlanul magas szinten állapítsák meg. Ez a hívásvégződtetési díj a költségek által nem indokolt többletkiadást okozhat a hívást indító vezetékes szolgáltatónál, amely kénytelen lenne ezt megfizetni, hiszen kényszervásárlásról van szó. A költségek által nem indokolt többletkiadás ronthatja a vezetékes szolgáltató versenyképességét, forrásokat vonva el a piaci verseny egyéb területeiről (pl. marketing, reklám, ügyfélszerzés, megtartás, ármeghatározás stb.).

a/2) Költségviszonyok által nem indokolt jövedelem-átcsoportosítás a mobilszolgáltatók között

Az a/1) pont alatt a vezetékes-mobil irányú hívásokra elmondott piaci mechanizmusok elvileg a mobil-mobil (off-net) viszonylatban is érvényesek. Tehát ebben az esetben is a költségek által nem indokolt, túlzó módon megállapított hívásvégződtetési díjak indokolatlan jövedelemátcsoportosítást és a nagykereskedelmi szolgáltatás vásárlója számára versenyképesség romlást eredményezhetnek. A gyakorlati különbség abból adódik, hogy a mobilszolgáltatók nemcsak vevői, de eladói is a mobil hívásvégződtetés szolgáltatásnak. Az indokolatlanul magas mobil hívásvégződtetési díjaknak emiatt nem csak költségnövelő, hanem bevételnövelő hatása is van. Fentiek miatt a mobilszolgáltatók közti indokolatlan jövedelem-átcsoportosítás hatása kisebb.

Emiatt a mobilszolgáltatók egymás közti viszonyában fontosabb szerepe van annak, ha az egyes szolgáltatók mobil hívásvégződtetési díjaiban költségekkel nem igazolható különbségek mutatkoznak (vagyis az egymással forgalmazó mobilszolgáltatók eltérő

mint korábban, ami a vezetékes szolgáltató számára lehetőséget ad arra, hogy saját előfizetői esetében csökkentse a mobil hálózatokba irányuló hívások kiskereskedelmi díjait. Ez a vezetékes szolgáltatóknak ugyanakkor nemcsak lehetősége, hanem a piaci szükségszerűség is ezt kívánja meg, hiszen amennyiben e kiskereskedelmi díjat nem csökkenti, az hosszú távon – a jelenleg 100% feletti mobilpenetráció miatt – azt fogja eredményezni, hogy a vezetékes szolgáltató egyetlen előfizetője sem, vagy csak elenyésző számú előfizetője fog hívást kezdeményezni mobil rádiótelefon hálózatba, hiszen a mobilszolgáltatók ilyen hívásirányban megszabott kiskereskedelmi díjai alacsonyabbak. Mivel a vezetékes szolgáltatók alapvető üzleti érdeke, hogy kövessék a fenti piaci szükségszerűséget, ezért a hívásvégződési díjak csökkenése hosszú távon előnyös hatással lesz a fogyasztói jólétre, hiszen a vezetékes szolgáltatók mobil hívásirányban alkalmazott kiskereskedelmi díjainak csökkentése – ugyancsak a piaci szükségszerűségek alapján – azt fogja eredményezni, hogy a mobil rádiótelefon szolgáltató is kénytelen csökkenteni e hívásirány kiskereskedelmi díját. Tehát a mobil és vezetékes szolgáltatók között a költségalapú hívásvégződési díjak alkalmazása esetén kvázi árverseny alakulhat ki ebben a hívásirányban olyan előfizetők esetében, akik mind mobil, mind vezetékes előfizetéssel rendelkeznek.

Amennyiben a vezetékes szolgáltató nem követi a fenti piaci szükségszerűséget, és üzletpolitikájától függően más hívásirányokban (vagy más szolgáltatásokkal) törekszik az ügyfelek jólétének (elégedettségének) fokozására, akkor is belátható, hogy a túlzó módon megállapítható díjak révén fellépő indokolatlan költség lehetősége csökkenti annak képességét, hogy a vezetékes szolgáltató növelje az ügyfelek jólétét.

Ahogy az árdiszkrimináció esetében, úgy a túlzó nagykereskedelmi árnál is a költségalapú árak alkalmazásának (108. §) kötelezettsége képes orvosolni a problémát. A keresztfinanszírozás nem kívánt hatásai kimutatásának adekvát szabályozási eszköze a számviteli szétválasztás (105. §) alkalmazása.

III.4.1.2.3. Nem árjellegű versenytorzító magatartások

A piaci verseny nem árjellegű eszközökkel történő torzítására általában akkor kerülhet sor, ha az árszabályozás következtében az árdiszkrimináció lehetősége korlátozott. A leggyakrabban alkalmazott nem árjellegű versenytorzító eszközök, és azok hatásmechanizmusa az alábbiakban foglalható össze:

Az információ visszatartása

Ennek legáltalánosabb megvalósulási módja lehet, ha a nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erejűnek minősülő, hívásvégződési szolgáltatást nyújtó szolgáltató olyan – sok esetben releváns – információval látja el kiskereskedelmi ágazatát vagy a vállalatcsoportjához tartozó és a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon tevékenykedő szolgáltatót, amelyet nem juttat el annak versenytársaihoz, illetve különbséget tesz a szolgáltatást igénybevevő szolgáltatók között. Az ex-ante szabályozás hiánya esetén tehát a Kötelezett Szolgáltató képes lehet arra, hogy a vállalatcsoportjához tartozó és a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon tevékenykedő szolgáltatót jelentős versenyelőnyhöz juttassa a más szolgáltatóknak el nem jutott információ révén, és ezzel végső soron piaci erejének fenntartását vagy erősítését szolgálja. A jelen határozatban vizsgált piaccal kapcsolatban elsősorban az összekapcsolás feltételeivel kapcsolatos információk (pl. összekapcsolási

pontok helye, lehetséges műszaki megoldások, helymegosztás lehetőségei stb.) diszkriminatív felhasználása lehet alkalmas az erőfölényből fakadó piaci előnyszerzésre.

Az átláthatóság (102-103. §), mint a jelentős piaci erejű szolgáltatóra kiróható kötelezettség hatékony eszköz az információk visszatartásával szemben. Emellett fontos eszköz lehet az egyenlő elbánás (104. §) kötelezettségének előírása, elsősorban a versenytárs és a jelentős piaci erejű szolgáltató kiskereskedelmi üzletága számára egyformán releváns információk körében.

Indokolatlan előírások, követelmények

A hívásvégződtetést nyújtó szolgáltató másik lehetséges eszköze lehet a versenytársak piacra történő belépésének nehezítésére vagy megakadályozására, ha eleve indokolatlan előírásokkal vagy követelményekkel nehezíti vagy akadályozza meg azt, hogy az alternatív szolgáltató a hívásvégződtetés szolgáltatást igénybe vegye. Ilyen irányú ex ante kötelezettség hiányában a hívásvégződtetést nyújtó szolgáltató tehát képes lehet arra, hogy az összekapcsolás feltételeit olyan módon határozza meg, hogy azt nem vagy csak kevés igénybevevő szolgáltató legyen képes teljesíteni. Indokolatlan előírások, követelmények megállapítására elsősorban a hívásvégződtetés szolgáltatás technológiai, fizetési, adminisztratív feltételeinek meghatározásakor kerülhet sor.

A megfelelően előírt átláthatóság (102-103. §), illetve az egyenlő elbánás (104. §) előírása képes gátat szabni ezen eszköz alkalmazásának.

III.4.1.2.4. Megállapítások

Az érintett piacokat megvizsgálva megállapítottam, hogy a III.4.1.2.1.-III.4.1.2.3. pontokban ismertetett versenytorzító magatartások szabályozás híján felléphetnek az érintett piacokon. Ebből adódóan szükség van szabályozói intézkedések meghozatalára, illetve fenntartására, amelyek elősegítik a lehetséges versenyt torzító hatások csökkentését, elősegítve ezzel a verseny kialakulását és a fogyasztói érdekek jobb érvényesülését.

III.4.2. Az arányos és indokolt kötelezettségek értékelése

Minden, az Elnök által kirótt kötelezettségnek az Eht.-ban lefektetett általános célokat kell szolgálnia. Ezen felül a kötelezettségeknek a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak, azokkal arányosaknak kell lenniük²⁶. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kötelezettségek:

- Indokoltak, tehát megfelelnek a probléma természetének.
- Arányosak, tehát megfelelnek a probléma súlyának.

Az Eht. XII. Fejezete lehetővé teszi az Elnök számára különböző kötelezettségek kirovását a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra, meghatározott versenyproblémák esetén. Ezek a kötelezettségek a III.3. pontban kerültek felsorolásra.

²⁶ Eht. 62. §. (1) b)

A lehetséges piactorzító magatartások vizsgálata során minden esetben megvizsgáltam (III.4.1.2.1.-III.4.1.2.3 pontok), hogy melyek azok az Eht.-ban meghatározott kötelezettségek, amelyek a leginkább képesek az adott piactorzító magatartásformák kezelésére/megelőzésére. A piactorzító magatartások és a szabályozási eszközök összerendelése látható a 2. táblázatban.

Piactorzító magatartás	Kezelésére/megelőzésére alkalmas kötelezettség
Hozzáférés, szolgáltatás nyújtásának megtagadása	Hozzáférési kötelezettség (Eht. 106. §)
Árdiszkrimináció	Költségalapúság (Eht. 108. §)
Túlzó árazás/keresztfinanszírozás	Költségalapúság (Eht. 108. §), Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)
Az információ visszatartása	Átláthatóság (Eht. 102-103. §), Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Indokolatlan előírások, követelmények	Átláthatóság (Eht. 102-103. §), Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)

2. táblázat: Lehetséges piactorzító magatartásformák és a kezelésükre alkalmas kötelezettségek

A III.4.1. pontban elvégzett vizsgálatok alapján kiderült, hogy a felsorolt piactorzító magatartásformák szabályozás hiányában felmerülhetnek a Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban azonosított piacain, valamint azonosításra kerültek azok a kötelezettségek, amelyek alkalmasak a lehetséges piactorzító magatartásformák megelőzésére/kezelésére (tehát megfelelnek a probléma természetének). A 2. táblázatban felsorolt kötelezettségek tehát a feltárt lehetséges versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak tekinthetők, ezért kirovásuk indokolt.

A kötelezettségek meghatározása során részletesen vizsgáltam, hogy a felsorolt szabályozói eszközök milyen formában alkalmasak leginkább a feltárt lehetséges versenyprobléma következményeinek – ti. a leírt versenytorzító magatartások lehetőségének – orvoslására.

III.4.2.1. Átláthatóság

Az Eht. 102. § alapján az Elnök határozatában átlátható működést biztosító kötelezettséget írhat elő a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban, és előírhatja a Kötelezett Szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. Az Eht. 102-103. §-ai szerinti „átláthatóság” kötelezettség előírásának egyik alapvető célja, hogy a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások bizonyos feltételei a Jogosult Szolgáltatók számára nyilvánosak, megismerhetők legyenek. Ugyanakkor az átláthatóság kötelezettségét minden esetben valamilyen más kötelezettséggel együtt célszerű kiszabni, így más kötelezettségek teljesítésének, illetve gyakorlati megvalósulásának eszközeként is szolgál.

Az átláthatóság a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” elnevezésű piacon elsősorban a jelentős piaci erejű szolgáltatók által nyújtott szolgáltatások igénybevételi feltételeinek (beleértve az árat) nyilvánosságra hozatalát jelentheti. Ez segít a

lehetséges versenyellenes magatartásformák (elsősorban a nem árjellegű versenytorzító magatartásformák, így például információ visszatartása, indokolatlan előírások) megelőzésében, láthatóvá tételében; a Jogosult vagy esetleg még csak a piacra belépni szándékozó szolgáltatók számára is transzparens, a megalapozott üzleti tervezést lehetővé tevő, illetve segítő viszonyok alakulnak ki, amely ezen kötelezettség hiányában más eszközzel nem érhető el. Az átláthatóság ilyen értelemben a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését, visszatarthatja továbbá a Kötelezett Szolgáltatókat a hálózati szerződések körében a versenyellenes, egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától.

Emellett az átláthatóság csökkenti annak a lehetőségét is, hogy egy Kötelezett Szolgáltató a különböző Jogosult Szolgáltatókkal különböző feltételek mellett vagy különböző díjakon kössön hálózati szerződéseket, előnyben részesítve vagy hátrányba hozva ezzel egyes versenytársakat a piacon. Az átláthatóság kötelezettsége így alkalmas az „egyenlő elbánás” és a „költségalapúság” kötelezettségek támogatására/ellenőrzésére.

Az NHH Tanácsa a DH-25712-47/2008. számú határozattal lezárt harmadik piacelemzés során is kiróta az átláthatóság kötelezettségét, a fentiekben elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy az erőfölény és az abból fakadó lehetséges piactorzító magatartások továbbra is indokoltá teszik ezen kötelezettség fenntartását a rendelkező részben foglalt módosításokkal.

Az átláthatóság keretében nyilvánosságra hozandó információk körében nem történt módosulás az előző határozathoz képest. A szolgáltatók - a DH-25712-47/2008. számú határozattal egyezően - továbbra is kötelesek nyilvánosságra hozni a szolgáltatás nyújtásának, valamint igénybevételének feltételeit, valamint az alkalmazott díjakat. A honlapon történő nyilvánosságra hozattal kapcsolatos előírásokat pontosítottam annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges információkat a lehető legegyszerűbb módon megtalálják. Ennek keretében a Kötelezett Szolgáltatók nemcsak a díjtáblázat, hanem valamennyi, az átláthatóság keretében kötelezően nyilvánosságra hozandó információ esetében kötelesek a Hatóság részére bejelenteni azok pontos elérhetőségét (URL). A kötelezés valamennyi információra történő kiterjesztésének fő célja az, hogy a Kötelezett Szolgáltató társszolgáltatói és a befektetők, valamint az Hatóság piacfelügyeleti eljárásaiban ne csak a JPE szolgáltató díjai, hanem a szolgáltatásával kapcsolatos egyéb információk is könnyen megtalálhatóak legyenek a szolgáltató honlapján, vagyis tovább növekedjék az átláthatóság. Az átláthatóság biztosítását szolgálja továbbá, hogy a Hatóság honlapján (www.nmhh.hu) is közzétételre kerülnek az átláthatóság keretében megismerhető információk. Az adatok naprakészségét és ellenőrizhetőségét szolgálja az adat- és változásbejelentésre vonatkozó pontos határidők előírása.

Az ellenőrzési tapasztalatok szintén azt támasztják alá, hogy indokolt a megfelelő internetes azonosító címek (URL-ek) Hatóság számára történő megküldésének az előírása. A korábbi tapasztalatok szerint a Kötelezett Szolgáltatók közül többen csak figyelmeztetés után küldték meg az URL-eket. Amióta az új rendszer működik, a piaci szereplők még egyszer sem jelezték, hogy nem találták meg a díjakat a Kötelezett Szolgáltatók honlapján.

Mivel a Kötelezett Szolgáltatók már kialakították honlapjukon ezt a felületet, a továbbiakban ennek frissítése, illetve kiegészítése az előző piacelemzések során kirótt kötelezettséghez képest nem okoz számottevő többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára, azaz a **kötelezettség a versenyproblémával és az ebből fakadó lehetséges piactorzító magatartásokkal arányos.**

III.4.2.2. Egyenlő elbánás

Az egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettség a jelentős piaci erejű szolgáltatókat visszatarthatja egyes versenyellenes magatartásformák alkalmazásától. A mobil hívásvégződtetés esetében az egyenlő elbánás elsősorban azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók nem tesznek különbséget a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás igénybe vevői között a szolgáltatás ellenértéke és igénybevételének feltételei tekintetében. Az egyenlő elbánás egyrészt a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók esetében azonos feltételek alkalmazását követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól. Másrészt pedig más szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató saját, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásai viszonyában követeli meg a diszkriminációmentességet. Ebben az esetben a jelentős piaci erejű szolgáltatónak legalább ugyanolyan feltételeket – többek között minőségben, nyújtott információk tekintetében – kell nyújtania más szolgáltatók számára, mint amilyeneket saját, illetve bármely általa irányított más szolgáltató számára kínál.

Az egyenlő elbánás a korábban vizsgált piactorzító magatartásformák közül hozzájárul a nem árjellegű versenyproblémák nagy részének – információ visszatartás, indokolatlan előírások, valamint az árjellegű versenyproblémák közül az árdiszkriminációnak a kezeléséhez. Az egyenlő elbánás, mint kötelezettség tehát megfelel a probléma jellegének.

A jelen határozatban szabályozott piac esetében az egyenlő elbánás kötelezettségének előírása egyrészt biztosítja, hogy a mobilszolgáltatók minden hívásvégződtetési szolgáltatást vásárló számára egységesen, a meghatározott percdíjakat alkalmazzák, a meghatározott módon, vagyis minden napszakban, a hét minden napján, minden hívásvégződtetési szolgáltatást igénybevevővel szemben. Másrészt az egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettség a mobilszolgáltatókat visszatarthatja egyes, elsősorban nem árjellegű versenyellenes magatartásformák alkalmazásától. Ilyen helyzet állhat elő a piacra esetleg újonnan belépő szereplők viszonylatában, ahol az új piacra lépőt a Kötelezett a már piacon lévő szolgáltatókkal szemben alkalmazott feltételektől kedvezőtlenebb feltételekkel igyekezne távol tartani.

Az NHH Tanácsa a DH-25712-47/2008. számú határozattal lezárt harmadik piacelemzés során is kiróta az egyenlő elbánás kötelezettségét, a fentiekben elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy az erőfölény és az abból fakadó lehetséges piactorzító magatartások továbbra is indokolttá teszik ezen kötelezettség változatlan formában történő fenntartását.

Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy bár a Kötelezett Szolgáltatók esetében továbbra sem tapasztaltam az egyenlő elbánás elvét sértő magatartást, azonban a szolgáltatók által a múltban folytatott elektronikus hírközlési szabályt nem sértő gyakorlata nem zárja ki, hogy a jövőben (esetleg lényegesen megváltozó körülmények között) nem fordulhat elő diszkriminatív szolgáltatói gyakorlat. Az erre való ösztönözöttség ugyanis kétség kívül nőhet a

korábbanál alacsonyabb díjak alkalmazására kötelezés esetén, ugyanis a kötelezettség kiszabásának hiányában a mobilszolgáltatóknak megvan a lehetőségük arra, hogy a korábbanál alacsonyabb díjak alkalmazása miatt fellépő hátrányt a hálózati szerződések módosítása útján szerzett egyéb előnyökön keresztül kompenzálhatják, miközben egyes szolgáltatókat előnyben, másokat hátrányban részesítenek.

Megállapítottam továbbá, hogy a kötelezettség teljesítése a Kötelezett Szolgáltatók számára semmiféle többletkiadással vagy többletvekenységgel nem jár, tehát az, hogy a kötelezettség nem arányos a probléma súlyával, fel sem merülhet.

III.4.2.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

Az Eht. 108. §-a lehetővé teszi az Elnök számára költségalapúsággal kapcsolatos kötelezettségek előírását az összekapcsolási vagy hozzáférési szolgáltatások tekintetében, amennyiben a piacelemzés a hatékony verseny hiányát tárta fel és ennek következtében kötelezettségek híján az érintett szolgáltatók indokolatlanul magas díjakat alkalmazhatnak. Ez a szabályozási lehetőség a gyakorlatban különböző árszabályozási eszközök és költségelszámolási kötelezettségek alkalmazását jelenti.

A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség a korábban vizsgált piactorzító magatartásformák közül megfelelően képes kezelni az árjellegű versenyproblémákat (árdiszkrimináció, túlzott árazás/keresztfinanszírozás).

A fentiek alapján az érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókat a hívásvégződtetés tekintetében költségalapú árak alkalmazására kötelezem, amely költségalapú árak kiszámításánál a LRIC (hosszú távú növekményi költségszámítás) költségszámítási módszertan szerinti költségalapú árak elérését tűztem ki szabályozói célként. A költségalapú árak megállapítására alkalmazott módszer kiválasztása során szem előtt tartottam, hogy a kötelezettségek kirovása során a szabályozásnak a versenyhiány következményeinek orvoslására kell törekedniük. A kötelezettségként előírt LRIC módszer alkalmazásával kialakított költségalapú nagykereskedelmi ár (amely magában foglalja a befektetett tőke piaci kockázatnak megfelelő megtérülését is) a közgazdasági elmélet szerint megfelel annak az árnak, amely tökéletes verseny esetén hosszú távon kialakulna (kompetitív díjszint).

A kompetitív árszint meghatározásához tehát nemzetközileg elismert és alkalmazott módszer a hosszú távú növekményi költségszámítás (LRIC), amely meghatározott közgazdasági alapelvekre épül. A módszertan lépéseire az Európai Közösségi dokumentumok (kiemelten az Európai Bizottság erre vonatkozó Ajánlása²⁷) is tartalmazznak előírásokat, ugyanakkor egy-egy országon belül a megvalósítás konkrét részleteit a nemzeti hatóságok feladata szabályozni.

A LRIC költségmodell alapján kialakított és az Elnök által jóváhagyott kompetitív díj lehetővé teszi, hogy a Kötelezett Szolgáltatóval hálózati hozzáférési jogviszonyra lépő Jogosult Szolgáltató olyan versenyképes áron vegye igénybe a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatótól, amely egyszerre biztosítja a Kötelezett Szolgáltató

²⁷ A Bizottság Ajánlása (2009. május 7.) az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről (2009/396/EK)

felmerülő költségeinek megtérülését, és a verseny folytán a kapcsolódó piacokon a kiskereskedelmi árak versenyárhoz való közeledését.

A fentiek alapján a költségalapú árszabályozás (a jelen határozatban meghatározott más kötelezettségekkel együtt) megfelelő eszköz a feltárt piaci probléma (és az általa okozott lehetséges versenytorzító magatartás) orvoslására.

Az NHH Tanácsa a DH-25712-47/2008. számú határozattal lezárt harmadik piacelemzés során is kirotta a költségalapúság kötelezettségét, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy az erőfölény és az abból fakadó lehetséges piactorzító magatartások továbbra is indokoltá teszik ezen kötelezettség fenntartását.

Magyarországon a szabályozás a kezdeti szakaszban a mobil rádiótelefon-szolgáltatókat felülről lefelé építkező LRIC módszer (TD-LRIC) kidolgozására, és ennek alkalmazásával a költségalapú hívásvégződtetési díjak meghatározására kötelezte²⁸. A korábbi szabályozás szerint tehát a Kötelezett Szolgáltatók a jogszabály, majd a Tanács határozatában előírt elvek szerint voltak kötelesek költségalapú díjukat kiszámítani, és azt a Tanácshoz jóváhagyásra benyújtani, amelynek jóváhagyásáról, illetve jóváhagyás hiányában megállapításáról a Tanács külön eljárásban döntött.

Annak ellenére, hogy a Kötelezett Szolgáltatókat korábban terhelő költségalapúság kötelezettsége körében a saját maguk által felépített modell alapján kiszámított díjak jóváhagyására voltak kötelezettek, a Tanács az első eljárásaiban mégis „benchmark” módszer segítségével határozta meg a Kötelezett Szolgáltatók hívásvégződtetési díjait. Ennek alapvető oka az volt, hogy a szolgáltatói modellek korrekciójára, az alapján a költségalapú díjak kiszámítására – a modellek elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokkal ellentétes módon történő felépítése miatt – a Tanácsnak nem volt lehetősége. A „benchmark” alapú díjmegállapítás jellegéből adódóan a költségalapú díjak jóváhagyására irányuló eljárásban a díjmegállapítás kiegészítő szabályaként működött, melyet azonban a Kötelezett Szolgáltatók minden esetben vitattak. Az érintett piacra vonatkozó piacelemzési eljárások alkalmával folytatott egyeztetések keretében már az Európai Bizottság is egyre inkább szorgalmazta, hogy a Tanács a lefolytatandó piacelemzések során a „beszédcélú hívásvégződtetés mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatás költségalapú nagykereskedelmi díja vonatkozásában rendelkezzen egy viszonyítási alapnak, kiindulási pontnak tekinthető eszközzel. Ezért a Tanács már a DH-9549-55/2006 számú határozatban a BU-LRIC költségmodell felépítése, valamint az érintett szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott adatokkal történő feltöltése mellett döntött. A DH-9549-55/2006. számú határozat ugyan már a BU-LRIC modell alapján határozta meg a végződtetési díjakat, de a Kötelezett Szolgáltatók választhattak, hogy TD-LRIC módszer alapján maguk számíttják ki a végződtetési díjakat vagy a BU-LRIC módszertan alapján a Hatóság által kiszámított díjakat alkalmazzák. A DH-25712-47/2008. számú határozatban ezzel szemben a Hatóság már kizárólag a BU-LRIC modell alapján állapította meg a díjakat, a TD-LRIC modellen alapuló díjak kiszámítására a Kötelezett Szolgáltatókat ezen határozat [128] pontjában foglalt indokolás alapján nem kötelezte. Ezen pontban foglalt indokolás megfelelően irányadó jelen határozat tekintetében is.

²⁸ A Magyar Telekomot (illetve jogelődjét) 2003-tól, a Telenort (illetve jogelődjét) 2004-től, a Vodafone-t pedig 2005-től terhelte a TD-LRIC modell alapján történő költségalapú díjképzési kötelezettség.

A Tanácsnak tehát már a korábbi két eljárás során is rendelkezésére állt egy BU-LRIC modell, amely egyrészt a költségalapú hívásvégződtetési díj ellenőrzése körében kerülhet alkalmazásra, másrészt pedig a költségalapú hívásvégződtetési díj megállapítására szolgáló eszköz is lehet.

A korábbi piacelemzési illetve a hívásvégződtetési díjak jóváhagyására és megállapítására vonatkozó közigazgatási eljárások valamint ezen határozatok bírósági felülvizsgálta során hozott jogerős bírósági döntések tapasztalatai, illetve az Európai Unió távközlés-szabályozási koncepció fejlődési irányjai alapján a következő megállapítások tehetők:

- a) A BU-LRIC költségmodell korábbi eljárásokban történő felépítése, és használata útján a Hatóság megbizonyosodott arról, hogy a BU-LRIC modell a költségalapú hívásvégződtetési díj megállapítására alkalmas eszköz. A BU-LRIC költségmodellnek a hívásvégződtetési díj megállapítása körében történő alkalmazását az a körülmény alapozza meg, hogy kielégíti a költségalapúság alapkövetelményeit, amennyiben a szolgáltatás nyújtásához szükséges költségeket veszi számba, és ezeket a hosszú távú növekményi (különbözeti) költségszámítás szabályai szerint dolgozza fel. A BU-LRIC (azaz alulról felfelé építkező) megközelítés egy hipotetikus, hatékony hálózaton való szolgáltatásnyújtás költségeit modellezi, amely módszer teljes körűen eleget tesz az Eht. 108. § (2) bekezdésében foglalt kritériumoknak is. A Hatóság által épített BU-LRIC modell tehát képes minden olyan szempont figyelembevételére, ami a korrekt költségalapú hívásvégződtetési díj megállapításához szükséges, ezért nem szükséges egy olyan párhuzamos ármegállapító eszköz fenntartása (TD-LRIC módszer), amelynek az elektronikus hírközlési szabályok szerinti alkalmazása a Kötelezett Szolgáltatók részéről ellenállásba ütközött.
- b) Az Európai Unió hírközlés-szabályozási koncepciója abban az irányban fejlődött, hogy az ármegállapító eszközök közül a nemzetközi gyakorlatban kedvező tapasztalatokat mutató és szabályozásszakmai megközelítésből is szakszerű BU-LRIC modell legyen az ármegállapítás eszköze. A hívásvégződtetési díjak szabályozói kezelésével kapcsolatos 2009/396/EK Ajánlás²⁹ 2. pontja ajánlja a modell alkalmazását, és már részletes előírásokat is tartalmaz, amelyet a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni.

Az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok egyértelműen lehetővé teszik az Elnök számára, hogy a BU-LRIC modell alapján állapítsa meg a Kötelezett Szolgáltatók hívásvégződtetési díját (azaz az Elnök joga az egyes díjmegállapítási modellek és módszerek közötti választás).

A „költségalapúság” kötelezettsége az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok alapján (alkalmazásával) szabható ki. Az Eht. 108. § (1) bekezdése szerint a Hatóság a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség keretében a következő rendelkezéseket írhatja elő:

„a) költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget írhat elő,

b) meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására, illetve a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettséget írhat elő, továbbá

²⁹ A Bizottság Ajánlása (2009. május 7.) az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről (2009/396/EK)

c) a hatékony szolgáltatás költségének ellenőrzésére a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítási módszert alkalmazhat.”

Az Eht. 108. § (1) bekezdése nem fogalmaz meg egymással összefüggő és/vagy konjunktív feltételeket, ezáltal az Eht. fenti és 108. §-ban fogalt egyéb rendelkezések alapján sincs akadálya annak, hogy a 108. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettség kiszabásától jelen határozatban eltekintsek, és csak az a) pontban foglalt „költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget” írom elő, a 108. § (5) bekezdésében foglaltak egyidejű alkalmazásával.

Az Eht. 108. § (1) bekezdés a) pontja és 108. § (5) bekezdése alapján hozott aktus (BU-LRIC modell alapján történő díjmeghatározás), mint mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási döntés jogilag kötött aktus, mert jogszabályon alapul, továbbá a jogi norma meghatározza a döntés célját, kereteit és tartalmát:

- A költségalapú végződtetési átlagdíj megállapítása körében biztosított mérlegelési jogkör hírközlés-ágazati specialitásokkal rendelkezik. A BU-LRIC modell alapján történő díjmegállapításnak meg kell felelnie egyrészt az Eht. 108. § (2) bekezdésében foglalt speciális szabályoknak, másrészt az Eht. 108. § (1) bekezdés a) pontja alapján kirótt kötelezettség alapján azon feltételnek, hogy alkalmas legyen a költségalapú díj kiszámítására. Harmadrészt a fentiekből következően annak a követelménynek is, hogy a modell a vele szemben támasztott szokásos szakmai szabályoknak megfeleljen.
- Ezen speciális, hírközlési jogban szükségszerű jogalkotási indokokon túl az Elnököt kötik a költségalapúság körében a mérlegelési jogkör alkalmazásával hozott hatósági aktusokkal szembeni követelmények. Így a mérlegelésnek meg kell felelnie a jogszabályban foglalt normáknak, jogelveknek, célkitűzéseknek és kellő mértékben fel kell tárni a tényállással összefüggő körülményeket, meg kell határozni a mérlegelési szempontrendszer, továbbá megfelelően megindokolni a mérlegelési jogkörben hozott döntés egyes elemeit.

A fentieknek való megfelelés érdekében:

- a Határozat indokolás jelen pontjának későbbi része tartalmazza a DH-25712-47/2008. számú határozatban szereplő BU-LRIC modellhez képest végrehajtott módosításokat és annak indokait;
- a Határozat indokolás jelen pontjának későbbi része tartalmazza a 3G hálózatok költségének BU-LRIC modellben való figyelembevételi lehetőségének indokolását;
- továbbá az indokoláshoz kapcsolódó függelék részletesen indokolja magát a felépített BU-LRIC modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.

Jelen eljárásban a költségalapú díjjal kapcsolatos tényállás tisztázási kötelezettségnek oly módon tettem eleget, hogy a Kötelezett Szolgáltatókat az Eht. 103. § (3) bekezdése alapján terhelő kötelezettséget a piacelemzési eljárásban történő adatszolgáltatási eljárás keretében érvényesítettem.

Ennek keretében felhívtam a Kötelezett Szolgáltatókat, hogy a BU-LRIC modellnek a DH-25712-47/2008. számú határozat közzétevése óta eltelt időszakban bekövetkezett esetleges

változások miatti frissített (új) adatokkal való feltöltése érdekében, a tényállás teljes körű tisztázását elősegítve, szolgáltatassanak adatokat.

A fentiek ugyanakkor nem érintik a Kötelezett Szolgáltatókat a költségalapú díjak megállapításával kapcsolatban terhelő kötelezettségeket és az őket megillető jogokat, hiszen egyrészt a Kötelezett Szolgáltatókat az Eht. 103. § (1) bekezdése alapján terhelő költségalapúság bizonyítása kötelezettségének jelen eljárásban történő érvényesítése nem változtat magán a korábbi eljárásokban őket terhelő bizonyítási kötelezettség tartalmán, továbbá, a Kötelezett Szolgáltatókat mind a BU-LRIC modellel, mind pedig az eljárás egésze tekintetében a korábbi eljárásokkal egyezően az eljárás során megillette a Ket. 51. §-a szerinti nyilatkozattételi jog valamint az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a alapján a határozattervezettel kapcsolatos észrevételezési jog.

DH-25712-47/2008. számú határozatban szereplő BU-LRIC modellhez képest végrehajtott módosítások

A BU-LRIC költségmodell, illetve az általa feldolgozott adatok az előző szabályozási ciklushoz képest változtak az EU Bizottság hívásvégződtetésre vonatkozó ajánlása és a technológia alkalmazás fejlődése következtében. Megváltozott a modellezett hálózat technológiai szerkezete (2G/3G, NGN), a figyelembe vehető költségek köre (forgalomfüggő költségek), az inkrementális költség meghatározásának módja és az értékcsökkenés számítása. A feldolgozott adatok időtávja a gazdasági értékcsökkenés számítás alkalmazása következtében kibővült.

A BU LRIC költségmodell értelemszerűen új időszakra, 2010-re vonatkozóan határozza meg egy hipotetikus hatékony mobilszolgáltató egységköltségét, amelynek során a szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott tényadatok és előrejelzések kerültek felhasználásra.

Módosult a számítások során felhasznált tőkeköltség-szorzó értéke. A WACC aktuális értékének a megállapításához a Hatóság új módszertant dolgozott ki és azt honlapján nyilvánosságra hozta. A *Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban* elnevezésű nagykereskedelmi piacon azonosított JPE szolgáltatókra vonatkozó tőkeköltség-szorzó (a továbbiakban: WACC) értéket 14,8 %-ban állapítottam meg, ami – hasonlóan a megelőző WACC-hoz - a WACC értékének megállapításául szolgáló tanácsadói jelentésben³⁰ meghatározott célsáv közepe. A WACC érték funkciója az, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak a rájuk vonatkozó és kihirdetett piacelemzési határozatokban szereplő WACC mértékéig nyílik lehetőségük a működtetett tőkéjük költségeinek az áraikban történő érvényesítésére.

A BU-LRIC modell elméleti felépítése nem változott. Szerkezete és fájl struktúrája módosult az EU Bizottság ajánlásának való megfelelés technikai megvalósítása során, az adatok és kalkulációk legmegfelelőbb kezelése érdekében.

3G hálózatok költségének BU-LRIC modellben való figyelembevétele

A BU-LRIC költségmodellben már nemcsak kizárólag GSM hálózati elemek (2G) költségeit vettem figyelembe a hívásvégződtetési díj meghatározása során, hanem beépítésre kerültek

³⁰ A Hatóság honlapján 2010 októberében közzétett WACC számítási módszertan alapján: Szabályozói tőkeköltség-számítás a távközlési piacon, Metodológiai összefoglaló, 2010. október

UMTS (3G) hálózati elemek is, továbbá az újgenerációs hálózatok működése is figyelembe vételre került. (Jelen határozat terminológiájában 3G hálózatnak a magyarországi mobil szolgáltatók azon hálózatát értjük, melyen az UMTS licenz nélkül nem volnának jogosultak szolgáltatást nyújtani.) A 3G bevonásának az oka elsődlegesen az volt, hogy a mobilszolgáltatók mind a 2G, mind a 3G hálózataikat használják a mobil beszédcélú hívásvégződtetés szolgáltatás nyújtására. Noha a 3G a vizsgált piac szempontjából csak egy olyan új technológiának tekinthető, amely nem ennek a szolgáltatásnak az érdekében jött létre, és amely nélkül a mobil beszédcélú hívásvégződtetés szolgáltatás maradéktalanul teljesíthető volna, a költség-meghatározás szempontjából nem hagyható figyelmen kívül, mert használata a vizsgált szolgáltatás nyújtásának egy hatékonyabb módját jelenti, súlya pedig folyamatosan nő a vizsgált szolgáltatás tekintetében. Fentiekén túl az európai szabályozási tendencia is jelentőséget tulajdonít az együttműködő technológiák együttes figyelembevételének.

A mobil hívásvégződtetés szolgáltatás tartalma ugyanis változatlan, és független attól, hogy az a mobilszolgáltató 2G vagy 3G hálózatán jön-e létre. Rögzíthető, hogy a hang hívásvégződtetés biztosítása a 3G hálózatokon kizárólag az egyes mobilszolgáltatók hálózatfejlesztési döntésein múlik, a szolgáltatást igénybevevő távközlési szolgáltatóknak és végső soron azok előfizetőinek semmiféle ráhatásuk nincs arra, hogy az általuk végződtetésre átadott forgalom a mobilszolgáltató melyik hálózatán végződjék. Tehát a 3G hálózat használata a mobil hívásvégződtetés szolgáltatásra tipikusan a szolgáltatók hatáskörébe tartozó döntés.

A fentiek alapján azért döntöttem a BU-LRIC modell 3G hálózatokra történő kiterjesztése mellett, mert a 3G hálózatok megjelenése egy hatékonyabb technológiát jelent a nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtetésben, és a 3G hálózatok terjedésével azok jelentősége is megnőtt.

A BU-LRIC költségmodell alapján kialakított költségalapú díj mértéke 4,64 Ft/perc, amely díj a Hatóság által felépített BU-LRIC költségmodell alkalmazásának végeredményeként kapott érték. A BU-LRIC költségmodell részletes leírását, továbbá az input adatok egységes listáját, illetve az adatok képzésének módját, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat jelen határozat indokolásához kapcsolódó függelék tartalmazza.

A Határozat rendelkező részében meghatározottak alapján a Kötelezett Szolgáltatók a BU-LRIC költségmodell végeredményeként továbbra is azonos mértékű (szimmetrikus) költségalapú hívásvégződtetési díjat kötelesek alkalmazni. Ez a rendelkezés összhangban van az EU Bizottság vonatkozó Ajánlásával.

Az azonos mértékű hívásvégződtetési díj alkalmazását elsősorban az indokolja, hogy mindhárom magyarországi mobilszolgáltató esetében azonos költségeket feltételezhetünk, mivel mindhárom mobilszolgáltató ugyanazon frekvenciasávokban működik, azonos sávzélességgel rendelkezik, mindegyik szolgáltató hálózata országos lefedettséget biztosít, és mindegyikük rendelkezik UMTS engedéllyel.

A közös célérték meghatározása egy 1/3 rész forgalom kielégítésre méretezett, elméleti, hatékony szolgáltató költségeinek figyelembevételével történt. Ez összhangban van az előző eljárásban alkalmazott eljárással, figyelembe veszi a magyarországi mobil piac terjedelmét, szereplőinek számát és azt, hogy a szolgáltatók azonos külső feltételek mellett működnek,

beleértve azt a fontos körülményt, hogy mindhárom szolgáltató azonos időben kapott UMTS engedélyt.

A DH-9549-55/2006. számú határozat bírósági felülvizsgálata során kirendelt szakértő álláspontja is az volt, hogy a Kötelezett Szolgáltatók piaci helyzete, pozíciója és a BU-LRIC költségmodell és költségalapú díj meghatározása szempontjából releváns paramétereik kiegyenlítettek, ezáltal a végződtetési díjakban való különbségtétel a szolgáltatók között nem indokolt. A szimmetrikus díjak melletti újabb érv a 2009-ben megjelent Ajánlás, mely egyértelműen rögzíti, hogy díjkülönbség csak a szolgáltatók hatáskörén kívül eső, objektív költségkülönbségek esetén ismerhető el. Ilyen körülmény azonban a magyarországi mobilszolgáltatók esetében nem azonosítható.

Továbbra is fenntartom azt a szabályozást, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatónak naptári és napszaki megosztástól független hívásvégződtetési díjakat kell távközlési partnereivel szemben alkalmaznia, az összes végződtetett beszédpercre vonatkozóan.

A napszaki megosztástól független hívásvégződtetési díj alkalmazásának feltétlen előnyeként értékelhető, hogy a határozat kihirdetésével minden piaci szereplő pontosan tudja az egyes szolgáltatók által alkalmazott hívásvégződtetési díjakat, amely a piaci szabályozás előreláthatóságát, kiszámíthatóságát is szolgálja. Ez az elszámolási módszer minden időszakban biztosítja, hogy az elszámolás pontosan a meghatározott hívásvégződtetési díjon történjék, valamint jelentősen leegyszerűsíti a hívásvégződtetési díjak átláthatóságát és ellenőrizhetőségét, biztosítja azok tervezhetőségét és stabilitását.

A hívást indító szolgáltató adott forgalmi viszonyok mellett ugyanannyi nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjat fizet egységes percdíjon történő elszámolás esetén is, mint csúcsidejű és csúcsidőn kívüli forgalmi díjak mellett (amennyiben azok jól kerültek megállapításra). Az előfizetőinek biztosított csúcsidejű és csúcsidőn kívüli kiskereskedelmi forgalmi díjat tehát a mobil hívásvégződtetési díj ilyen megbontása nélkül is saját hatáskörében megállapíthatja, ez számára költségváltozást nem jelent.

Noha megítélésem szerint a költségalapú, adott esetben a BU-LRIC módszer szerint kialakított, hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése jelentené a feltárt versenyprobléma és következményeinek orvoslását, azt is figyelembe vettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók által (tanácsi határozat alapján) jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési átlagdíjak és jelen határozatban foglalt végződtetési díjak között jelentős a különbség. Ezért az így meghatározott hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése zavart okozhatna a Kötelezett Szolgáltatók gazdálkodásában.

A fentiekben kívül azonban arra is tekintettel kellett lennem, hogy a kívánatos célt, a költségalapú hívásvégződtetési díjak alkalmazását a teljes távközlési piacon a hatékony versenyfeltételeinek biztosítása érdekében nem lehet túlságosan távoli időpontra halasztani, azt a lehető leghamarabb el kell érni.

A fenti két szempont mérlegelésével meghatároztam egy ütemtervet (glide path), amely előírja, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a célértéknek tekintett költségalapú hívásvégződtetési díjat milyen módon érhék el. Tekintettel a fentiekben kifejtettekre, és arra, hogy a DH-9549-55/2006. számú határozat szerint, az ott foglalt indokolásnak megfelelően mindhárom mobil szolgáltatónak 2009. január 1. napjától azonos díjat kell alkalmaznia, a glide path előírása során a Kötelezett Szolgáltatókra továbbra is minden lépcsőben azonos díj alkalmazását írtam elő. A glide path előírása összhangban van a legtöbb európai hatóság gyakorlatával és a European Regulators Group (ERG) álláspontjával is, mely támogatja a glide path

alkalmazását, mint egy olyan eszközt, amely eddig is segített elérni a szabályozási célokat, és a jövőben is alkalmazni javasol³¹.

A glide path jellemzőinek meghatározásakor maximálisan támaszkodtam a DH-25712-47/2008. számú határozat szerinti glide path alkalmazása során nyert tapasztalatokra. A glide path lépcsőinek meghatározásakor két szempont érvényre juttatását tartottam kiemelkedően fontosnak. Egyrészt azt, hogy minden mobilszolgáltató hívásvégződtetési díja évente azonos mértékben csökkenjen, másrészt azt, hogy kiszámítható, stabil feltételeket teremtsen a piaci szereplők számára illetve, hogy a korábban adott időszakra meghatározott glide path értéknél kedvezőbb érték ne adódjon a számítási elv alkalmazása alapján. Fentiek alapján a glide path első lépcsőjének a DH-25712-47/2008. számú határozatában meghatározásra került 11,86 Ft-os értéket tettem. Ezt az értéket a piac szereplői már ismerik, várakozásaikba beépítették. A további két lépcső esetében az évenként azonos 2,40 Ft/perc mértékű díjcsökkentés alkalmazása biztosítja az arányos terheket. Az évenként azonos 2,40 Ft/perc mértékű csökkentési ütem meghatározásának kiinduló értéke 11,86 Ft/perc, míg a célértéke a hatósági BU-LRIC módszertannal meghatározott költségalapú hívásvégződtetési díj.

A glide path időtartamának meghatározásakor nagymértékben támaszkodtam a DH-9549-55/2006. és a DH-25712-47/2008. számú határozatok végrehajtásával kapcsolatban nyert tapasztalatokra. Ennek a követelménynek a legfeljebb 3 lépcsős díjcsökkentés felel meg. A 4 lépcsős csökkentés tehát már indokolatlanul elnyújtaná a költségalapú hívásvégződtetési díj eléréséhez szükséges időtartamot. A 2 lépcsős csökkentés mértéke viszont még továbbra is túlzónak tekinthető megítélésem szerint, a szolgáltatók időben arányos, kiszámítható terhelése kedvezőbb piaci folyamatokat generál, mint egy erősebb ütemű, gyors díjcsökkentés, ami akár a piac megzavarásához is vezethetne.

Ugyanakkor – tekintettel a következő piacelemzés eredményeként várható újabb határozat kibocsátásának időpontjára, melyben a célérték változhat a piaci viszonyok függvényében – a 2014. január 1-től érvényes díjtételt, a harmadik lépcsőt, jelen határozatban nem írtam elő.

A fenti módszer alkalmazásával biztosítható a Kötelezett Szolgáltatók számára a több évre előremutató, kiszámítható szabályozási környezet. Ugyanakkor a későbbi piacelemzések során az esetlegesen felmerülő új körülményeket is figyelembe kell venni kötelezettségek értékelése során azzal, hogy amennyiben a piacot érintő lényeges változás nem következik be, akkor a kötelezettség a fentebb meghatározott tartalommal valósuljon meg.

Megállapítottam, hogy a hívásvégződtetési díjakat a kompetitív szintre kényszerítő árszabályozás indokolt és arányos kötelezettség, mivel elősegíti a feltárt versenyprobléma és következményeinek orvoslását, azaz csökkenti a szolgáltatók azon képességét, hogy a hívásvégződtetési díjaikat jelentős piaci erejük kihasználásával tudják meghatározni, valamint a hatékony és fenntartható verseny érvényesülését segíti elő a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon, ezáltal növeli a fogyasztói jóléti többletet. A kompetitív árszint meghatározására a BU-LRIC módszert a fentiek alapján alkalmas eszköznek tartom.

³¹ ERG (08) 31 rev1 Response to Public Consultation on Termination Rates

III.4.2.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

Az Eht. lehetőséget teremt az Elnök számára, hogy hozzáféréssel és összekapcsolással, (valamint közös eszközhasználattal, illetve helymegosztással) kapcsolatos kötelezettségeket írjon elő a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára.

Ennek keretében az Elnök többek között hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását, továbbá az ehhez kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítását írhatja elő.

Ilyen kötelezettséget az Elnök különösen akkor írhat elő, ha a hozzáférés megtagadása, a korábbi hozzáférés visszavonása vagy hasonló hatással járó ésszerűtlen feltételek kikötése a Hatóság mérlegelése szerint megakadályozná a hatékony piaci verseny kialakulását az előfizetői szolgáltatások terén, és ebből eredően az előfizetők érdekeivel ellentétes eredményre vezetne.

A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség megfelelő alkalmazása a korábban vizsgált piactorzító magatartásformák közül megfelelően képes kezelni a hozzáférés megtagadását, valamint képes lehet megelőzni az indokolatlan előírások, követelmények kikötését.

A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség és a költségalapúság kötelezettsége jelen határozatban vizsgált piacon egymást kölcsönösen támogató kötelezettségek, a jelentős piaci erő által lehetővé tett kizorító magatartás hatékony megelőzésére/kezelésére csak együttes kirovásuk ad lehetőséget. A kötelező „hozzáférés és összekapcsolás előírása” ugyanis önmagában nem kezeli azt a problémát, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak – egyéb szabályozás hiányában – nagy szabadságuk van hívásvégződtetési díjaik meghatározásában, a „költségalapúság” kötelezettsége ugyanakkor önmagában nem tudja kiküszöbölni azt a lehetőséget, hogy ösztönözöttség hiányában a jelentős piaci erejű szolgáltatók ne végződtessenek minden hívást.

Az NHH Tanácsa a DH-25712-47/2008. számú határozattal lezárt harmadik piacelemzés során is kirotta ezen kötelezettséget, amelyeket megalapozó tények azóta sem változtak lényegesen. A végfelhasználók által igénybevett szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra továbbra is a Kötelezett Szolgáltató tulajdonát képezi, így a szolgáltatás nyújtásának lehetősége továbbra is függ az infrastruktúrához való hozzáféréstől. A hozzáférés kötelezettségének fenntartása képes biztosítani, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás érdemben megvalósuljon, azaz a Jogosult Szolgáltató képes legyen összekapcsolódni a Kötelezett Szolgáltatóval és annak hálózatához hozzáférve ügyfeleit kiszolgálni.

A lehetséges piactorzító magatartásformák vizsgálata alapján tehát úgy értékeltem, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piachoz tartozó szolgáltatások tényleges igénybevehetőségének érdekében indokolt és arányos a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség fenntartása a rendelkező részben foglaltak szerint.

Mivel a szabályozás hatására a mobil nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjak a korábbi DH-25712-47/2008. sz. határozatban foglalt díjakhoz képest csökkennek, ezért tovább csökken a mobilszolgáltatók gazdasági ösztönözöttsége arra, hogy a hálózatukban minden felajánlott forgalmat végződtessenek. Különösen igaz lehet ez abban az esetben, ha új, a mobilszolgáltatók bármely üzleti szegmensére vonatkozó versenytárs jelenne meg a piacon.

Ezért – szabályozás hiányában – előfordulhatna, hogy az összekapcsolási igénnyel jelentkező új távközlési szolgáltatót a mobilszolgáltató elutasítaná, ezzel is nehezítve annak piacra lépését vagy piaci megerősödését.

A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség tartalma nem módosult érdemben a DH-25712-47/2008. számú határozatban előírtakhoz képest.

Ennek megfelelően nem változtattam meg a kötelezettség körében alkalmazandó Hszr. szabályaira utaló rendelkezést, tekintettel arra, hogy a korábbi szabályozási mód kellően pontos, ezért félreértésre nem adhat okot a Hszr. egyes szabályainak alkalmazhatósága tekintetében. A rendelkező rész továbbra is pontosan nevesíti a Hszr. azon rendelkezéseit, amelyeket a kötelezettség teljesítése során a Kötelezett Szolgáltatónak nem kell alkalmaznia. Ilyennek minősül a Hszr. referenciaajánlatokra vonatkozó III. fejezete, tekintettel arra, hogy az Eht. 103. §-ában foglalt referenciaajánlat készítési kötelezettség jelen határozatban sem került kiszabásra. Ugyancsak nem terheli a Kötelezett Szolgáltatót a Hszr. V. és VI. fejezetében foglalt szabályok alkalmazásának kötelezettsége sem, tekintettel arra, hogy e szabályok elsősorban a helyhez kötött szolgáltatók esetén értelmezhetőek.

Amennyiben a nyújtott „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás sajátosságai ezt nem zárják ki, akkor a kötelezettség teljesítése során az alkalmazási körbe tartoznak viszont:

- a) a Hszr. I. fejezetének rendelkezései, beleértve a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása körében értelmezhető értelmező rendelkezéseket;
- b) a Hszr. II. fejezetének rendelkezései az alábbiak szerint:
 - új összekapcsolási szerződés megkötését igénylő Jogosult Szolgáltató esetén a hálózati szerződés megkötésére vonatkozó rendelkezések;
 - a hálózati szerződés tartalmával kapcsolatos rendelkezések közül a nyújtott szolgáltatással kapcsolatban értelmezhető rendelkezések;
 - új összekapcsolási szerződés megkötését igénylő Jogosult Szolgáltató esetén a hálózati szerződés teljesítésére vonatkozó rendelkezések;
 - a hálózati szerződés módosítására vonatkozó rendelkezések a rendelkező részben foglalt Hszr. 12. §-ától eltérő szabály kivételével; valamint
 - a hálózati szerződés megszűnésére vonatkozó rendelkezések;
- c) új összekapcsolási szerződés megkötését igénylő Jogosult Szolgáltató esetén Hszr. IV. fejezetének rendelkezései.

A „hozzáférés és összekapcsolás” kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltatót arra köteleztem, hogy a hívásvégződtetési díjakra meghatározott ütemezésnek megfelelően köteles az egyes díjak alkalmazására előírt kezdő időpontoktól számított 15 napon belül valamennyi Jogosult Szolgáltatóval kötött hálózati szerződésének módosítását kezdeményezni, és a hálózati szerződéseket a módosítás kezdeményezésétől számított 30 napon belül módosítani.

A fenti – a Hszr. 12. §-ában foglalt szabálytól eltérő – rendelkezés megállapítása továbbra is indokolt, mert a Kötelezett Szolgáltató a „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil

rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatást – az Eht. 88. §-a értelmében – hálózati szerződés alapján köteles nyújtani, és mivel a végződési díj, a jelen kötelezettség teljesítése során alkalmazandó Hszr. 7. § (1) bekezdésében említett Hszr. melléklet 4. pontja szerint, a hálózati szerződések egyik tartalmi elemét képezi, a hívásvégződési díjak határozatban foglalt ütemezés szerinti változása értelemszerűen érinti a Kötelezett Szolgáltató által kötött hálózati szerződéseket is.

A Hszr. 12. §-ától való eltérést elsősorban az indokolja, hogy a (3) bekezdés a felek közös kötelezettségévé teszi a szerződésmódosítást, azonban ezen szabály alkalmazása a hívásvégződési díjak változása esetén nehezen megvalósítható, hiszen a Hszr. 12. § (3) bekezdése alapján előfordulhatna, hogy a felek „egymásra várnak” az alkalmazandó díjnak megfelelő szerződésmódosításra tett ajánlat tekintetében. A módosítás így nem jönne létre, mert egyik fél sem tenne a másiknak szerződésmódosítási ajánlatot. Ezért – a fentieket mérlegelve – továbbra is a Kötelezett Szolgáltatók kötelezettségévé teszem, az ütemezés szerinti új díjak hatályba lépése esetén, a díjnak megfelelő szerződésmódosítási ajánlat megtételét. Egyrészt abból a tényből következően, hogy a díjváltozás nyomán fellépő díjalkalmazási kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót terheli (noha nyilvánvalóan érinti a Jogosult Szolgáltatókat is), másrészt azért, mert a részére beszédcélú hívásvégződés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása esetén a mobiltelefon-szolgáltatók vannak a Hszr. szerinti kötelezett szolgáltatói pozícióban. Annak érdekében, hogy a szerződésmódosítás ténylegesen megvalósuljon, és ne „rekedjen meg” az ajánlattételi szakaszban, a Kötelezett Szolgáltatót a továbbiakban is arra kötelezem, hogy a hálózati szerződéseket a módosítás kezdeményezésétől számított 30 napon belül módosítsa. Amennyiben egy esetleges utólagos ellenőrzési eljárás során megállapítom, hogy a szerződések a fenti határidőn belül nem kerültek módosításra, akkor a Kötelezett Szolgáltató felelősségét abban a tekintetben fogom vizsgálni, hogy minden tőle elvárható megtett-e annak érdekében, hogy a módosítások a határidőn belül véget érjenek. A szerződésmódosítási ajánlat megtételére rendelkezésre álló 15 napot továbbra is elegendőnek tartom arra, hogy Kötelezett Szolgáltató a határozatnak megfelelő szerződésmódosítási ajánlatot tegyen, hiszen az mindössze a hálózati szerződésekben foglalt díj megváltoztatására vonatkozik, és a Kötelezett Szolgáltató a határozatban foglalt ütemezés ismeretében arra megfelelően fel tud készülni. A szerződésmódosításra előírt 30 napos határidő ugyan eltér Hszr. 12. § (3) bekezdésében foglalt határidőtől, de megítélésem szerint a kérdéses szerződésmódosításra így is meglehetősen tág határidő áll a Kötelezett Szolgáltatók rendelkezésére. Egyrészt a már fentebb is említett azon okból, hogy a szerződésmódosítás mindössze egyetlen díjat érint, másrészt azért is, mert egyéb jogszabályváltozástól vagy határozat módosulásától eltérően ebben az esetben nem merül fel annak a lehetősége, hogy a felek esetlegesen nem tudnak megegyezni a szerződés tartalmát illetően, hiszen mind a díjak alkalmazási időpontját, mind összegét és mértékegységét pontosan rögzíti a Határozat. Tekintettel továbbá arra, hogy a Kötelezett Szolgáltató hívásvégződési díjai a Határozat rendelkező része szerint folyamatosan csökkennek, a Jogosult Szolgáltatóknak mindenképpen érdekük, hogy a szerződésmódosítások az előírt határidőn belül létrejörjenek, ezért valószínűsíthető, hogy a szerződések 30 napon belül történő módosítása érdekében a Jogosult Szolgáltatók is maximálisan együtt kívánnak működni a Kötelezett Szolgáltatókkal. A hálózati szerződések módosítása elvégezhető a Kötelezett Szolgáltató általi egyoldalú módosításként is, feltéve, ha erre a hálózati szerződés a Kötelezett Szolgáltatót kifejezetten felhatalmazza. A hatósági ellenőrzések tapasztalatai szerint a szolgáltatók e megoldás felé mozdultak el, tekintettel

arra, hogy a díjváltozásonkénti kétoldalú módosítás a Jogosult Szolgáltatók közreműködésének hiányában rendre megghiúsult.

Jelen kötelezés keretében, a szolgáltatások biztonságának, illetve a Jogosult Szolgáltatók összekapcsolási beruházásának védelmében előírásra került, hogy a jelen határozat megjelenése előtt meglévő összekapcsolási pontokat a Kötelezett Szolgáltatók előzetes figyelmeztetés nélkül nem szüntethetik meg, és nem módosíthatják azok technológiáját. A rendelkezés célja, hogy kizárja annak a lehetőségét, hogy a már megvalósult, élő összekapcsolási pontok megszüntetésével, áthelyezésével vagy a kapcsolódás jellemzőinek (technológiájának) megváltoztatásával a Kötelezett Szolgáltatók arra kényszerítsék a Jogosult Szolgáltatókat, hogy új összekapcsolási pontokon és/vagy megváltoztatott technológiai feltételek szerint átalakított formában legyenek kénytelenek átadni a hívásvégződtetési forgalmat, indokolatlan költségeket okozva ezzel a Jogosult Szolgáltatóknak.

Indokolt lehet ugyanakkor egy összekapcsolási pont megszüntetése, áthelyezése vagy a csatlakozás módjának megváltoztatása, ha a Kötelezett Szolgáltató hálózatfejlesztése, korszerűsítése az összekapcsolási pontok számának természetes csökkenésével vagy átalakításával jár. (Például a korábbi kapcsolási struktúra lecserélése IP alapú hálózati elemekre, amely a kapcsoló eszközök koncentrációját az eddiginél is nagyobb mértékben teszi lehetővé stb.) A Jogosult Szolgáltatók részére azonban ilyen esetekben megfelelő felkészülési időt kell biztosítani, hogy a megváltozott körülményekhez alkalmazkodni tudjanak. Ezért egy már meglévő összekapcsolási pont megszüntetése vagy áthelyezése csak akkor válik lehetségessé, ha a Kötelezett Szolgáltató ezt a szándékát az érintett kedvezményezett szolgáltatóknak és a Hatóságnak a megszüntetés, áthelyezés vagy módosítás előtt legalább három évvel bejelenti, és ezzel egyidejűleg honlapján közzéteszi. A három éves előzetes bejelentési kötelezettséget az indokolja, hogy az alternatív szolgáltatók legalább 3 évvel az összekapcsolási megszüntetése előtt megfelelő tájékoztatást kapjanak, és erre felkészülhessenek.

A 3 éves szabálytól eltérni abban az esetben van lehetősége a Kötelezett Szolgáltatónak, ha az összekapcsolási pont megszüntetése, áthelyezése vagy módosítása a Jogosult Szolgáltató(k) érdekeit nem sérti, erről megállapodnak és a megállapodást a Hatóságnak bejelentik. A Kötelezett Szolgáltató megszüntetheti, áthelyezheti vagy módosíthatja valamely összekapcsolási pontját akkor is, ha a Jogosult Szolgáltatóval nem tud megegyezni, azonban a régi és az új összekapcsolási pont között saját maga a saját költségén biztosítja a Jogosult Szolgáltatóhoz tartozó forgalom átvitelét, vagy az új technológiának megfelelő átalakítását, vagyis a Kötelezett Szolgáltató intézkedése miatt a Jogosult Szolgáltatót nem éri hátrány. A kiszámíthatóság és a változások átláthatósága érdekében mindkét esetben a Kötelezett Szolgáltató internetes honlapján való közzétételi kötelezettséget írtam elő. Az internetes honlapon való közzététel módját az átláthatóság kötelezés keretében határoztam meg.

A hálózatok fejlesztése nyomán egyre növekszik azon szolgáltatók száma, amelyek hálózatuk és a Kötelezettek hálózatának összekapcsolása során előnyben részesítik a teljesen IP alapú összekapcsolást. A Kötelezettek szabadon határozhatnak az IP alapú, csomagkapcsolt összekapcsolási pontok létesítéséről, ugyanakkor – az EU Bizottság NGA Ajánlásával összhangban – a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően 6 hónapos időtávlatra előre kötelesek megadni, hogy fejlesztési terveik szerint terveznek-e, és ha igen, akkor hol terveznek olyan összekapcsolási pontokat létesíteni, ahol a Jogosult Szolgáltatók

közvetlenül IP alapú összekapcsolódást valósíthatnak meg. E kötelezést azért tartottam szükségesnek, hogy a korszerű hálózati elemeket alkalmazó, vagy ilyeneket fejlesztő szolgáltatók reális képet kapjanak arról, hogy mikor, hol és milyen feltételekkel tudnának más IP alapú hálózatokhoz közvetlenül kapcsolódni, megtakarítva ezzel a hagyományos PSTN hálózatok követelményeinek megfelelő átalakítások költségeit.

III.4.2.5. Számviteli szétválasztás

A számviteli szétválasztási kötelezettség alapján a Hatóság többek között előírhatja a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára nagykereskedelmi árai átláthatóvá tételét, továbbá egyéb, az átlátható működéssel, egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettség ellenőrzéséhez szükséges adatok szolgáltatását.

A számviteli szétválasztás a vállalat egészét átfogó, zárt elszámolási rendszer, amely a vállalat teljes tevékenységét lefedi. A számviteli szétválasztási kötelezettség előírja a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy elkülönítetten kezelje a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi tevékenységét. A számviteli szétválasztás olyan szabályozó eszköz, amely több célt szolgál. Biztosítja a szolgáltató gazdálkodásának szabályozói szempontból való átláthatóságát, azaz átláthatóvá teszi az egyes szolgáltatásokkal (jelen esetben kiemelten a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatással) kapcsolatos költségeket, bevételeket, ráfordításokat, a keresztfinanszírozás és az árprés ellenőrzéséhez szükséges adatokat, a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkat. Mivel a Kötelezettnek tevékenységeit gazdaságilag önállóan működő üzletágakként kell a számviteli szétválasztás során kimutatni, biztosítható az egyenlő elbánás számviteli elve teljesülésének nyomon követése a nagykereskedelmi árak ismeretében és a transzferárak átláthatóvá tételével, cégen belül és cégen kívül nyújtott hasonló szolgáltatás ellenértékének vonatkozásában.

Mindezekből következően ennek a szabályozó eszköznek az alkalmazásával jelentősen befolyásolható az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató piaci viselkedése, előírásával megelőzhetőek a piaci folyamatokra kedvezőtlen szolgáltatói magatartások. Ily módon ez a kötelezettség támogatja mind az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettség, mind az egyenlő elbánás, mind a jelen határozattal szintén előírt költségalapú árak ellenőrzését. Ezen kívül a kötelezettség elősegíti a jövőbeni szabályozói tevékenységet, azaz a jövőbeni költségalapú díjak megalapozott és lehető legpontosabb meghatározását.

A teljes átláthatóság és ellenőrizhetőség csak a számviteli szétválasztáson keresztül valósítható meg. Ezért szükségesnek tartottam a számviteli szétválasztásra vonatkozó kötelezettség ismételt kirovását, azonban megállapítottam, hogy önmagában ennek a kötelezettségnek az alkalmazása nem elegendő a mobil hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás költségalapú szintre való csökkentésére, illetve költségalapú szinten tartására, mivel az csak az egyes költségkategóriák osztályozását és a ráfordítások egyszerűsített ellenőrzését teszi lehetővé.

A fentiekből következően a számviteli szétválasztási kimutatások évenkénti készítésére vonatkozó kötelezettség olyan folyamatos információkat nyújt a szabályozott szolgáltatók és ezáltal a piac működéséről, amelyek megteremtik a hosszú távú hatékony szabályozás alapját. Tekintettel arra, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piac ex ante szabályozási szempontból való érintettsége várhatóan a közeljövőben fennmarad, illetve arra, hogy a piacdefinícióból eredően továbbra sem várható, hogy a jelen határozatban azonosított

mobiltelefon-szolgáltatók jelentős piaci ereje a közeljövőben megszűnne, a határozatban kirótt „számviteli szétválasztási” kötelezettség alapján benyújtott kimutatásokból nyert információk várhatóan továbbra is felhasználásra kerülnek a keresztfinanszírozás és a nagykereskedelmi mobil hívásvégződteségi díj jövőbeni felülvizsgálata során. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az erre vonatkozó piacelemzési vizsgálatok nélkül a „költségalapúság” kötelezettség fenntartását jelen piacelemzés időtávján túl is indokoltnak tartom, ugyanakkor a szabályozás (a jogszabályban előírt kötelezettség) immanens része, hogy a később esetlegesen kirovandó költségalapúság kötelezettség ellenőrzésére a korábban bekért számviteli kimutatások is alkalmasak lehetnek.

Megítélésem szerint a kötelezettség teljesítése nem jelent aránytalan terhet az 1., 2. és 3. számú piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók esetében, mivel számviteli szétválasztási kimutatást a Kötelezett Szolgáltatók eddig is készítettek, annak alkalmazásában gyakorlatuk van, a szükséges eszközök és módszerek rendelkezésükre állnak, a további alkalmazás nem jelent érdemi többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára.

Megállapítottam tehát, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség elősegíti az árjellegű lehetséges versenytörzítő magatartások (túló árazás/keresztfinanszírozás) kezelését, valamint az átláthatóság, a költségalapúság és az egyenlő elbánás kötelezettség ellenőrzését, ezért ennek a kötelezettségnek a Magyar Telekom, a Telenor és a Vodafone esetében, a Határozat rendelkező részének I. számú melléklet szerinti fenntartása arányos és indokolt.

A számviteli szétválasztási kötelezettség módszertanát – a korábbi eljárások tapasztalatait is figyelembe véve – az alábbiak szerint módosítom:

A korábbi kötelezettségtől eltérően a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében meghatározott kötelezettség szabályai néhány helyen változnak; így a GRC definíciójával és a tartási nyereség értelmezésével, valamint a modellben alkalmazandó hálózati elemek használatával összefüggésben.

Az értelmezés és fogalommódosítás az egyértelműséget és a pontosítást szolgálja. A hálózati elemek tartalmi meghatározása során pedig a technológiai, technikai adottságokhoz való alkalmazkodás erősítése volt a cél. Mindezen pontosítások a számviteli szétválasztási kötelezettség megfelelő teljesítését kívánják elősegíteni.

III. 4. 3. Az arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

Megvizsgálva a három érintett piacon érvényesülő jelentős piaci erő hatásait, azonosítottam a versenyproblémát és az abból fakadó lehetséges piactorzító magatartásokat, értékeltem a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és kiválasztottam a feltárt versenyproblémának megfelelő (tehát indokolt) és azok súlyának megfelelő (tehát arányos) kötelezettségeket. A vizsgálat eredményeként az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra a következő kötelezettségeket határoztam meg a rendelkező részben foglaltak szerint:

- ÁTLÁTHATÓSÁG
- EGYENLŐ ELBÁNÁS
- KÖLTSÉGALAPÚSÁG ÉS A DÍJAK ELLENŐRIZHETŐSÉGE

- HOZZÁFÉRÉSSSEL ÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSSAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉG
- SZÁMVITELI SZÉTVÁLASZTÁS

III.5. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

Az Eht. 23. §-a szerint a Hatóság a Ket. rendelkezéseit az Eht.-ban foglalt eltérésekkel alkalmazza. Az eljárás lefolytatásának jelentős részében csak a Ket. 16. §-a tartalmazott mind az eljárás során, mind a határozat jogerőre emelkedését követő jogutódlással kapcsolatos előírásokat. Bár az Eht. a 2011. augusztus 3. napján hatályba lépett 26. §-a kifejezetten – és a Ket.-től eltérően szabályozza a jogutódlást, azonban jelen határozat és eljárás sajátosságai okán indokoltnak láttam jelen határozat rendelkező részében részletesen és pontosan rögzíteni a határozatban előírt, illetve módosított kötelezettségek kapcsán a jogutódlás esetén a Kötelezett Szolgáltató(k), illetve jogutódja(ik) által alkalmazandó szabályokat.

A rendelkező rész II. pontjában foglalt szabályok előírására az alábbi ok miatt volt szükség:

- Bár az Eht. 26. § (2) bekezdése szerint a jogerős határozattal kötelezett ügyfél helyébe – amennyiben a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben is fennmarad - a Kötelezett Szolgáltató jogutódja lép, de az Eht. 62-65. §-ai szerinti eljárás olyan speciális, általában kötelezettségek kiszabásával is együtt járó hatósági eljárás, amelyben a kötelezettségek jogutódlásáról célszerű speciálisan is rendelkezni.

A Határozat rendelkező része – figyelemmel az eljárás és határozat általánostól eltérő, speciális jogi jellegére – külön szabályt tartalmaz egyetemes (általános) és az egyedi (ügyleti) jogutódlás esetére.

- Egyedi (ügyleti) jogutódlás esetén – figyelemmel az Eht. 26. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre – az ügyleti jogutódo(ka)t terheli a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, az azt kirovó határozatban meghatározott tartalommal. Az ügyleti jogutódlás esetén tehát a jogutód valamennyi – jelen határozatban kiszabott, Kötelezett Szolgáltatót terhelő – kötelezettséget a határozatban foglaltak szerinti tartalommal köteles továbbra is jogfolytonosan teljesíteni.
- Egyetemes (általános) jogutódlás eseteit a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) határozza meg. Tekintettel arra, hogy a felek magánjogi viszonyaiba történő beavatkozásra – így a Gt. szerinti jogutódlási formák (társasági formaváltás, egyesülés, szétválás) eseteinek külön vizsgálatára – hatáskörrel nem rendelkezem, ezért csak az Eht. 26. § (2) bekezdése által is szabályozott általános jogutódlás esetére általánosságban és csak a Határozattal érintett kötelezettségekre vonatkozóan rendeztem a jogutódlás kérdését. Az Eht.-ban szabályozott, az Elnök által kiszabható kötelezettségek egyrészt önmagukban is változatos képet mutatnak aszerint, hogy azok miképpen terhelik a Kötelezett Szolgáltatókat, másrészt az Eht. hatálybalépését követően már az Elnök határozza meg a jelentős piaci erejű szolgáltatókat terhelő kötelezettségek pontos tartalmát, ezért az általános jogutódlás esetére előírt rendelkezés szerint a jelentős piaci

erejű szolgáltatót jelen határozat alapján terhelő kötelezettség annak határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva fogja terhelni a jogutódlással létrejött szolgáltató(ka)t. Ebből következően mindig a jogutódlás konkrét esetében állapítható meg az, hogy a jogutódot miképpen terhelik a korábbi kötelezettségek, figyelembe véve azt, hogy az Eht. értelmében a Kötelezett Szolgáltató jogutódját csak akkor nem terheli a jogelőddel szemben jogerős határozatban megállapított kötelezettségek, ha a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben már nem áll fenn.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A Gazdasági Versenyhivatal észrevételei a HF/1595-2/2011. számú határozattervezethez

A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) az Eht. 20. §-ára, illetve a Hatóság és a GVH közti együttműködési megállapodás 6. fejezetére és különösen annak 6.2 pontjára hivatkozva arról tájékoztatott, hogy az Elnök tárgyban megjelölt határozattervezetére vonatkozóan a tervezetekkel egyetért, azokhoz részletes észrevételt nem kíván tenni.

Mindemellett jelzi, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 38. § (2) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a jelen állásponthoz foglaltak a GVH Versenytanácsát nem kötik. Ennek megfelelően a tárgyban megjelölt elektronikus hírközlési piacokkal kapcsolatos konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsa az Elnök határozataiban meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélni meg. Tekintettel a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint a két hatóság véleménye közötti eltérések indokolt voltára, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a két hatóság között létrejött megállapodásnak megfelelően a jogalkalmazás egységének megőrzése érdekében konzultálni fog a Hatósággal.

<i>A GVH észrevételében megfogalmazott állásponthoz tudomásul veszem.</i>

C. fejezet

I.

Egyeztetés az érdekeltekkel

Szolgáltatók és társadalmi szervezetek észrevételei a határozat tervezetéhez

Az alábbiakban a hozzászólók észrevételeit összefoglalva idézem, válaszaimmal együtt.

C/1.

Az INVITEL észrevételei a HF/1595-2/2011. számú határozattervezet

A szolgáltató észrevételeit teljes egészében üzleti titoknak minősítette.

A MAGYAR TELEKOM észrevételei a HF/1595-2/2011. számú határozattervezet
--

2.1. Észrevételek a határozattervezet rendelkező rész C) pontjához

A Magyar Telekom egyetért a beszédcélú hívásvégződtetési díjak egységes szabályozásának fenntartásával, hiszen az egyenlő versenyfeltételeket biztosít. Ugyanakkor **nem tartja kellően megalapozottnak a „glide path” második és harmadik lépésében megszabott szimmetrikus díjcsökkentések mértékét**, melynek szintje negatív hatással van a mobilszolgáltatók versenyképességére. A Magyar Telekom szerint a határozattervezet a díjcsökkenés mértékének megállapításakor nem vette figyelembe, hogy a gazdasági válság a főbb makrogazdasági mutatókon keresztül hatással van a hírközlési piac teljesítményére, így a Magyar Telekom üzleti eredményére is. A válság hatására csökkent a kereslet, és továbbra sem várható a negatív trendek rövidtávú változása. Nehezíti az iparág helyzetét a hírközlést is érintő válságadó, valamint az iparüzési adó feltételeinek változása. A válságadó 2012 utáni továbbélésének lehetősége pedig további üzleti bizonytalanságot okoz.

A glide path módszer alkalmazása összhangban van a legtöbb európai hatóság árszabályozási gyakorlatával és a European Regulators Group (korábban ERG, ma BEREC) álláspontjával. Mint ismeretes a magyar hatóság nem először alkalmaz glide path módszert, és a BU LRIC költségmodellből kalkulált egységköltség képezte az ármeghatározó glide path alapját. A glide path alkalmazásánál, illetve a lépcsők meghatározásánál a Határozat Indokolásának III.4.3.2. pontjában részletesen ismertetett szempontokat tartottam szem előtt, figyelemmel arra, hogy a glide path alkalmazása mentesíti a szolgáltatót a negatív hatások azonnali következményeinek nagy részétől.

A Magyar Telekom észrevételében kitér a „keresletcsökkenésre”, mellyel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a glide path alapját meghatározó modellben szereplő keresleti előrejelzések a szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott tényadatokon és előrejelzéseken alapulnak.

Az egyes ágazatokat érintő különadó³² a glide path díjcsökkentési lépcsőit nem befolyásolja. Az ezen kötelezettséget előíró 2010. évi XCIV. törvény bevezető mondata tartalmazza, hogy a törvényt az Országgyűlés az államháztartás egyensúlyának javítása érdekében, az általános adófizetési kötelezettséget meghaladó közteherviselésre képes adózók kötelezettségének előírására alkotja meg. Ez világosan kifejezi, hogy a különadóként kirótt többletkötelezettség az érintett szolgáltatót terheli, azt nem háríthatja át a szolgáltatásait igénybevevőkre. Nem épülhet be a különadó az alkalmazott díjakba, mert akkor azt végeredményben a szolgáltatót igénybevevők – akiknek szintén van különadó fizetési kötelezettségük – fizetnék meg, holott nem ez volt a törvényhozó célja. Még akkor sem lehetséges ez, ha mobil nagykereskedelmi díjakról van szó, mert a nagykereskedelmi szolgáltatásokra más szolgáltatók kiskereskedelmi szolgáltatásai és díjai épülnek rá, amelyeket pedig végső soron a kiskereskedelmi szolgáltatásokat igénybevevő lakossági és üzleti fogyasztók fizetnek meg.

³² Az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvényben előírt adó.

Felhívom a Magyar Telekom figyelmét arra a tényre is, hogy a határozatban előírt évről-évre csökkenő hívásvégződtetési díj még a különadó fizetési kötelezettség utolsó évére is magasabb, mint a modellben egy korábbi időszakra kiszámolt mobil hívásvégződtetési egységköltség.

A fentebb leírtakra tekintettel, a határozattervezeten nem változtattam.

2.2. Észrevételek a határozattervezet rendelkező rész D) pontjához

A Magyar Telekom megjegyzi, hogy hálózatfejlesztési tervei és az azzal kapcsolatos beruházásai sohasem kerülnek 12 hónapon túlmutató időpontra előre meghatározásra, különösen a jelenlegihez hasonló bizonytalan gazdasági környezetben, ezért a Magyar Telekomnak nincsen lehetősége arra, hogy a hálózatfelszámolási szándékot 5 évvel előre jelezze. Továbbá, a technológia dinamikus fejlődése miatt 5 év alatt akár egész rendszerarchitektúrák válhatnak elavulttá, melyek leselejtezése, forgalomból való kivonása a szolgáltató érdeke.

A Magyar Telekom szerint amennyiben e rendszerek fenntartására kötelezettség áll fenn, az jelentős többletköltséget generál, tekintettel arra, hogy a szokásos üzletvitel kereteibe nem illeszthető, a Magyar Telekom nem kívánja, és nem is tudja hosszú távon e többletterheket felvállalni. Ezért kéri, hogy az Elnök **a bejelentési kötelezettséget legfeljebb 12 hónapra korlátozza.**

Megítélésem szerint a nemzeti szabályozó hatóságnak biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók – befektetéseik védelme és újabb befektetéseik tervezhetősége érdekében – az összekapcsolási pontok megszüntetése előtt kellő időben megfelelő tájékoztatást kapjanak, és ezekre a változásokra felkészülhessenek.

Mérlegelve azonban a Magyar Telekom érveit, kérésének részben helyt adok oly módon, hogy a határozattervezetben szereplő 5 éves időtartamot 3 évre mérsékelem. Megítélésem szerint a 12 hónapon belüli megszüntetés viszont még a Magyar Telekom által említett hálózatfejlesztési tervekkel kapcsolatos állításának elfogadása esetén sem akceptálható, hiszen az aszimmetrikus ex ante versenyszabályozás keretében nem engedhető meg, hogy a Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelméhez fűződő joguk indokolatlanul veszélybe kerüljön. Úgy ítélem meg, hogy a Magyar Telekom által kért 12 hónap indokolatlan versenyelőnyhöz juttatná a Kötelezett Szolgáltatót, mivel a Jogosult Szolgáltatónak nemcsak a megszüntetéssel, hanem a hálózata struktúrájának változásával, összekapcsolási pontok esetleges áthelyezésével is számolnia kell. Azaz egy megszüntetés lényegesen több feladatot és tervezést jelenthet a Jogosult Szolgáltató számára, mint a Kötelezett Szolgáltató számára. Külön ki kell emelni, hogy az újabb betelepülések esetében a 12 hónapos határidő a Jogosult Szolgáltatók esetében jelentős elsüllyedt költségekkel járhat, amely az aszimmetrikus versenyszabályozás elveivel szintén ellentétes.

Felhívom azonban a Magyar Telekom figyelmét, hogy a szabályozás rugalmas a megadott időtartam tekintetében, mivel az 3 évnél rövidebb is lehet, ha az összekapcsolási pont megszüntetése, áthelyezése vagy módosítása a Jogosult Szolgáltatók érdekeit nem sérti, erről megállapodnak, vagy ha a Kötelezett oly módon szünteti meg az összekapcsolási pontot, hogy az a Jogosultaknak többletterhet nem okoz.

Ugyanakkor a kijelölt, de Jogosultak által igénybe nem vett összekapcsolási pontok esetén indokolatlan a Kötelezettet a jelzett mértékben korlátozni, ezért ezen esetekre a határidőt 12

hónapra csökkentettem.

Fentieknek megfelelően a határozattervezetben – minden Kötelezett Szolgáltató vonatkozásában – az 5 éves határidőt 3 évre módosítottam, a rendelkező rész D/ pontjának e) bekezdése pedig kiegészül az alábbi mondattal:

„Élő összekapcsolással nem rendelkező (kijelölt, de nem használt) összekapcsolási pont esetében az előzetes bejelentési és közzétételi kötelezettség 12 hónap.”

2.3. Észrevételek a határozattervezet rendelkező rész E) pontjához

A Magyar Telekom indokolatlannak és nehezen kezelhetőnek tartja a költségmodellben kötelezően feltüntetendő hálózati elemek körét, mivel a jelenlegi eszköz-nyilvántartási struktúra nem támogatja az ilyen szintű megbontást, a technológiai, strukturális változások sem indokolják az ilyen jellegű, és mértékű lebontást, kivitelezése szükségtelen többletterhet okoz, mindazonáltal a részletezettség irányába történő elmozdulás az eredményeket lényegesen nem befolyásolja. A határozattervezetben szereplő megfogalmazás (a Kötelezett Szolgáltatóknak a költségmodellben legalább az alábbiakban felsorolt hálózati elemeket kell szerepeltetniük) nem végrehajtható, miután adott esetben ilyen körű eszközhalmaz nincs, vagy nem várható a hálózatban.

Ezért a Magyar Telekom a szöveg módosítását javasolja, aszerint, hogy a Kötelezett Szolgáltató a költségmodellben **akkor köteles** az E) pontban meghatározott hálózati elemeket szerepeltetni, **ha azok a hálózatukban léteznek, tételesen és ténylegesen elkülöníthetők, és a modell kimeneti eredményeit érdemben befolyásolják.**

Megállapítható, hogy – a MT állításával ellentétben – az előző piacelemzési eljárásban hozott határozathoz képest a hálózati elemlista nemcsak, hogy nem bővült, hanem még az előírás megfogalmazása enyhítést is tartalmaz, ezért az észrevétel alaptalan. (Az észrevétel egyébként pontatlanul idéz a határozattervezetből, ami helyesen a következő: "A költségmodellben az alábbiakban felsorolt hálózati elemek szerepeltetendők:....")

A szabály enyhülését a hálózati elemlista utáni előírás kiemeléssel jelölt bővítése éri el: „A hálózati elemek száma bővíthető, amennyiben Kötelezett a fentiekén kívül más elemeket is használ hálózatában, illetőleg indokoltan, megfelelően alátámasztva szükség esetén összevonhatók”.

E szerint tehát a szabály lehetőséget ad a hálózati elemlista bővítésére, illetve szükség esetén megfelelő indoklás mellett a hálózati elemek össze is vonhatók.

Mindezekből adódóan nem módosítottam a határozattervezet szövegén.

2.4. Észrevételek a határozattervezet rendelkező rész I. számú mellékletéhez

(1. Értelmező rendelkezések)

A tárgyév végi **GRC (bruttó helyettesítési érték) állomány definíciója** (4/a.) a Magyar Telekom meglátása szerint ellentmond a 9-es pontban (A modellépítési lépések CCA-FDC módszer esetén 4. lépés) megfogalmazottal. Álláspontja szerint az utóbbi a helyes definíció.

Mivel a Magyar Telekom nem fejtí ki, hogy miben áll az ellentmondás, így az észrevételt érdemben nem tudom megválaszolni. A Magyar Telekom által jelölt határozathelyek eltérő dolgokat szabályoznak. Az értelmező rendelkezések 1.4/a pontja a bruttó helyettesítési értéket (GRC) definiálja, a 4. modellépítési lépés (9.4 pont) pedig az átértékelésről szól, és nem tartalmaz GRC definíciót, vagyis ellentmondást sem tartalmazhat.

Mindezekből adódóan nem módosítottam a határozattervezet szövegén.

Az **egyéb tevékenység** üzletághoz sorolandó tételek eltérnek a határozattervezet I/5/2/b és I/6/1/b pontjaiban szereplőktől, ezért a Magyar Telekom kéri, hogy az Elnök szüntesse meg az eltérést.

A Magyar Telekom hivatkozása a határozati helyre és a jelezni kívánt problémára nem egyértelmű. Ha a Magyar Telekom I/5/2/b alatt a határozattervezet I. számú melléklete 5. (2) b) pontjára és I/6/1/b alatt a határozattervezet I. számú melléklete 6. (1) b) pontjára utal, akkor ezen helyeken nem az észrevételben jelzett egyéb tevékenység, hanem a mobil kiskereskedelem üzletág bevételeinek és költségeinek tartalma van szabályozva.

Mivel a Magyar Telekom nem részletezi, hogy milyen inkonzisztenciát vélelmez, ezért ezen észrevétel alapján nem tudok módosítani a határozat szövegén.

Megjegyzí, hogy a határozattervezet a **folyóáras költségelszámolás**ra vonatkozó meghatározása eltér a Hatóság honlapján közétettől. A Magyar Telekom szerint utóbbi a helyes, ezért ennek megfelelően kéri a határozattervezetben foglalt meghatározás pontosítását.

A Magyar Telekom részéről már a korábbi piacelemzési eljárásban hozott határozatban is felmerült a definíció módosításának igénye, de továbbra is hangsúlyozom, hogy a kétnyelvű definíciógyűjtemény nem jogszabályértékű, hanem szakszógyűjtemény, amely statisztikai célokat szolgál és egy OFCOM definíción alapul. A jelen határozattervezet észrevételezett definíciója nem mond ellent a definíciógyűjteményben foglaltaknak, csak másképp fogalmaz, mégpedig a költségelszámítás konkrét megvalósításának szempontjából, ezért alkalmasabb a költségelszámítás szabályozásának céljára.

A Hatóság az első piacelemzési határozat óta ezt a definíciót használja (amely egyébként a korábban hatályban volt 18/2003. (XII. 27.) Korm. rendelet definíciójára épül), ugyanakkor a Magyar Telekom sem mostani észrevételében, sem a korábbi eljárások során nem jelezte, hogy a határozattervezetben szereplő definíciót miért tartja helytelennek vagy szakmailag megalapozatlannak, így a határozattervezetbeli definíción indokoltság hiányában nem kívánok változtatni.

(3. Transzferek kialakításának módszere)

A Magyar Telekom álláspontja szerint a hatályos szabályozáshoz képest a határozattervezet oly módon írja elő a számviteli szétválasztásra Kötelezett Szolgáltatók üzletágai közötti transzferek költségeinek és bevételeinek kimutatását, mintha ezen üzletágak szervezetileg elkülönült gazdálkodó szervezetek lennének. A Magyar Telekom szerint ez a **költségmodell szükségtelen bonyolítását eredményezi**, ezáltal növelve a kialakításához szükséges erőforrásigényt.

A Magyar Telekom téved, amikor észrevételében a szabályozás módosulásáról szól a korábbi határozatban foglaltakhoz képest. Ezzel kapcsolatban jelen határozat nem módosít a korábbi határozathoz képest. Most is, mint ahogy korábban is, az üzletági transzferek biztosítják a számviteli szétválasztás, mint szabályozó eszköz egyik funkcióját.

Fentiekből következően nem szükséges a határozat módosítása.

(6. A költségek és ráfordítások, valamint a befektetett tőke elkülönített kimutatása)

1/b) pont: A Magyar Telekom jelzi, hogy határozattervezet szerint a mobil kiskereskedelmi üzletághoz kell rendelni az értékesített mobil készülék ELÁBÉ-t. Ezzel szemben az „1. Értelmező rendelkezések” pontban úgy rendelkezik a határozattervezet, hogy az „Egyéb tevékenység” üzletághoz kell a berendezés értékesítést rendelni. Ezért a Magyar Telekom kéri az Elnök egyértelmű állásfoglalását arról, hogy **a készülékértékesítést mely üzletágnál kell szerepeltetni.**

Bár a határozat nem tartalmazza az észrevétel szerinti konkrét kijelentést, de magában foglalja azt. A határozatban leírtakat egyértelműnek ítélem, de a szolgáltató kérésére megerősítem, hogy a készülékértékesítés - mint a kiskereskedelmi tevékenység része - a kiskereskedelmi üzletághoz sorolandó.

Ezen észrevétel alapján nem módosítottam a határozattervezet szövegén.

3/b) pont: A Magyar Telekom előadja, hogy a határozattervezet nem rendelkezik arról, hogy – az eszközérték üzletágak közötti megbontásánál ugyanazon eszköz amortizációjának üzletágak közötti arányának kötelező felhasználása esetén – **az amortizáció megbontását üzletágak között milyen elv mentén kell elvégezni.** Nem világos továbbá, hogy a nyitó és záró adatokat is ugyanazon arány felhasználásával kell-e megbontani.

Az amortizációs költség üzletágak közötti megbontásáról nem szükséges külön szabályban rendelkezni, hiszen a számviteli szétválasztás általános szabályrendszere erre a költség típusra is vonatkozik. A nyitó- és záró eszközértékek felosztási arányát ugyancsak az általános szabályok szerint kell meghatározni, figyelembe véve, hogy a tárgyi nyitó eszközérték megállapításakor az előző évi záró értékből kell kiindulni.

Mindezek alapján nem módosítottam a határozattervezet szövegén.

(7. A számviteli kimutatások és adatszolgáltatás)

A Magyar Telekom szerint **indokolatlan a modell bemenő adatainak teljes körű auditjára (6/1 pont) vonatkozó kötelezettség,** tekintettel a Hatóság azon gyakorlatára, amikor az auditált adatokat módosította, és ahogy ezek a jövőben is módosításra kerülhetnek. A követelmény teljesítése aránytalanul magas költségeket ró a szolgáltatóra, és rendkívül időigényes. Ha a hatályos előíráshoz képest bővül az ellenőrizendő adatok köre, azzal arányosan nő fog az audit időigénye is.

Figyelembe véve, hogy a Magyar Telekom beszámolóját a Közgyűlés május végén fogadja el, a fennmaradó 30 napot szinte teljes mértékben az audit tölti ki, ezzel nem marad idő a végleges beszámolóban szereplő adatok feldolgozására. Ezért a Magyar Telekom kéri az

Elnököt, hogy **vizsgálja felül az auditálandó adatok körét**, és javasolja, hogy **az csak az egzakt adatokra terjedjen ki**, abban ne szerepeljenek több úton is meghatározható tételek (pl.: költségvetési alapok).

A Magyar Telekom észrevételében félreérti a vetítési alapokhoz felhasznált kiinduló adatok fogalmát. Ezek a társaság adatgyűjtő rendszereiben szereplő adatokat jelentik, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató vetítési alapok képzésére használ. Tehát ezeket az adatokat nem, mint vetítési alapokat kell auditálni, hanem mint a szolgáltató által választott vetítési alapok adatforrásait. Az adatforrások hitelességének tanúsítását várja a szabály.

A Magyar Telekom észrevételében kitér még ezen audit leendő időigényére is. Ezzel kapcsolatban felhívom a szolgáltató figyelmét arra, hogy nem új az a szabály, amely a jelen nemzeti konzultációra bocsátott határozattervezetben megjelent, már az előző piacelemzési határozatok részét is képezte és mindezidáig a teljesítés mindig megtörtént.

Mindezekből adódóan nem módosítottam a határozat szövegén.

(9. A modellépítési lépések CCA FDC módszer esetén)

2. lépés C) rész: A határozattervezet alapján az OPEX Non-Pay kategóriához kell rendelni a 86 - 96 számlák egyenlegét, arról azonban a Magyar Telekom álláspontja szerint **nem rendelkezik, hogy ez milyen módon történjen**, és az sem egyértelműen meghatározott, hogy azon tételek, amelyek a PAY kategóriába kerülnének (pl. céltartalék képzés végkielégítésekre), szintén e kategóriába kerülnek-e.

Az előző piacelemzési eljárás során felvetett azonos észrevételt is figyelembe véve már a korábbi határozat lehetővé tette, hogy a 2. modellépítési lépés C) pontjában az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegének Pay jellegű tételeit a Kötelezettek célszerűen, jellegüknek megfelelően kezeljék. Tartalmazta például azt a szabályt, hogy „Amennyiben az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlege bérjellegű összetevőt is tartalmaznak, azok az OPEX Pay költségkategóriákba sorolandóak.”, egyébként pedig az OPEX Non-Pay kategóriában maradnak.

Ennek megfelelően jelen esetben az észrevétel alapja hiányzik, ezért nem módosítottam a határozattervezet szövegén.

3. lépés: Meglátása szerint lényegesen kibővül a kötelezően feltüntetendő hálózati elemek köre, amely csak mesterséges alapon, torz eredménnyel lenne megvalósítható, és érdemben nem befolyásolná a modell eredményét. Ezért a Magyar Telekom kéri, hogy **a kötelezően feltüntetendő hálózati elemek köre a korábbi DH-9549-54/2006. határozatban meghatározott elemekre szorítkozzon.**

Válaszom megegyezik a hálózati elemek kialakításával kapcsolatosan korábban, az általános észrevételeknél megfogalmazottakkal.

4. lépés 1/b) pont: A határozattervezet a fent ismertetett pontban az OPEX költségek ártértékeléséhez használatos indexek forrását ismerteti. A „2. A Hatóság által számviteli szétválasztásra kötelezett jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó általános szabályok” pont (1) / h) szakaszában ez áll: „Működési költségeket ártértékelni nem szabad, mivel azok az adott időszak folyó piaci árain kerülnek könyvelésre.”

Ezek alapján a Magyar Telekom véleménye szerint az **OPEX költségek átértékeléséhez használatos indexek nem értelmezhetők**, forrásuk megadása a határozatban felesleges.

Nem jogos a Magyar Telekom észrevétele, hiszen jelen határozat OPEX átértékeléshez használatos indexeket nem tartalmaz.

Ennek megfelelően az észrevétel a határozatban módosítást nem igényel.

Álláspontja szerint a **4. lépés 4.) pontja ellentmond az Értelmező rendelkezések 4-es pontjának.**

Mivel a Magyar Telekom nem fejt ki, hogy miben lát ellentmondást a két pontban, ezért ezen észrevétel alapján nem módosítok a határozat szövegén.

7. lépés 1.) pontja értelmében, ha egy hálózatelemhez több, eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség tartozik, a hálózatelem költségét arányosítással meg kell osztani a szolgáltatások között, és azután szolgáltatásonként külön-külön kell egységköltséget számítani. A Magyar Telekom szerint **e lépés felesleges**, hiszen az eltérő mértékegységek közös nevezőre hozását az útvonaltényezőkkel kellene megvalósítani.

A Magyar Telekom ugyanezen észrevételét a Hatóság már az előző piacelemzési eljárás határozatában kezelte, mivel akkor, az észrevétel alapján, egyszerűsítette és egyértelművé tette a 7. modellépítési lépés A) 1. pontjában az egy hálózati elemhez tartozó több eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség kezelésének szabályát. Ennek következtében egyértelművé vált, hogy az eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiségeket azonos mértékegységűre kell hozni.

Ugyancsak egyértelművé vált, hogy a 7. modellépítési lépésben két egymás utáni folyamat zajlik. Az első a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségét számítja, a második a szolgáltatásokét. A második folyamatban felhasznált útvonaltényezők nem váltják ki, ill. nem pótolják az első folyamat végeredményét biztosító eljárást. A Tanács ugyancsak a pontosítás érdekében törölte a 7. modellépítési lépés B) 3. pontját.

A Magyar Telekom kérése jelen esetben tehát nem releváns, mivel a probléma már nem áll fenn.

(10. Vezetékes üzleti terület és mobil üzleti terület szétválasztásának szabályai)

A Magyar Telekom észrevételében jelzi, hogy szervezeti felépítését, átszervezési folyamatait úgy alakította, hogy a szervezetek a főbb ügyfélszegmensek kiszolgálására koncentráljanak a korábbi technológiai bontás helyett. A technológiai terület, amelybe beintegrálódott a hálózat és az IT, az új üzleti szegmensek működését támogatja, a kiszolgáló szervezetek pedig teljes mértékben összevonásra kerültek.

A Magyar Telekom működési modelljében **nem értelmezhető a mobil és vezetékes üzletág fogalma, ennek megfelelően az nem képezhető le a számviteli rendszerekben sem.** Ezért az olyan eljárás, amely a főkönyvi kivonatból és mérlegből kiindulva, főkönyvi számla szinten osztaná meg a költségeket, bevételeket és mérlegtételeket, nem képes reális képet adni a Magyar Telekom működéséről.

Ennek kapcsán megjegyzi, hogy a korábban is alkalmazott, tevékenység-alapú költségszámítási (ABC) rendszer kimutatja azt, hogy az adott termékek mely tevékenységek költségeiből, milyen arányban részesültek, és azok hírközlési piachoz rendelésével pedig a rendszer lehetőséget teremt a költségek megbontására. Így előállítható a határozattervezetben előírt kiinduló eredménykimutatás és mérleg mind a mobil, mind a vezetékes üzleti területre, a definiált mobil és vezetékes piacokra jutó tételek összegzésével.

Ha viszont a Magyar Telekom a megbontást főkönyvi számla szinten, a modellkészítés elején végzi el, logikus felosztási arányok hiányában egy torz, és a cég valós működésétől távol álló adathalmazt kapunk.

A Magyar Telekom észrevétele már az előző piacelemzési eljárásban is szerepelt, amit a Tanács nem tudott elfogadni.

A számviteli szétválasztásnak ugyanis éppen az a lényege, hogy az egyes üzleti területek és üzletágak külön kezelhetőek legyenek, amit a GVH is elvárt a MT és a T-Mobile összeolvadásának engedélyezésekor. Ennek megvalósításához a Kötelezettnek kell biztosítani a megfelelő eszközöket.

Ebből következően továbbra sem korlátozom a Magyar Telekomot abban, hogy ezt milyen módon éri el. Az, hogy ezen szabályozói igényt kiszolgálni tervezett módszer/modell megfelelő-e az üzleti területi szétbontáshoz, ezt csak hatósági eljárás keretében lehet megállapítani.

Nem módosítom tehát a határozatot ezzel kapcsolatban, hisz az üzletági felosztásra vonatkozóan nincs részletesen megfogalmazott szabály a határozatban. A Kötelezett által alkalmazott módszer megfelelőségét a Kötelezettnek beadványában kell bizonyítania, amelynek elfogadhatóságát a hatósági eljárásban vizsgálom meg.

(11. Üzleti területek közötti transzfer)

A Magyar Telekom véleménye szerint a **határozattervezet nem egységes** a 10. fejezetben részletezett kérdésben, hiszen a 11. fejezetben az alábbiak szerint rendelkezik: „A mobil és vezetékes üzleti területek egymásnak nyújtott transzfer szolgáltatásai az üzletági kimutatásokban külön soron kerülnek kimutatásra.” A Magyar Telekom számára kérdéses, hogy miért szükséges a transzfer a mobil és vezetékes üzleti területek között, ha a folyamat elején megbontja a költségeket a mobil és a vezetékes üzleti területek között.

A Magyar Telekom kérdése már a korábbi, jelen piacot érintő piacelemzési eljárásban is felmerült, válaszom megegyezik a Tanács akkori válaszával: az üzleti területek közötti transzfer kimutatása biztosítja azt, hogy a különálló piacokon tevékenykedő társaság a piacok közötti szolgáltatásokat is leképezze, és ne használhassa ki azon sajátos erőfőrlényét, amely különböző piacokon egyszerre jelentkezik. A belső szolgáltatások nyújtásának és árazásának az egyenlő elbánásról kell bizonyítékot nyújtania az egyes üzleti területek üzletágai között.

Mindezekből adódóan nem módosítok a határozat szövegén.

(A modellel kapcsolatos további követelmények)

A 2. pontban foglaltak szerint „a Kötelezett Szolgáltatónak egyértelmű módon ismertetnie és dokumentálnia kell, amennyiben hálózatában figyelembe veszi a mobilitást. A Kötelezett Szolgáltatónak egyértelműen dokumentálnia kell, ha az előre meghatározott szolgáltatási szinten felül például a BTS-ek időről időre változó összetételben, bizonyos százalékban túllépik ezt a szolgáltatási szintet.” A Magyar Telekom szerint e kitétel **értelmezhetetlen**, ezért kéri annak pontosítását.

A szolgáltató által idézett részt nem tartalmazza a határozat, ezért az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

A korábbi, jelen piacot érintő piacelemzési eljárásban a Tanács e kérdést már kezelte, törölte a 13. pontban a mobilitás és a szolgáltatási szint túllépésének követelményét, tehát ez nem is lehetett tárgya a jelen érdekeltekkel folytatott egyeztetésnek.

C/3.

A TELENOR észrevételei a HF/1595-2/2011. számú határozattervezethez

A szolgáltató észrevételeit teljes egészében üzleti titoknak minősítette.

A VODAFONE észrevételei a HF/1595-2/2011. számú határozattervezet
--

4.1. Általános észrevételek

A Vodafone hiányolja, hogy a határozat meghozatala előtt **nem került sor olyan nyilvános meghallgatásra**, mint a szélessávú piacokra vonatkozó határozattervezetek megalkotása előtt. Álláspontja szerint az Európai Bizottság új, a mobilvégződtetési díj meghatározására vonatkozó módszertani Ajánlása fényében, a modell eredményeinek ismeretében mindenképpen hasznos lett volna egy ilyen egyeztetés.

Ahogy az a szélessávú piacok piacelemzési határozatainak előkészítése során is történt, a Hatóság az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 34-35. §-ában³³ foglalt rendelkezések alapján akkor tartott meghallgatást, ha feladatainak ellátásához megítélése szerint bizonyos személyek, piaci szereplők, érdekvédelmi szervezetek álláspontjának, véleményének megismerése indokolt volt, tehát az teljességgel a Hatóság mérlegelésének függvénye volt.

A mobil hívásvégződtetési nagykereskedelmi piac piacelemzési határozatának előkészítése során a nyilvános meghallgatást – tekintettel a korábbi piacelemzési ciklusokban szerzett tapasztalatokra, a piac ismeretére, valamint a kiegyensúlyozott piaci viszonyokra – nem láttam indokoltnak.

A Vodafone hiányolja továbbá azt is, hogy a Hatóság honlapján megjelenített elektronikus anyagok között **nem volt megtalálható a végződtetési díjat szabályozó BU-LRIC módszertan alapján készült költségmodell**. Megkeresésére a Hatóság arról tájékoztatta, hogy a költségmodell adatok nélküli változatába betekinthez, azonban az üzleti titkokra tekintettel a teljes modellt nem ismerheti meg. A modell felépítésének módszertana miatt álláspontja szerint annak van egy olyan szintje, amelyben már nincsenek beazonosítható szolgáltatói alapadatok, de ugyanakkor tartalmazza azokat a fontos adatokat, jellemzőket, amelyek egy ilyen költségmodell megítéléséhez szükségesek. Ennek híján a szolgáltatók nincsenek abban a helyzetben, hogy a modell helyességét, annak eredményeit megítéljék.

Azzal, hogy a Hatóság a modellt nem hozta nyilvánosságra az egyeztetés lezártaig, némileg sérült a szolgáltatók átlátható eljáráshoz fűződő joga.

Álláspontja szerint szükséges lenne, hogy a szolgáltatók a modell megismerése után észrevételt tehesse arra úgy, hogy az az egyeztetés az érdekeltekkel fejezetbe bekerülhessen.

Tudomása szerint a modell külső auditálása nem történt meg, így az sem zárható ki, hogy a modell hibákat tartalmaz.

A Vodafone észrevételében olyan dolgot kér számon (nevezetesen a BU-LRIC modell szerepeltetése az Hatóság honlapján), amelynek teljesítését a korábbi eljárásokban is meg

³³ A hatályos szabályozás szerint Eht. 39. §.

kellett tagadnia a Hatóságnak, jogszabályban rögzített kizáró szabályok miatt.

Az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a Hatóság közzétette a határozat tervezetét, valamint az ahhoz kapcsolódó anyagokat – az üzleti titoknak minősített adatok kivételével. A Ket. 72. § (1) bekezdés ea) pontja szerint a közigazgatási határozat indokolásának csak a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat kell tartalmaznia, ezért a határozattervezet nem tartalmazhatja az annak alapjául szolgáló valamennyi közigazgatási iratot. Így a BU-LRIC modell határozatban való szerepeltetésére nyilvánvalóan nincs sem lehetőségem, sem kötelezettségem.

Ezen túl azonban a modell egyrészt a szolgáltatók üzleti titkos adatait tartalmazó változata értelemszerűen nem tehető közzé az előkészítő anyagok között sem, hiszen a közzététellel az Eht. 33. §-ában (2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos Eht. 30. §-ában) foglalt, törvény által védett titok (üzleti titok) megőrzésére vonatkozó kötelezettségemet sérteném meg. Másrészt maga az üzleti titkot nem tartalmazó modellváltozat a modell fejlesztőjével kötött szerződés alapján szerzői jogvédelem alatt áll, amely szerződés szerint a felépített modellt mint szabályozó eszközt, csak a jogszabályban foglalt hatósági tevékenység érdekében, és csak az ahhoz szükséges mértékben hozható nyilvánosságra és azt csak a hatósági feladataim ellátása érdekében használhatom fel. A szerzői jogvédelem folytán tehát a modell az előkészítő anyagok között nem kerülhetett közzétételre.

Hangsúlyozandó az is, hogy a határozattervezet tartalmazza a modell leírását, dokumentációját a kialakult bírósági gyakorlatnak megfelelően, amely részletesen indokolja magát a

BU-LRIC modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is. Azaz már önmagában a nyilvánosságra hozott dokumentációból is végigkövethetőek a modell egyes lépései, a dokumentáció teljességben a modell felépítését követi, lényegében lépésről lépésre ismerteti és magyarázza a modell működését, a modellben lévő kapcsolatokat, algoritmusokat, amely alapján gyakorolhatóak az észrevételezési jogok a modell tekintetében.

Ki kell viszont emelni, hogy az, hogy a modell a fenti okokból nem került nyilvánosságra, a Vodafone állításával szemben semmiben sem korlátozza a Vodafone eljárási jogait tekintettel arra, hogy, mint az eljárás ügyfele az Eht. 40. §-a (2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a) szerinti észrevételezési jogra tekintet nélkül gyakorolhatja valamennyi ügyféli jogát.

Azaz, mint az eljárás ügyfelét, természetesen bármilyen szerzői jogi védelemtől függetlenül valamennyi üzleti titok védelme alatt nem álló irat tekintetében megilleti az iratbetekintési jog. (Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Ket. szerinti iratbetekintési jog gyakorlása nem korlátlan, e körben tekintettel kell lenni az Eht. 33. §-ában (2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 30. §-ában), valamint a Ket.-ben megfogalmazott garanciális jellegű rendelkezésekre (69. § (1) bekezdés), vagyis az iratbetekintés csak abban az esetben engedélyezhető, ha az nem ütközik a minősített adat védelmére vonatkozó jogszabályba, illetve az üzleti titkot nem sérti.)

Ebből következően a Vodafone a modell üzleti titokmentes változatát a Ket. 68-69/B §-ában foglalt szabályok mentén bármikor megismerheti, arról másolatot kérhet, és azzal kapcsolatban nyilatkozási jogát gyakorolhatja. Ezzel a jogával ugyanakkor a Vodafone az

észrevételezési eljárást megelőzően nem kívánt élni, ilyen irányú, a Ket.-ben foglalt feltételeknek megfelelő kérelem mindezedig a Hatósághoz nem érkezett, ezért visszásnak gondolom, hogy a Vodafone a Hatóságon a modell megismerhetőségét kéri számon, holott a megismerés hiánya éppen abból adódik, hogy a szolgáltató nem élt a jogszabály által biztosított jogával.

Hangsúlyozandó tehát, hogy a szolgáltató álláspontjával szemben a Ket. által biztosított iratbetekintési és nyilatkozattételi jogosultság, mint ügyféli jog (amelyet a határozat részére történő közléséig bármikor gyakorolhat) teljességgel független az Eht. 40. §-ban (az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a) szabályozott észrevételezési jogtól. Ebből következően az, hogy a szolgáltató saját döntése alapján csak az Eht. 40. §-a (az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a) szerinti egyeztetési eljárást követően kívánja gyakorolni az iratbetekintési jogát a modellre nézve, nem indokolja, és ezáltal nem is eredményezheti az egyeztetési eljárás újbóli lefolytatását. Az eljárás ügyfelei, így a Vodafone is az eljárás befejezéséig akár a modellel, akár a határozattervezettel kapcsolatban az Eht. 40. §-ában (az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a) foglalt eljárástól függetlenül, azon kívül is tehetnek nyilatkozatot a Ket. alapján, amely nyilatkozat, illetve az arra vonatkozó hatósági indokolás viszont nyilvánvalóan nem az Eht. 40. §-a (az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. §-a) során tett észrevételként minősül, és így a határozat „Egyeztetés az érdekeltekkel” fejezetébe sem kerülhet bele.

Minderre tekintettel a szolgáltatók átlátható eljáráshoz fűződő joga sem sérülhetett, eljárási jogosítványaikkal az eljárás során eddig is élhettek, az egyes eljárási cselekmények, a döntés alapjául szolgáló tényállás és bizonyítékok, valamint a mérlegelés szempontjai – a törvényben meghatározott korlátokkal – a szolgáltatók számára megismerhetők, amelyekre az eljárás eddig is lehetőséget is adott.

Ami az észrevétel utolsó mondatát illeti, azzal kapcsolatban hangsúlyozom, hogy a BU LRIC modell a Hatóságnak a szabályozáshoz használt segédeszköze, amit a szolgáltatók által is ismert európai elvek alapján épített fel. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség Eht. 108. §-ában foglalt és a Ket. bizonyítékokra és tényállás tisztázására vonatkozó szabályai szerint a Hatóságnak a modell külső auditálására vonatkozó kötelezettsége nem áll fenn, a modell egy, a hatósági eljárás során előkészített és felhasznált tényállás tisztázását szolgáló bizonyítási eszköz, amely a határozati kötelezés technikai-módszertani megalapozását szolgálja. A Vodafone ezért a modell jogszerűségét és szakszerűségét, az eljárásban felhasznált egyéb tényállás tisztázását szolgáló bizonyítékkal és eszközzel együtt, egy esetleges jogorvoslati eljárásban vitathatja.

Minderre tekintettel az észrevételt nem fogadtam el.

4.2. Észrevételek a határozattervezet rendelkező rész I. számú mellékletéhez

A Vodafone számára a modell leírása alapján egyértelműnek tűnik, hogy a végződtetést befolyásoló költségek szempontjából **a modellalkotó nem vette figyelembe a távközlési válságadó költségeit**. A távközlési válságadó számviteli szempontból egyéb költségnek számít, mivel ezt a költséget a mobilszolgáltatók minden árbevétel után meg kell, hogy fizessék, így a végződtetett forgalom után számlázott árbevétel után is, és ez tipikusan egy olyan költségelem, amely a végződtetési szolgáltatás nyújtása nélkül nem merülne fel. Mértékére figyelemmel hatása nem elhanyagolható.

A Vodafone álláspontja szerint nyilvánvaló, hogy a válságadó következtében felmerült költséget a szabályozónak **legalább 2012 végéig figyelembe kellene vennie** a szabályozott ár meghatározása során, a 2013. évre vonatkozóan pedig az ún. új típusú közteherviselést kell számításba venni.

A különadóra vonatkozó észrevételét és javaslatát nem tartom elfogadhatónak az alábbiak miatt:

A BU LRIC költségmodellből kalkulált egységköltség egy olyan érték, amelyet a glide path szabály értelmében elméletileg 2014. jan. 1-től kellene alkalmazni. Ez az időpont túl van a határozattervezet időhorizontján, valamint a különadó alkalmazásának időhorizontján is, tekintve, hogy a különadó kötelezettség a törvény előírása szerint a 2010-2012. évekre, 3 éves periódusra vonatkozik, tehát ezen adót utoljára a 2012. adóévben elért nettó árbevétel alapján kell a Kötelezetteknek megfizetni.

Az ütemterv alapján a határozattervezetben előírt évről-évre csökkenő hívásvégződtetési díj még a különadó-fizetési kötelezettség utolsó évére, 2012-re is 9,46 Ft/perc díjat határoz meg a szolgáltatók számára, ami lényegesen a kiszámolt egységköltség, azaz a 2014-re beállított elméleti célérték fölött van.

Amennyiben a különadó a jogszabályi követelmények ellenére beépítésre kerülne a 2010-re meghatározott egységköltségbe, azaz az elméleti mobil hívásvégződtetési díj célértékbe, becsülhetően olyan csekély módosulást eredményezhetne, aminek csak 2014-ben lehetne relevanciája a megállapított díjban, azt megelőzően nem. A 2014. év viszont – mint említettük - a határozattervezet és a különadó időhorizontján kívül esik.

Az ágazati különadónak a BU LRIC modellben való figyelembevételét további szempontok is kizárják:

A határozott időre, nevezetesen 3 évre szóló különadó bevezetésével (2010. évi XCIV. törvény a továbbiakban: Eák-tv.) az volt a jogalkotó célja, amelyet a törvény első mondatában világosan értésre ad, hogy az államháztartás egyensúlyának javítása érdekében az általános adófizetési kötelezettséget meghaladó közteherviselésre képes egyes ágazatok adózóit a közterhekhez való fokozottabb mértékű hozzájárulásra sarkallja. A közteherviselő képességgel arányos törvényi kötelezettség előírását erősíti az is, hogy az adó mértéke sávosan növekszik az adóalapként meghatározott nettó árbevételhez kapcsoltn, s ezáltal a csupán alacsonyabb árbevételt realizáló kis szolgáltatók alacsonyabb adókulcs szerint adóznak.

A törvény egyértelműen azt közvetíti, hogy a különadóként kirótt többletkötelezettség az érintett szolgáltatót terheli, mert az képes az általános adófizetési kötelezettséget meghaladóan közteherviselésre, ebből kifolyólag neki - nem pedig a szolgáltatásait igénybe vevőkre áthárítva - kell ezt az adókötelezettséget teljesítenie.

Amennyiben ugyanis a különadó a társszolgáltatókra áthárítva beépülhetne az alkalmazott nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjakba, akkor minden szolgáltató nem a saját, hanem a különadót a díjában érvényesítő másik szolgáltató különadóját fizetné meg.

Mindezekből kifolyólag jogilag tehát egyértelműen kizárt, hogy az ágazati különadó bármilyen módon beépülhessen a mobilpiacon működő szolgáltatók díjaiba. Még akkor sem lehetséges ez, ha mobil nagykereskedelmi díjakról van szó, mert a nagykereskedelmi szolgáltatásokra más szolgáltatók kiskereskedelmi szolgáltatásai és díjai épülnek rá,

amelyeket pedig végső soron a kiskereskedelmi szolgáltatásokat igénybevevő lakossági és üzleti fogyasztók fizetnek meg.

Mindezekből az következik, hogy a Vodafone különadó beépítésének szükségességét szorgalmazó észrevételei nem fogadhatók el, és ezen észrevételek nyomán a díjak módosítása nem indokolt.

4.3. Észrevételek a határozattervezet indokolásához

A Vodafone álláspontja szerint a hazai mobilpiaci szereplők között olyan lényeges külső tényezőkkel magyarázható különbségek vannak, amelyek megkérdőjelezzik a szimmetrikus végződtetési díjak alkalmazásának megalapozottságát. A határozattervezet (81. o.) különösebb indoklás nélkül és helytelenül állapítja meg, hogy a szolgáltatók hatáskörén kívül eső, objektív költségkülönbséget okozó körülmény „a magyarországi mobilszolgáltatók esetében nem azonosítható”. **A szimmetria alkalmazása a két kisebb piaci szereplő, a Telenor és a Vodafone viszonylatában indokolt lehet, de a Magyar Telekom vonatkozásában nem.** A 33%-os piaci részesedés feltételezése a kisebb szolgáltatók számára aránytalan kötelezettség, mivel olyan méretgazdaságossági hatások elérését vélelmezi, amelyre azok nem, illetve nem feltétlenül képesek.

A megfogalmazott vélemény – miszerint a határozattervezet indoklás nélkül és helytelenül állapítja meg a szimmetria indokát – a határozattervezetnek csak egy kiragadott mondatára koncentrálna, és nem veszi figyelembe az ezen mondatbeli állítást kifejtő további szempontokat.

Mint ahogyan azt a határozattervezet III.4.2.3 fejezetében, a Vodafone által idézett helyen, részleteztem, az Ajánlásban foglaltak szerint – mely megállapítással a magyarországi szabályozó hatóság is egyetért – hívásvégződtetési díjkülönbség csak a szolgáltatók hatáskörén kívül eső, objektív költségkülönbségek esetén ismerhető el.

Mind a bírósági joggyakorlat, mind az EU Bizottság irányelve alapján kellően megalapozott a szimmetrikus díjak alkalmazása a mobil hívásvégződtetés vonatkozásában. A közös célérték meghatározása egy 1/3 rész forgalom kielégítésre méretezett elméleti, hatékony szolgáltató költségeinek figyelembe vételével történt. Ez összhangban van az előző eljárásban alkalmazott eljárással, figyelembe veszi a magyarországi mobil piac terjedelmét, szereplőinek számát és azt, hogy a szolgáltatók azonos külső feltételek mellett működnek, beleértve azt a fontos körülményt, hogy mindhárom szolgáltató azonos időben kapott UMTS engedélyt. Az Ajánlás (16) pontja pedig konkrétan tartalmazza a legjellemzőbb kivételes eseteket, amelyek a magyar mobil hívásvégződtetési piacon nem jelentkeznek, ezért ott a szimmetrikus díjaktól való eltérésnek nem lenne létjogosultsága.

A Vodafone által említett különbség, a vállalkozás mérete, illetve a forgalmat nagymértékben befolyásoló előfizetős szám nem tekinthető olyan tényezőnek, melyet a szolgáltatótól független, külső körülmény determinál. Minthogy egyéb tényezőt a Vodafone sem említ, a határozatban kellően igazolt állítás, mely szerint a szolgáltatók hatáskörén kívül eső, objektív költségkülönbséget okozó körülmény a magyarországi mobilszolgáltatók esetében nem azonosítható, továbbra is helytálló.

Tekintettel a fentiekre, a határozattervezeten módosítás nem indokolt.

Megjegyzi, hogy a végződött forgalom nagysága jelentős mértékben múlik azon, hogy az adott hálózathoz hány előfizető kapcsolódik. Az **előfizetők hálózatok közötti választását pedig más, nemcsak a mobil rádiótelefon szolgáltatás feltételei befolyásolják**, hanem az azt más szolgáltatásokkal együtt, így különösen a vezetékes telefon-előfizetéssel együtt kínált szolgáltatáscsomagok teljes feltételrendszere.

A Vodafone véleménye szerint a három mobilpiaci szereplőre vonatkozóan a 33%-os piaci részesedés feltételezése ennek megfelelően **a teljes végződött forgalomnak csak azon részén elfogadható feltételezés, amelyen a három szereplő hasonló feltételek mellett versenyez**. Ugyanakkor a több piacon is JPE-nek számító Magyar Telekom komplex (több szolgáltatási elem mellett a mobiltelefon előfizetést, illetve kedvezményes T-Mobile-ba irányuló forgalmat is magában foglaló vezetékes előfizetést tartalmazó) díjcsomagjai által „lefedett” végződöttési forgalmat illetően nem. E hatás az üzleti előfizetések piacán, a Vodafone kereskedelmi tapasztalatai alapján még a lakossági piacon tapasztalhatónál is erősebb.

A Vodafone megjegyzi, hogy a határozattervezet **nem fordít kellő figyelmet a szolgáltatói csomagképzésre**, illetve az arra való képességre, azt nem elemezte kellő mélységben, pedig annak – például a BU-LRIC modellben szereplő megfelelő piaci részesedés feltételezésénél – komoly szerepe lett volna. A csomagképzés ex ante eszközökkel nem szabályozott volta lehetővé teszi a Magyar Telekom számára – hogy a piaci liberalizáció óta meglévő – erőfölényét más piacokra, illetve piaci szegmensekre sikeresen átvigye.

A költségmodell pontos megalkotásához a Vodafone álláspontja szerint **szükséges, hogy a Hatóság legalább becsléssel rendelkezzen a Magyar Telekom versenytársai által nem reprodukálható, mobilelőfizetéseket is magában foglaló díjcsomagjai által érintett mobilvégződöttési forgalmat illetően**.

A Vodafone figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a hatósági BU-LRIC modellel meghatározott hívásvégződöttési díj nem a Magyar Telekom hívásvégződöttési díja, hanem egy hipotetikus hatékony magyarországi mobil szolgáltató díja, melynek meghatározásához az 1/3 rész forgalom csak egy méretezési paraméter, melynek ilyen formán nincs közvetlen köze a Magyar Telekomhoz. A meghatározott forgalmi egységdíj (Ft/perc) pedig a mobil hívásvégződöttetés elismerhető költségein alapul, és minden szolgáltató összes forgalmára szimmetrikusan alkalmazandó, függetlenül a hívás eredetétől, lakossági vagy üzleti voltától vagy a hívott előfizető kiskereskedelmi díjcsomagjától.

Annak ellenére, hogy a fentiek alapján nincs relevanciája a végződöttési díj szempontjából annak, hogy mely szolgáltató milyen kiskereskedelmi díjcsomagokat képez (lásd még a határozattervezet II. 4.2.5. pontját), meg kell jegyezni, hogy a Vodafone állítása, mely szerint a Magyar Telekom versenytársai által nem reprodukálható díjcsomagokról van szó, nem felel meg a valóságnak. Egyfelől a Magyar Telekom vezetékes és mobil üzletágának korábban is közös tulajdonosa volt, tehát az, hogy egy céggé váltak, nem jelent lényegi változást: régen is és most is képezhetett volna vegyes csomagokat. Másfelől viszont ilyen csomagok képzésére a Vodafone is képes, összefogva más (vezetékes) szolgáltatóval. (Ilyen, vezetékes szolgáltatóval való együttműködésen alapuló díjcsomagot már maga a Vodafone is ténylegesen kialakított, további példa pedig a mobil és vezetékes szolgáltatók együttműködésére a DIGI MOVE mobilinternetet, mely a Telenor mobilhálózatán szolgált.) Tehát az említett csomagképzéshez nem szükséges a közös tulajdon.

Tekintettel a fentebb elmondottakra, a Vodafone véleményét a határozat véglegesítésekor nem vettem figyelembe.

Megállapítása szerint idejétmúlt a határozattervezetben a DH-9549-55/2006. számú határozat bírósági felülvizsgálata során készült szakértői véleményre hivatkozni (81. o), az ugyanis **nem vizsgálta a Vodafone által leírt, a legnagyobb piaci szereplőre jellemző kereskedelmi gyakorlatot**, másrészt arra sem lehetett tekintettel, hogy e gyakorlat az utóbbi időben a Magyar Telekom újabb releváns díjsomagjainak megjelenésével (Paletta, Hoppá, stb.) egyre erősödik.

A Vodafone azon észrevétele, amely szerint a DH-9549-55/2006. határozat felülvizsgálata iránt folyamatban volt perben a Fővárosi Bíróság – a Fővárosi Ítéltábla által is helyben hagyott – 7.K.34.969/2006/96. számú ítéletében hivatkozott szakértői vélemény nem vehető figyelembe, több okból sem fogadható el.

A szakértői véleményt tartalmazó bírósági ítélet anyagi jogerős, amely nemcsak a per tárgyává tett BU-LRIC modellel kapcsolatban, hanem általában a költségmodellben figyelembe vehető tényezők tekintetében is tartalmaz megállapításokat.

Így a hivatkozott ítélet egyrészt általánosságban rögzítette, hogy:

„A szakértő szakvéleményében kifejtette, hogy szemben az alperesi feltevessel a felperesek piaci helyzete, pozíciója és a BU-LRIC költségmodell és költségalapú díj meghatározása szempontjából releváns paramétereik kiegyenlítettek, azaz a díjakban való különbségtétel jelenleg sem indokolt. A szakértő ennek megállapításakor a nemzetközi szabályozói gyakorlat azon általánosítható tapasztalatából indult ki, hogy a díjak szimmetrikus szabályozása egy, a szabályozás logikájából következő elfogadható szabályozói cél. A bíróság egyetért abban a szakértővel, hogy ilyen szabályozási cél megvalósítására a jogi keretek lehetőséget engednek.”

Az ítélet ezen kívül szintén általánosságban hangsúlyozta, hogy „az üzletágak elkülönítésének kötelezettségéből adódóan nem keletkeznek az integrációból olyan előnyök, melyek indokolnák a Magyar Telekom megkülönböztetését.”

Az ítélet – és a szakértői vélemény – ezt több okkal is indokolta:

- Az integráció költségelőnyei, a növekvő költséghatékonyság csak bizonyos idő elteltével a teljes szervezeti - ügyviteli integrációt követően érvényesül;*
- A modellben figyelembe vett költségek jelentős része nem feltétlenül olyan típusú költség (pl. irodafenntartás költségei), amely automatikusan és közvetlenül hatnak a nagykereskedelmi végződtetési díj elszámolható költségeire;*
- Ezen túl a szabályozási cél sem az, hogy a versenytársakat megvédje az alperes egy költséghatékonyabb struktúrában működő konkurens vállalkozástól és mesterséges módon, tartósan kiegyenlítetté tegye az erőviszonyokat, hanem az, hogy a dinamikus hatékonyság fenntartása mellett versenyzői árak érvényesüljenek, amely a kiskereskedelmi piac fogyasztóinak jólétét növeli.*

A fenti okok közül csak az első ok olyan, amely bizonyos idő elteltével elvileg figyelembe vehető lenne, azonban, ahogyan az ítélet is kifejtette, a szabályozás lényege éppen az, hogy a piaci szereplők között megfelelő verseny alakuljon ki, és hogy a kisebb, vertikálisan nem integrált szolgáltatók megtalálják azon hatékonyságnövelő tényezőket, amellyel a

Magyar Telekom integrációjából eredő előnyök ellensúlyozhatók.

A hatékonyság növelésének számos más módja van, amelyek megvalósítására a Vodafone-nak is lehetősége van. Továbbá a szabályozás célja nem lehet az, hogy a szolgáltatókat megvédje a költséghatékonyabb struktúrában működő versenytársaktól, és mesterséges módon, tartósan kiegyenlítse az erőviszonyokat, hanem az, hogy a dinamikus hatékonyság fenntartása mellett versenyzői árak érvényesüljenek, amely a fogyasztói jólétet növeli. (Lásd még az előző pontra adott választ is.)

Minderre tekintettel az észrevételt nem fogadtam el.

Sérelmezi, hogy a határozattervezetben az adott piacra vonatkozó eddigi szabályozás hatására, illetve az új szabályozott végződtetési díjak várható **piaci hatásaira vonatkozó részletes elemzés nem található**. A Hatóságnak indokolt lenne megbecsülnie, hogy a nagymértékű (2013-ig 40%, később akár 60%) díjcsökkentés várhatóan milyen jóléti hatásokkal jár, ahogy ez már más országokban is előtérbe került.

A III. fejezetben (Kötelezettségek megállapítása) a célok és elvek rögzítése után ismertetem, hogy a lehetséges piactorzító magatartások orvoslására milyen kötelezettség alkalmas. Ezen belül a III.4.2 fejezetben részletesen értékelem, hogy az adott kötelezettségek hogyan fejtik ki hatásukat, alkalmazásukkal milyen eredmény várható az adott piacon. A Vodafone által külön kiemelt költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettség értékelésével és hatásaival a III.4.2.3 fejezet foglalkozik részletesen. A helyes kötelezettségek kiválasztása elvi levezetések és közgazdasági elemzések segítségével történik meg.

Az egyes kötelezettségek hatásai tehát részletesen bemutatásra kerülnek a határozatban. A szolgáltatók gazdálkodását érintő esetleges negatív hatások csökkentésére alkalmazom a továbbiakban is a szabályozás bevezetésétől használt glide path módszert.

Nem felel meg tehát a valóságnak a Vodafone állítása, hogy a piaci hatások részletes elemzése nem található.

A Vodafone szerint a túlzottan alacsony végződtetési díjnak **lehetnek nem szándékolt negatív jóléti hatásai**. A végződtetési díj folyamatos csökkenésével egyes díjcsomagok veszteségesse válnak a szolgáltatók számára, ezek – üzletileg ésszerű – kivezetése eredményezheti azt, hogy egyes előfizetők kiszorulnak a mobilelőfizetők táborából, mert az új, a szolgáltatók számára az alacsonyabb végződtetési díj mellett is veszteség nélkül nyújtható díjcsomagok igénybevételét már nem engedhetik meg maguknak.

A költségalapú hívásvégződtetési díj – egy hatékony szolgáltató esetében – önmagában nem okozhat veszteséget, mivel az indokolt költségek megtérülésén túl még az elvárható nyereséget (lásd WACC) is biztosítja. Ha tehát valamely szolgáltató adott díjcsomag nyereségességét úgy számolja ki, hogy abba beleszámítja a díjcsomagot igénybevevő előfizetőkhez végződtetett hívások nagykereskedelmi díjbevételét is, és a díjcsomag veszteségesse válik a költségalapú hívásvégződtetési díj alkalmazásával, akkor az a szolgáltató kiskereskedelmi árképzésének következménye, melyen a szolgáltató – lévén, hogy a kiskereskedelmi díjakat saját maga állapítja meg – saját hatáskörben változtathat.

Ha eddig a – költségek által indokoltnál magasabb – hívásvégződtetési díjból kerestfinanszírozta a kiskereskedelmi díjtételeit, akkor természetesen ez a lehetőség

megszűnik, és a Vodafone előfizetőinek kell megfizetniük az általuk igénybevett szolgáltatások teljes díját, ha a szolgáltató nem vállalja ezen díjcsomagok esetében a veszteséget. Ez természetesen nem okoz negatív jóléti hatást, hisz a hívásvégződési díj csökkenése a hívást indító szolgáltatónál megtakarítást eredményez, amely megtakarítás pedig, a hívást indító szolgáltató kiskereskedelmi díjaiban, annak előfizetőihez kerülhet. A szabályozás eredménye tehát az, hogy a Vodafone előfizetői által igénybevett szolgáltatás költségeinek egy részét nem egy másik szolgáltató (és végső soron annak előfizetői) fizeti, vagyis megszűnik egy ártorzító hatás.

II.

A Telenor Zrt. HF/1595-23/2011. számú beadványában fenntartotta azon, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés keretében megfogalmazott álláspontját, mely szerint a számviteli szétválasztási kötelezettség előírása nem felel meg az Eht korábbi 52. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mivel az megítélése szerint nem indokolt és nem arányos a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályokkal. A szolgáltató a számviteli szétválasztási kötelezettség személye vonatkozásában való törlését szorgalmazó álláspontját a számviteli szétválasztási kötelezettséggel kapcsolatos nemzetközi szabályozói gyakorlatra való hivatkozással indokolta. Ennek során megemlítette, hogy a helyi szabályozó hatóság a vizsgált országok (27 uniós tagállam, valamint Norvégia és Svájc) mintegy felében alkalmazza a számviteli szétválasztási kötelezettséget, és azokban az országokban, ahol a kötelezettség nem került kirovásra, ott a szabályozó az aránytalan adminisztratív terhekre, valamint a költségalapúság és egyenlő elbánás együttes alkalmazásának elegendő voltára hivatkozott. A Telenor megállapította továbbá, hogy a számviteli szétválasztás kötelezettség és a „pure LRIC” alapú hatósági díjmeghatározás párhuzamos használata nem jellemző.

A Magyar Telekom esetében azonban szükségesnek tartotta a számviteli szétválasztási kötelezettség fenntartását, mivel a Magyar Telekom több érintett piacon rendelkezik jelentős piaci erővel, továbbá más szolgáltató által nem reprodukálható szolgáltatáscsomagokkal. Az aszimmetrikus szabályozással kapcsolatos érvelésének alátámasztására itt is nemzetközi példákat hozott fel.

Az Eht. 63. § (1) bekezdése előírja az Elnök számára, hogy a kötelezettségek előírása során az érintett piacon a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos kötelezettséget határozzon meg a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. Ennek során a Hatóság természetesen vizsgálhatja – és vizsgálja is – a nemzetközi szabályozói gyakorlat alakulását, sőt, amennyiben az adott kötelezettségre vonatkozóan kötelező jellegű nemzetközi (pl. bizottsági) ajánlás van érvényben, azt figyelembe is kell vennie. A számviteli szétválasztásra vonatkozóan azonban – ahogyan a Telenor is megállapítja levelében – ilyen jellegű nemzetközi előírás nem létezik, ennek megfelelően a nemzetközi szabályozói gyakorlat – amely egyébként a számviteli szétválasztásra vonatkozó kötelezettség esetében rendkívül szerteágazó – nem köti a Hatóságot a kötelezettség kirovása során.

A Telenor által felhozott nemzetközi példákkal kapcsolatban a következő állapítható meg: A szabályozó hatóságok gyakorlata eltérő a számviteli szétválasztási kötelezettség kirovásával kapcsolatban, a Telenor által a május 16-i leveléhez kapcsolódóan benyújtott mellékletből kiderül, hogy az uniós tagállamok több mint fele kirótták a kötelezettséget az érintett piacon, míg a tagállamok közel fele eltekintett a szabályozói eszköz alkalmazásától. Ebben a tekintetben tehát közel sem beszélhetünk olyan egységes szabályozói gyakorlatról, amely iránymutatásul szolgálhatna a számviteli szétválasztási kötelezettség meghatározása során. Ugyanígy, a pure LRIC és a számviteli szétválasztás viszonya kapcsán sem beszélhetünk kiforrott, egy irányba mutató szabályozói gyakorlatról, figyelembe véve a ténylegesen kialakított és alkalmazott pure LRIC-modellek alacsony számát. Megjegyzendő, hogy még abban az esetben is, hogyha elfogadjuk a Telenor megközelítését, mely szerint a számviteli szétválasztás és a költségalapúság kötelezettség keretében meghatározott pure LRIC ár előírása egymást kizáró kötelezettségek, az a jelen határozat rendelkezéseire nem alkalmazható, mivel jelen esetben a szabályozás csak előírja a pure LRIC ár elérését.

Ezen túlmenően a Telenor által csak és kizárólag a számviteli szétválasztási kötelezettségre vonatkozóan legyűjtött nemzetközi példákat egymagukban, az adott országra vonatkozó teljes piaci kötelezés-készlet vizsgálata nélkül nem lehet figyelembe venni, hiszen egy adott országban a nemzeti szabályozó hatóság által a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra kiszabott kötelezettségek úgy kerülnek meghatározásra, hogy a kötelezettségek az adott piac zavartalan működését biztosítsák. Ha a 7-es piacra vonatkozóan megvizsgáljuk a Telenor által benyújtott 27 uniós tagállamra, valamint Norvégiára és Svájcra vonatkozó teljes kötelezettség-készletet, akkor látható, hogy bizonyos tagországok esetében a nemzeti szabályozó hatóság nem írja elő a számviteli kötelezettséget a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók vonatkozásában, de megköveteli a költségalapúságot és például előírja referenciaajánlat készítésének kötelezettségét (ld: http://www.cullen-international.com/cullen/telecom/europe/states/markanalv2/market7_2007.htm).

A tagországi példák részletes tanulmányozása is azt támasztja alá, hogy a Határozatban általam a teljes piac vizsgálatát követően meghatározott kötelezettségek megfelelőek a magyar piaci viszonyokra meghatározott piaci problémák kezelésére. Ennek megfelelően – tekintettel a határozat indokolásában felsorolt egyéb, az azonosított lehetséges piactorzító magatartásformákkal kapcsolatban felsorolt érvekre is – továbbra is szükség van a számviteli szétválasztás kötelezettség, mint a szabályozói ellenőrzés eszközének használatára.

Megjegyzem továbbá, – ahogy azt a DH-664-33/2005. számú határozat felülvizsgálata során a Fővárosi Bíróság a Legfelsőbb Bíróság által hatályában fenntartott 2.Kf.27.284/2006./11. számú ítéletével e tekintetben helyben hagyott, valamint a DH-9549-54/2006. számú határozat felülvizsgálata során a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.417/2008./11. számú ítéletével helyben hagyott ítéletében is kimondta – hogy a számviteli szétválasztás kötelezettség nem integrált szolgáltatót illetően, a költségalapúság vonatkozásában is képes funkcióját betölteni, így a jövőbeni költségalapú díjak megalapozott és minél pontosabb – számításokon alapuló – meghatározását szolgálja, hatékonyan támogatja a költségalapú ár kialakítását és ellenőrzését. Nem lehet ugyanis megalapozott piacelemzést végezni az adatszolgáltatási eljárásban beszerzett, vagy más rendelkezésre álló adatok megfelelőségének, konzisztenciájának vizsgálata nélkül, amelynek eszköze a rendszeres számviteli szétválasztás.

Tekintettel pedig arra, hogy e kötelezettséget a Tanács már korábban is kiróta, a szabályozási eszközök hierarchikus kapcsolatára tekintettel a szolgáltatók számára nem jelent különösebb megterhelést a kimutatások pontosító jellegű módosítása, azok gyakorlatba történő átültetése.

Az aszimmetrikus szabályozással kapcsolatos felvetéssel kapcsolatban hangsúlyozom, hogy az Eht. 62. § (1) bekezdése **az érintett piacon, a piacelemzés által feltárt** versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos kötelezettség meghatározását írja elő az Elnök számára. Az érintett piac elemzése során a Hatóság nem tárt fel a piaci erőben meglévő olyan különbséget, amely a kötelezettségek meghatározása során a jelentős piaci erejű szolgáltatók eltérő kezelését indokolná (saját hálózatában mindhárom szolgáltató monopolista a hívások végződtetése tekintetében). Ennek megfelelően az érintett piac tekintetében a számviteli szétválasztási kötelezettség kirovása egyformán indokolt a jelen határozatban jelentős piaci erejüként azonosított mindhárom szolgáltató esetében. A Magyar Telekom ezen felül más érintett piacokon is jelentős piaci erejű szolgáltató, amely piacokon szintén terheli a számviteli szétválasztási kimutatás elkészítésével és benyújtásával

kapcsolatos kötelezettség, amelynek következtében a Magyar Telekom részletes, valamennyi szabályozott (tehát nem csak a mobil) üzleti területét érintő számviteli szétválasztási kimutatás benyújtására kötelezett. A Hatóság által a különböző piaci határozatokban a számviteli szétválasztásra vonatkozóan kialakított kötelezettségrendszer tehát megfelelően kezeli a szolgáltatók között meglévő különbségeket. A számviteli szétválasztással kapcsolatos nemzetközi szabályozói gyakorlat – amely a korábban elmondottak alapján nem köti a Hatóságot a kötelezettség kirovása során – egyébként szintén a jelen határozatban alkalmazott szimmetrikus megközelítés helyességét támasztja alá. Megállapítható ugyanis, hogy a számviteli szétválasztást előíró európai hatóságok többsége szimmetrikus módon róta ki a kötelezettséget. A Telenor által hivatkozott példák többsége is inkább a szimmetrikus megközelítés helyességét támasztja alá a jelen határozat esetében. Ciprus, Csehország, Írország és Spanyolország esetében a kötelezettséggel terhelt és a kötelezettséggel nem érintett – jellemzően késői belépő – szolgáltatók között jelentős méretbeli különbség tapasztalható.

Felhívom a Kötelezett Szolgáltatók figyelmét arra is, hogy a jogszabályi rendelkezésekre tekintettel folyamatosan figyelemmel kísérem a piacokon fennálló versenyt, annak hatékonyságát, a piacelemzési eljárást legalább az előző piacelemzési eljárás befejezését követően három éven belül – illetve, ha azt a piacon fennálló verseny szempontjából jelentős körülmény indokolja, azt megelőzően, soron kívül is – lefolytatom, amelynek keretében a korábban megállapított kötelezettségeket felülvizsgálom, és indokolt esetben módosítom, illetve megszüntetem.

D. fejezet

A notifikációs eljárás eredménye

Az Elnök az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. korábbi 65. § (1) bekezdése, valamint a 2002/21/EK. Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2011. május 20-án bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt - az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

- a) kísérő levél és a 2008. október 15-én megjelent C(2008)5925 Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Summary Notification Form) angol nyelven,
- b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdogozott határozattervezet magyar nyelven,
- c) a GVH határozattervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és
- d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven.

Az Elnök a b) és d) pontban foglalt dokumentumok kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit - szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a dokumentumot az Elnök két – üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó – változatban küldte meg a Bizottság részére.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2011/1225 számon 2011. május 20-án vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2011. június 1-én kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Bizottság a végződtetési díj megállapításának alapját képező költségmodell részleteire kérdezett rá.

A Hatóság a megjelölt határidőben (2011. június 6-án) elküldte válaszát, amelyben az Európai Bizottság által kért, a tervezetben foglalt szabályozást alátámasztó információkat részletesen kifejtette.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2011. június 20-án kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben az alábbi észrevételt tette.

A hívásvégződtetési díjakra vonatkozó egységes európai megközelítés szükségessége

A Bizottság tudomásul veszi, hogy a bejelentett intézkedéstervezetben a Hatóság egyelőre nem rendelkezik a költségalapú célértékről, csupán kilátásba helyezi azt, mivel csak 2014 januárjától, a következő piaci elemzést követően, a piac alakulásától függően kívánja bevezetni. Ez nem áll összhangban a végződtetési díjakról szóló bizottsági ajánlással³⁴, amely szerint a nemzeti szabályozó hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a végződtetési díjakat 2012. december 31-ére költséghatékony szinten állapítsák meg. Jóllehet a Bizottság méltányolja a Hatóság azon erőfeszítéseit, hogy minimalizálja a mobil végződtetési díjak

³⁴ A Bizottság 2009/396/EK ajánlása (2009. május 7.) az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről HL L 124, 2009.5.20., 67.o.

drasztikus csökkentéséből adódó üzleti és szabályozási bizonytalanságot, emlékezteti a Hatóságot arra, hogy az ajánlás végrehajtására megállapított időkeret nemcsak az ágazat fenntarthatóságát hivatott szolgálni, hanem a költségekhez képest aránytalanul magas végződtetési díjak okozta piactorzulások megszüntetésével mihamarabb és minél teljesebb mértékben érvényre kívánja juttatni a fogyasztók érdekeit szolgáló előnyöket. Ezenkívül a Bizottság hangsúlyozza, hogy eddig is számos alkalommal (a 7. cikk szerinti eljárásom keresztül, továbbá azáltal, hogy felkérte a nemzeti szabályozó hatóságokat, hogy egymással együttműködve alakítsanak ki egységes költség alapú megközelítést a hívásvégződtetési díjak szabályozására) világosan kifejtette a végződtetési díjak szabályozásáról vallott elképzelését, s ezzel megadta a lehetőséget a nemzeti szabályozó hatóságoknak a díjak fokozatos csökkentésére, elkerülendő, hogy az átállási időszak végén egyszerre túlságosan drasztikus csökkentést kelljen alkalmazniuk.

A fentiek fényében a Bizottság sürgeti a Hatóságot, hogy vizsgálja felül a javaslatában szereplő csökkentést, és a végrehajtás határidejét igazítsa a végződtetési díjakról szóló ajánlásban meghatározott határidőhöz (2012. december 31.).

Mint ahogyan az a határozatban is kifejtésre került (III.4.3.2.) a Hatóság egyetért a Bizottság álláspontjával, mely szerint a költség alapú, adott esetben a BU-LRIC módszer szerint kialakított, hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése jelentené a feltárt versenyprobléma és következményeinek orvoslását. Arra is tekintettel kellett azonban lenni, hogy a Kötelezett Szolgáltatók által (tanácsi határozat alapján) jelenleg alkalmazott hívásvégződtetési átlagdíjak és a BU-LRIC modellel meghatározott végződtetési díjak között jelentős a különbség. Ezért az így meghatározott hívásvégződtetési díj azonnali bevezetése zavart okozhatna a Kötelezett Szolgáltatók gazdálkodásában. A fenti két szempont mérlegelésével határoztam meg azt az ütemtervet (glide path), amely előírja, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a célértéknek tekintett költség alapú hívásvégződtetési díjat milyen módon érhék el. A Kötelezett Szolgáltatókra továbbra is minden lépcsőben azonos (szimmetrikus) díj alkalmazását írtam elő.

A keretirányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében a Hatóság a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszi a többi nemzeti szabályozó hatóság és a Bizottság észrevételeit, ezért az észrevételben megfogalmazott sürgetés miatt, a mobil szolgáltatóktól bekért adatok folyamatos elemzésével – figyelembe véve a szolgáltatók teherbíró képességét – a modellel megállapított végződtetési díjakat a Hatóság a lehető legkorábbi időponttól kiszabja.

Budapest, 2011. augusztus 23.

PH.

Szalai Annamária sk.

elnök

A határozatot kapiák:

1. Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (1013 Budapest, Krisztina krt. 55.)
2. Telenor Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaság (2045 Törökbálint, Pannon út 1.)
3. Vodafone Mobil Távközlési Zártkörűen Működő részvénytársaság (1096 Budapest, Lechner Ödön fasor 6.)
4. Irattár